țări sărace: contradicție de fond a lumii contemporane

independenței de stat a fostelor teritorii dependente, angajarea și desfășurarea sub control național a unor ample eforturi de progres în actualele țări în curs de dezvoltare. Resorturile unei asemenea tendințe se află în practicile — accentuate în ultimii ani — de tip neocolonialist, profund inechitabile, pe care le promovează țările occidentale industrializate, capitalul financiar internațional.

De fapt, în condițiile adîncirii dificultăților economice, țările capitaliste dezvoltate și-au înăsprit puternic politicile economice, comerciale și financiare, față de țările în curs de dezvoltare, declanșînd, în actualul deceniu, o vastă operațiune — fără precedent în perioada postbelică — de transferare asupra acestora din urmă a consecințelor crizei. În calea exporturilor de produse industriale ale țărilor în curs de dezvoltare au fost ridicate noi bariere, în special netarifare, și alte obstacole discriminatorii, diminuîndu-le posibilitățile de încasări financiare. Accesul țărilor respective la tehnologiile moderne a fost și mai sever obstrucționat. Prețurile la tehnologii și produse înalt prelucrate au fost majorate, în timp ce s-au exercitat presiuni în direcția achiziționării la prețuri scăzute a materiilor prime din aceste țări. Dar, mai ales, au fost exagerat sporite dobînzile la creditele acordate, știindu-se prea bine că efectele negative se vor concentra asupra țărilor în curs de dezvoltare, avînd în vedere poziția lor doar de solicitatori, dar nu și de ofertanți de fonduri pe piețele internaționale de împrumuturi. Dobînzile excesive au constituit, în ultimii ani, instrumentul principal prin care au fost transferate consecințele crizei asupra țărilor în curs de dezvoltare. Asemenea dobînzi au contribuit substanțial la creșterea masivă a datoriilor externe ale acestor țări — ce au ajuns la fabuloasa sumă de 1 200 miliarde dolari — dar, și mai grav, au accelerat rambursarea creditelor la care țările respective au fost nevoite să recurgă, creîndu-le o împovărătoare aglomerare de plăți pe o perioadă scurtă. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „capitalul financiar s-a transformat astăzi în principalul factor de asuprire și exploatare neocolonialistă".** O serie de practici și manevre inechitabile în domeniul valutar au fost larg utilizate pentru a supraîncărca poverile țărilor în curs de dezvoltare și, în fața crescîndelor dificultăți de plăți ale acestor țări, au fost drastic amputate fluxurile de credite noi către țările respective. În aceste condiții, se asistă, de cîțiva ani, la un fenomen denumit îndeobște „transferul invers de resurse financiare". Vărsămintele în contul amortismentelor și dobînzilor depășind cuantumul creditelor noi primite, țările în curs de dezvoltare au devenit furnizoare nete de fonduri, cedînd din substanța lor economică, și așa modestă, în beneficiul țărilor occidentale industrializate, cu alte cuvinte ajungînd ele să le finanțeze pe cele din urmă, în loc de a fi exact invers pentru a se asigura o expansiune în continuare a activității productive și schimburilor la nivel global.

„Pentru depășirea crizei și a problemelor economice financiare — pe plan național și mondial — imperialismul, monopolurile și capitalul financiar internațional — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — recurg la vechile practici de a pune toate greutățile pe seama celor săraci, atît pe plan național, cît și pe plan internațional, pe seama țărilor în curs de dezvoltare. Mai mult, băncile internaționale, B.I.R.D. și Fondul Monetar Internațional impun țărilor sărace condiții care duc la inflație, la înrăutățirea situației maselor populare. Ele condiționează acordarea de noi credite de lichidarea sectoarelor publice și dezvoltarea economiei particular-capitaliste, amestecîndu-se direct în treburile interne, impunînd politica lor în zeci și zeci de state".**

Datorită constrîngerilor comerciale și mai ales financiare, fără precedent, la care au fost supuse de către țările occidentale dezvoltate, de către capitalul financiar internațional, țările în curs de dezvoltare n-au putut obține, în actualul deceniu, decît o creștere economică atît de mică încît echivalează practic — pentru prima dată în deceniile postbelice — cu o scădere în nivelul produsului brut pe locuitor. Cu alte cuvinte — ca nicicînd altădată în perioada postbelică — o „sărăcire" nu doar relativă, ci și absolută a țărilor sărace, cu implicația înrăutățirii standardului de viață și așa redus al populațiilor lor și cu consecința adîncirii, nu doar prin comparație, a asimetriilor de dezvoltare față de țările bogate, prin amputarea în sine a nivelului de dezvoltare al țărilor sărace.

Asemenea tendințe sînt în totală contradicție cu obiectivele propuse în strategia internațională stabilită, sub egida O.N.U., pentru cel de-al treilea Deceniu de dezvoltare (1981—1990), ceea ce a determinat secretariatul U.N.C.T.A.D. să aprecieze actualul deceniu ca unul „pierdut" din punct de vedere al dezvoltării.

Sînt condițiile în care confruntarea țări bogate-țări sărace a fost proiectată ca o contradicție de fond în economia mondială, iar decalajele, prin accentuarea lor și acumularea implicațiilor lor nocive, au devenit o adevărată „bombă".

„În dezvoltarea lumii contemporane — aprecia președintele **Nicolae Ceaușescu — continuă să se manifeste cu putere contradicțiile dintre socialism și capitalism. Dar, totodată, a apărut cea mai puternică și cea mai importantă contradicție a lumii contemporane — contradicția dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, dintre bogați și săraci. Este de înțeles că aceste stări de lucruri nu vor putea să dureze multă vreme așa cum sînt acum!"** Într-o lume înțesată de bombe, care o amenință de pe sol, de pe apă, din apă sau din aer, „bomba subdezvoltării" nu este nicidecum cea din urmă gata să explodeze.

Decalajele economice internaționale au devenit atît de mari și flagrante încît nu mai permit ansamblului tot mai interdependent al economiei mondiale să se dezvolte coerent și stabil. Datorită severei îngustări a pieței mondiale, intervenită în condițiile adîncirii decalajelor, dezvoltarea globală este în pericol : împovărarea țărilor în curs de dezvoltare obligă aceste țări la restrîngeri ale achizițiilor lor, iar efectele resimțite în limitarea exporturilor și, deci, a creșterii economice în țările dezvoltate slăbesc capacitatea pieților țărilor respective de a absorbi produse din țările în curs de dezvoltare, cărora li se accentuează astfel dificultățile de plăți și îndatorarea externă — un „cerc vicios" ce tinde să se adîncească, riscînd să conducă la o „asfixie" în economia mondială, printr-o „sufocare" treptată dar generală a țărilor lumii. Pacea este amenințată pentru că, în condițiile unor asemenea derulări, a tensiunilor și confruntărilor, frustrărilor, suspiciunilor și animozităților antrenate de accentuarea decalajelor, apar și cresc riscurile de evoluție incontrolabilă pe arena economică și politică mondială, de instabilizare și mai pronunțată a evenimentelor, de recurgere la forță și violență în relațiile internaționale, de sporire a confruntării și conflictelor, inclusiv de utilizare a forței militare în cadrul complexelor structuri de putere care globalizează conflictualizarea în lumea contemporană.

Președintele Nicolae Ceaușescu a atras de mult atenția asupra factorului destabilizator pe care îl constituie în economia mondială, subdezvoltarea, decalajele, anomalia împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace, sublinînd caracterul obiectiv al unor restructurări de fond în economia mondială, al adaptării relațiilor economice internaționale la noile realități și propunînd în acest sens — în urmă cu aproape un deceniu și jumătate — un amplu program, al instaurării unei noi ordini economice internaționale, menit să facă astfel încît progresul să devină un bun al tuturor și confruntarea potențială să fie evitată în interesul comun.

Datorită, însă, obstrucțiilor țărilor occidentale industrializate, tributare unor concepții vechi, ancorate în conservarea unor poziții și privilegii inechitabile, nu s-a înaintat la nivel mondial pe calea unor asemenea restructurări, a noii ordini economice internaționale. Și, ca urmare, implicațiile grave ale dezechilibrului structural pe care îl constituie asimetria dezvoltării în economia mondială n-au făcut decît să se accentueze. Criza economică mondială a căpătat caracterul unei furtuni de mari proporții, care a afectat pe verticală toate sectoarele economice, iar pe orizontală toate statele lumii. Și aprofundarea crizei a proiectat contradicția țări bogate-țări sărace ca o contradicție de fond, dintre cele mai puternice în lumea contemporană, capabilă să conflictualizeze o situație și așa precară.

În viziunea președintelui Nicolae Ceaușescu, lumea nu se află, însă, în fața unui destin implacabil. Abordărilor sale le este complet străin defetismul. Identificînd în multitudinea de interese ce se confruntă pe arena economică și politică internațională interesele de fond, care sînt comune tuturor țărilor — continuarea dezvoltării generale și salvgardarea păcii mondiale —, președintele Nicolae Ceaușescu manifestă încredere în prevalența rațiunii, în forța popoarelor de a o determina. Ca atare, în concepția pre-

Națiunile Unite și dezarmarea — evoluții și exigențe

Creată într-o lume zdruncinată din temelii de calamitățile ultimului conflict mondial, Organizația Națiunilor Unite a fost concepută sub impulsul dorinței comune a „popoarelor Națiunilor Unite" de a suprima, pentru totdeauna, războiul din viața internațională. Actul constitutiv al Organizației mondiale exprima credința semnatarilor în valorile civilizației umane, imperativul salvgardării ei de forța oarbă a distrugerii. Subliniind că O.N.U. a fost înființată în scopul izbăvirii „generațiilor viitoare de flagelul războiului care, de două ori în decursul unei vieți de om, a provocat omenirii suferințe de nespus", Carta reflectă convingerea celor ce o semnaseră — la 26 iunie 1945, la San Francisco — în perenitatea ideilor superioare care trebuiau să călăuzească drumul postbelic al omenirii.

Calea cea mai sigură pentru înfăptuirea acestui vital obiectiv o constituie, desigur, dezarmarea. Într-o lume suprainarmată, cum a ajuns lumea noastră, drumul este anevoios, dar rămîne singurul ce poate conduce la asigurarea păcii, prin eliminarea fizică a mijloacelor de distrugere. Menținerea păcii și securității internaționale cere, în mod indubitabil, o dezarmare generală și totală. Surprinzător, în comparație cu Pactul Ligii Națiunilor, Carta O.N.U., așa cum a fost semnată la San Francisco, acordă un loc secundar acestei probleme. Ea nu are în vedere o dezarmare generală și totală, ci numai o reducere sau o limitare a armamentelor. În ciuda importanței sale capitale pentru menținerea păcii, problema dezarmării nu se găsește menționată printre scopurile și principiile Organizației. Ea este tratată, timid, în termenii a trei articole. Astfel, art. 11 al. 1, prevede că Adunarea Generală a O.N.U. „poate examina principiile care guvernează dezarmarea și reglementarea înarmărilor" și face recomandări asupra acestor principii fie statelor membre, fie Consiliului de Securitate. Iar articolul 26 din Cartă însărcinează Consiliul de Securitate să stabilească, cu ajutorul Comitetului de Stat-Major, „planuri care vor fi supuse membrilor Organizației în vederea stabilirii unui sistem de reglementare a înarmărilor". Scopul urmărit este de a „promova stabilirea și menținerea păcii și securității internaționale, fără a folosi pentru înarmări decît un minimum de resurse umane și economice ale lumii". În ce privește art. 47, el vorbește de o „reglementare a înarmărilor" și de o „eventuală dezarmare". Se impune a fi relevat, totodată, faptul că, în acest domeniu, responsabilitatea principală revine Consiliului de Securitate, organul unde marile puteri ocupă o poziție favorizată, și nu Adunării Generale, unde sînt reprezentate toate statele membre ale O.N.U., ale căror popoare sînt vital interesate în realizarea dezarmării.

Chiar și aceste reglementări aveau să fie, foarte repede, contrazise de fapte. Nu se uscase bine cerneala semnăturilor puse pe Carta de la San Francisco cînd, la 6 august 1945, la Hiroshima, Statele Unite lansau prima bombă atomică. Explozia ei s-a soldat cu moartea a peste 300 000 de oameni și imense pagube materiale, dar efectele sale multiplică, și în zilele noastre, numărul victimelor. Pagubele umane și materiale produse de ea pot fi socotite, însă, minime în raport cu capacitatea de distrugere a arsenalelor nucleare existente, astăzi, în lume.

Producerea și experimentarea primei bombe atomice plasa problema dezarmării sub cu totul alți termeni. Mai întîi a apărut necesitatea de a se face distincție între dezarmarea nucleară și cea convențională, autorii Cartei nefiind în măsură,

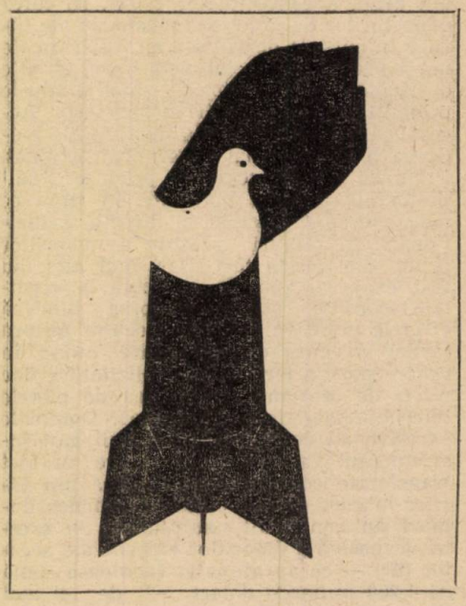

la data elaborării ei, să aibă în vedere o asemenea departajare. Dinstincția este determinată de natura măsurilor ce se impun într-un caz sau altul. Apoi, puterea îngrozitoare de ucidere a armei atomice și acumularea ei progresivă în stocuri capabile să distrugă de mai multe ori întreaga omenire conferă dezarmării nucleare prioritate absolută. Prima rezoluție a Adunării Generale, adoptată la 24 ianuarie 1946, va fi consacrată problemei armei nucleare.

Activitatea O.N.U. a fost însă grevată, chiar de la început, atît de lipsa unor reglementări adecvate și de accentuarea neîncrederii, caracteristică anilor războiului rece, cît, mai ales, de cursa aberantă a înarmărilor, propulsată pe baza invențiilor tehnologice. Întreaga istorie postbelică a negocierilor de dezarmare, fără îndoială cele mai voluminoase, ilustrează uriașa distanță ce separă declarațiile de intenții de imperativul înfăptuirii dezarmării generale și totale. Realitatea demonstrează că încercările de a soluționa

ședintelui Nicolae Ceaușescu, criza economică mondială poate fi depășită. Conflictualizarea crizei, confruntarea țări bogate-țări sărace pot fi evitate. Cu condiția, însă, a unei schimbări radicale în economia mondială, a unor abordări și politici noi, a adoptării de urgență a unor măsuri concrete pe calea noii ordini economice internaționale.

„Pentru aceasta — sublinia președintele **Nicolae Ceaușescu — trebuie să se renunțe cu desăvîrșire la vechea politică economică și să se adopte o politică nouă, democratică — de a pune greutățile crizei economico-financiare, în primul rînd pe seama celor bogați. Îndeosebi, aceasta se impune ca o necesitate în relațiile internaționale între țările sărace și bogate. Numai o soluționare democratică, în spiritul egalității și avantajului reciproc, al respectului independenței și suveranității naționale, al neamestecului în treburile interne ale altor state va deschide calea depășirii greutăților economice mondiale și dezvoltării armonioase a tuturor statelor, a realizării unei lumi mai drepte și mai bune".** Unor asemenea exigențe le corespunde adoptarea urgentă a unor măsuri concrete privind : deschiderea largă a pieților pentru produsele țărilor în curs de dezvoltare, eliminarea în general a barierelor protecționiste și discriminărilor din calea desfășurării schimburilor ; stabilirea unor raporturi juste între prețurile materiilor prime și produselor industriale ; asigurarea accesului în condiții avantajoase al țărilor în curs de dezvoltare la tehnologiile moderne ; încetarea practicilor de racolare de cadre de specialitate din aceste țări ; convenirea unor programe de sprijinire efectivă a țărilor respective în domeniile industriei, agriculturii, transporturilor ; orientarea spre dezvoltare, spre sprijinirea țărilor mai puțin avansate a fondurilor imense irosite astăzi în cursa absurdă a înarmărilor ; soluționarea globală a problemei datoriilor externe prin reducerea dobînzilor la rate rezonabile (nu mai mari de 4—5 la sută) în cazul tuturor creditelor acordate țărilor în curs de dezvoltare, inclusiv al celor contractate pe lîngă organisme monetar-financiare internaționale, scăderea din datorie a sumelor plătite în contul unor dobînzi inechitabile (peste limitele menționate), încetarea practicilor de aruncare a riscurilor valutare asupra debitorilor, anularea datoriilor în cazul țărilor celor mai sărace și degrevarea de o parte din datorii în cazul celorlalte țări în curs de dezvoltare în funcție de nivelul lor economic, reeșalonarea pe termen lung și cu dobînzi reduse a datoriilor rămase, asigurarea în continuare de credite țărilor în curs de dezvoltare cu dobînzi reduse. Este vorba, deci, nu doar de a se promova politici economice noi, echitabile, dar și de a se adopta măsuri care să permită țărilor în curs de dezvoltare să recupereze, cel puțin în parte, pierderile grele suferite de pe urma injustițiilor trecutului mai îndepărtat sau mai apropiat, tocmai pentru a se asigura continuarea dezvoltării globale.

De la discuții la acțiune ! — este imperativul actualității. Însăși accentuarea manifestărilor de criză și dezechilibru din economia mondială, a pericolelor pe care acestea le antrenează pe plan politic internațional constituie temeiul vibrantei chemări, străbătută de responsabilitate, pe care președintele Nicolae Ceaușescu o adresează conducătorilor de state, factorilor politici, forțelor progresiste de pretutindeni, tuturor popoarelor lumii, în vederea intensificării eforturilor spre a se trece de urgență de la vorbe la fapte pe calea noii ordini economice internaționale, a soluționării autentice a problemelor complexe ale omenirii.

dr. Ilie Șerbănescu

problemele dezarmării în cercuri restrînse, după criterii selective și, uneori, subiective, s-au soldat cu eșecuri ori rezultate modeste, de genul măsurilor colaterale, care își au, desigur, importanța lor, dar care se mărginesc doar la limitarea potențialului militar ori interzicerea unor operațiuni destinate să perfecționeze armele, fără a atinge nivelul înarmărilor, ca, de exemplu, interzicerea experiențelor nucleare.

Drumul parcurs de O.N.U. de la adoptarea primei rezoluții în materie, pînă la organizarea, în aceste zile, a celei de a treia sesiuni speciale consacrate dezarmării constituie un succes important al luptei popoarelor pentru afirmarea și realizarea deziderатului lor fundamental, ilustrează caracterul deosebit de actual și urgent al trecerii la adoptarea de măsuri efective de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară. Dar problemele dezarmării au devenit atît de complexe, încît nu mai pot fi abordate decît într-un cadru global de acțiune și într-o manieră nouă, punîndu-se accent pe prioritățile fundamentale. Negocierile pentru dezarmare trebuie să reflecte imperativul democratizării vieții internaționale, asigurîndu-se participarea directă, în condiții de egalitate deplină, a tuturor statelor, indiferent de mărime geografică, potențial militar ori sistem social. „Noi considerăm — *sublinia recent tovarășul* Nicolae Ceaușescu — că, în actualele împrejurări deosebit de grave și complexe, se impune să se dezvolte cu putere noul mod de gîndire și acțiune, să se treacă la oprirea hotărîtă a cursei înarmărilor, îndeosebi a celor nucleare, pentru asigurarea unei păci trainice în lume. Este mai necesar ca oricînd ca toate popoarele, forțele iubitoare de pace de pretutindeni să-și unească eforturile și să conlucreze cît mai strîns pentru apărarea dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor — la pace, la viață, la existență liberă, independentă și demnă !"

Pronunțîndu-se permanent pentru afirmarea și folosirea mai deplină a cadrului oferit de O.N.U. pentru dezbaterea și soluționarea — în interesul tuturor popoarelor și prin eforturile comune ale statelor membre — a problemelor internaționale de interes major, România a militat consecvent pentru creșterea rolului și autorității Adunării Generale, for plenar al Organizației, în examinarea și adoptarea unor măsuri concrete pentru oprirea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării.

În spiritul poziției sale principiale și responsabile față de soarta umanității, țara noastră a prezentat, la actuala sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării, extrem de valoroase propuneri și inițiative concrete în vederea realizării acestui deziderat fundamental al popoarelor. Este ferma convingere a țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu că stă în puterea comunității internaționale, a O.N.U. ca, acționînd cu înalt spirit de răspundere și voință politică, să oprească evoluția periculoasă a evenimentelor spre confruntare, să adopte măsuri efective de dezangajare militară și dezarmare, să elimine pericolul de război.

Nu este suficient să-ți fie teamă de ororile unui război nuclear pentru a-l face imposibil, ci trebuie să acționezi pentru imposibilitatea declanșării lui. Este ceea ce așteaptă și cer popoarele lumii oamenilor politici, conducătorilor de stat și guvern, Organizației Națiunilor Unite, care — astăzi mai mult ca oricînd — este chemată să răspundă menirii sale primordiale de apărare a păcii și securității internaționale.

dr. Aurel Zamfirescu

O componentă esențială a dezarmării: interzicerea totală și definitivă a armelor chimice

Cu convingerea fermă că este nu numai necesar, dar și posibil ca Organizația Națiunilor Unite să-și întărească rolul și eficacitatea în abordarea și soluționarea problemelor majore ale contemporaneității, România, președintele Nicolae Ceaușescu au folosit prilejul celei de-a treia sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. pentru a prezenta ample considerente și propuneri cu privire la problemele dezarmării și direcțiile de acțiune a țărilor pentru soluționarea lor.

Țara noastră, militantă activă pentru un program complex de dezarmare, subliniază, și de această dată — cum a făcut-o în repetate rînduri —, că prioritară continuă să fie dezarmarea nucleară. În același timp — și este, acesta, un aspect pe deplin ilustrat de propunerile românești în zece puncte, prezentate la tribuna O.N.U. —, România pune în evidență necesitatea de a se iniția măsuri eficace și în alte compartimente ale procesului dezarmării, pornindu-se de la gradul de amenințare al diferitelor tipuri de arme asupra păcii mondiale. Într-o astfel de abordare novatoare, **o deosebită însemnătate este atribuită dezarmării chimice, lichidării definitive a acestor arme din arsenalele militare ale lumii.**

Sub aspectul forței de nimicire, arma chimică se apropie de cea nucleară, dar, spre deosebire de aceasta — element profund îngrijorător —, este cu mult mai ieftină. Numită deseori „arma nucleară a săracului", arma chimică este relativ ușor de dobîndit, de fabricat și de utilizat. Pornind de la producția de pesticide, se pot fabrica, fără prea mari dificultăți, arme chimice simple și puțin costisitoare. Spre deosebire de armele nucleare, tehnologia necesară este relativ puțin complicată.

În ce privește efectele, sînt elocvente concluziile unui studiu publicat la Bruxelles la începutul acestui an : un război cu arme chimice moderne pe teatrul european poate ucide, în 24 de ore, 12 milioane de oameni. Un articol din publicația belgiană „GRIP informations" notează : „În august 1945, două bombe atomice distrugeau Hiroshima și Nagasaki făcînd 300 000 de victime. În timpul primului război mondial, aproximativ 300 000 de soldați și civili au fost uciși de gazele toxice. Astăzi, mijloacele tehnologice au performanțe mult mai mari. Gruparea acestor cifre demonstrează faptul că și armele chimice sînt arme de nimicire în masă".

Utilizarea armelor chimice, pentru prima dată pe scară largă, a avut loc în 1915, pe fronturile primului război mondial. Bilanțul : cele 113 000 tone de gaze sufocante, iritante sau vezicante folosite au fost cauza a 1 300 000 de morți intoxicați, orbi sau mutilați de război. Sub presiunea puternicului curent de opinie creat, la 17 iunie 1925 este adoptat în unanimitate — la Conferința internațională privind comerțul cu arme, convocată sub egida Societății Națiunilor — un Protocol referitor la interzicerea folosirii în război a gazelor toxice sau similare și a mijloacelor bacteriologice. Folosirea armelor chimice în timpul primului război mondial a avut un efect traumatizant asupra omenirii. Majoritatea observatorilor sînt de părere că reacția la aceste orori a împiedicat folosirea armelor chimice în cel de-al doilea război mondial.

ROMÂNIA
— idei, propuneri și inițiative concrete

La 50 de ani de la semnarea Protocolului de la Geneva, secretarul general al O.N.U. constata că aproape toate statele lumii au aderat la el și că nici un alt instrument în domeniul dezarmării nu a dobîndit o atît de largă recunoaștere internațională. Cu toate acestea, spiritul și prevederile acestui instrument internațional nu au fost (și nu în puține cazuri) respectate în practică.

Eforturile în direcția realizării unui alt acord progresează lent. Se urmărește extinderea cadrului stabilit prin Protocolul din 1925, care interzice folosirea acestor arme și care cere semnatarilor să înceteze producția și să distrugă stocurile existente. Negocierile ce se desfășoară sub auspiciile O.N.U. au început la sfîrșitul anilor '60, dar ele bat pasul pe loc. Convorbirile sovieto-americane pe această temă au început în 1977. După suspendarea acestora în 1980, ele au fost relansate în 1984. De atunci, în cadrul Conferinței pentru dezarmare de la Geneva s-au realizat unele progrese, insuficiente însă pentru ajungerea la un acord.

Evaluînd progresul realizat de aceste negocieri nu trebuie pierdut din vedere faptul că realizarea unui acord pentru

interzicerea armelor chimice este o sarcină urgentă. Este îngrijorător faptul că, de mai mult de zece ani — atît în cadru bilateral, cît și multilateral —, au avut loc o serie de contacte în vederea interzicerii armelor chimice, și totuși pînă în prezent nu s-a ajuns la nici un acord în acest sens. Și mai îngrijorător este faptul că, în această perioadă, s-a agravat și amenințarea pe care armele chimice o exercită asupra securității internaționale. În ultimii zece ani, a crescut numărul statelor în a căror capacitate ofensivă intră arme chimice. În 1977 se bănuia că cinci țări dispun de arme chimice. Potrivit unor evaluări recente, astăzi, peste 15 state au sau încearcă să producă asemenea arme. În această perioadă, în timp ce negocierile își urmau cursul, armele chimice au fost utilizate în cadrul unor conflicte armate, violîndu-se, astfel, prevederile Protocolului de la Geneva din 1925.

Prin urmare, alături de armele nucleare, armele chimice constituie cel mai barbar mijloc de distrugere în masă. În ciuda uriașei primejdii la adresa păcii, a vieții, reprezentată de asemenea arme, producerea și stocarea substanțelor toxice de luptă continuă într-un număr de țări, ceea ce provoacă legitima îngrijorare a opiniei publice internaționale, a popoarelor, care cer să fie neîntîrziat interzise experimentarea și producerea armelor chimice, precum și lichidate stocurile existente. Amintim, în context, că, în decembrie 1985, Congresul S.U.A. a aprobat un plan de modernizare a stocurilor americane prin producerea de arme binare. Decizia de a începe fabricarea acestora a fost luată la 16 decembrie 1987. (Armele binare sînt formate din două componente, folosite în obuze de 155 mm. Cînd obuzele sînt lansate, se formează un gaz neuroparalizant cu efect mortal).

Tendința spre proliferarea armelor chimice are loc pe fundalul îndemnurilor anumitor cercuri occidentale de a se proceda la o umplere a „golurilor" care s-ar produce în arsenalele militare, ca urmare a acordului sovieto-american de lichidare a rachetelor nucleare cu rază medie și scurtă de acțiune. Într-o serie de țări membre ale N.A.T.O. — de exemplu S.U.A., Franța ș.a. — au fost făcute declarații oficiale de natură să „justifice" relansarea înarmărilor chimice.

Pornind de la asemenea preocupante realități și de la necesitatea înfăptuirii deziderațului unei lumi fără arme și fără războaie, România, președintele Nicolae Ceaușescu propun ca, în strînsă legătură cu acțiunile și măsurile practice de reducere și eliminare a armelor nucleare, să se realizeze și lichidarea armelor chimice. În concepția țării noastre, aceste acțiuni trebuie să vizeze, în primul rînd, **elaborarea și aplicarea unui program de măsuri pentru interzicerea armelor chimice și lichidarea stocurilor existente. Odată cu eliminarea acestora, să se interzică și producerea oricărui fel de arme chimice.**

Întrucît, potrivit constatărilor O.N.U., în conflictele ce se derulează în unele regiuni ale planetei sînt utilizate gazele toxice, țara noastră propune ca, **pînă la distrugerea tuturor armelor chimice, statele să se angajeze să nu folosească, în nici o împrejurare, asemenea arme.**

În sfîrșit, ca acțiuni de susținere a procesului de negociere a Convenției de interzicere totală a armelor chimice și eliminarea acestora din arsenalele statelor, România evidențiază necesitatea **încurajării, de către Organizația Națiunilor Unite, a stabilirii de zone lipsite de arme chimice în Balcani, în centrul Europei și în alte regiuni ale lumii.**

Pe linia continuității orientării ferme a țării noastre de înlăturare a factorilor de încordare și neîncredere din Balcani, de realizare, în acest spațiu european, a unei zone denuclearizate, a păcii și colaborării, se înscrie și inițiativa, din decembrie 1985, lansată la București prin **Declarația-Apel a președintelui României, Nicolae Ceaușescu, și președintelui Consiliului de Stat al Bulgariei, Todor Jivkov, cu privire la realizarea în Balcani a unei zone fără arme chimice.** Declarația-Apel a României și Bulgariei — expresie concretă a constantei preocupări a țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu de edificare a unei lumi a păcii, înțelegerii și colaborării — se înscrie în deplin consens cu cerințele majore ale păcii și securității în regiunea balcanică, în Europa și în întreaga lume. Această inițiativă s-a bucurat și se bucură de un amplu ecou în rîndul statelor balcanice, ca și pe plan internațional.

În aceeași ordine de idei, să notăm, aici, și propunerea guvernelor R.D. Germane și Cehoslovaciei, adresată guvernului R.F. Germania, de a începe negocieri pentru crearea unei zone libere de arme chimice, care să înglobeze teritoriul celor trei state.

Este în afară de orice îndoială că crearea, în diferite regiuni ale globului, de zone lipsite de arme chimice constituie o parte integrantă a procesului general de înfăptuire a dezarmării, de asigurare a păcii pe continent și în întreaga lume. Pentru demararea unui asemenea proces complex sînt binevenite orice inițiativă, orice pas, orice propunere concretă menite să deblocheze drumul dezarmării, să deschidă perspectivele instaurării unei păci durabile, interesele generale ale popoarelor impunînd să se manifeste receptivitate, spirit constructiv și sprijin efectiv pentru materializarea lor în acorduri corespunzătoare.

Este convingerea fermă a țării noastre — iar considerentele și propunerile avansate la O.N.U. stau mărturie în acest sens — că, în actualele condiții internaționale, orice măsură de natură să ducă la oprirea și, apoi, la regresul cursei înarmărilor, la eliminarea arsenalelor militare a armelor de distrugere în masă — deci, și a armelor chimice — reprezintă un pas pozitiv, de natură să contribuie la înfăptuirea deziderațului vital al umanității — făurirea unei lumi fără arme și fără războaie, asigurarea dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor, la existență, la libertate și independență, la viață, la pace.

I. Olteanu

NAȚIUNILE UNITE

Sesiunea specială a Adunării Generale

Cerința adoptării unui program cuprinzător de dezarmare

La sediul din New York al Națiunilor Unite s-au încheiat dezbaterile generale ale celei de-a treia sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării, în cadrul cărora au luat cuvîntul un număr de 135 de reprezentanți ai statelor membre, printre care numeroși șefi de stat și de guvern, miniștri de externe și alți plenipotențiari, fapt care reflectă interesul major al națiunilor lumii față de problematica, de însemnătate cardinală, a dezarmării.

Luările de cuvînt din cadrul dezbaterilor generale au prilejuit exprimarea, de către șefii delegațiilor statelor participante, cu o vigoare sporită în raport cu alte dezbateri consacrate dezarmării, a îngrijorării în creștere a guvernelor și popoarelor lor în legătură cu continuarea în ritm accelerat a cursei înarmărilor și rezultatele modeste ale tratativelor bi și multilaterale în sfera dezarmării, precum și opțiunea lor fermă în favoarea înfăptuirii unor măsuri practice de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară — ca singura cale de edificare a unei păci și securități autentice în lume. Făcînd, în cadrul unei conferințe de presă, un bilanț al dezbaterilor generale, președintele Adunării Generale, Peter Florin, a apreciat că acestea „s-au caracterizat printr-o nouă calitate a discuțiilor multilaterale asupra problemelor limitării armamentelor și ale dezarmării". „În cursul dezbaterilor — a spus el — s-a evidențiat faptul că pozițiile statelor, față de principalele aspecte ale dezarmării și ale asigurării securității internaționale, continuă să se apropie". Totodată, președintele Adunării Generale a calificat drept „util dialogul desfășurat, în spirit deschis și constructiv, în acele domenii în care continuă să existe poziții diferite". După cum a rezultat din dezbaterile generale — a conchis el —, dezarmarea este o problemă care privește toate statele și, de aceea, este necesar să se acorde o deosebită atenție discuțiilor privind creșterea eficienței mecanismelor de dezarmare ale O.N.U.

Un mare număr de state, între care și România, s-au pronunțat pentru ca actuala sesiune nu numai să reafirme documentul final al primei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării, ci, concomitent, să adopte un **program global**

ȘAPTE ZILE

Perioada postbelică oferă nenumărate mărturii în sprijinul unei constatări bine înrădăcinate în conștiința opiniei publice de pretutindeni : se vorbește atît de ușor și de mult despre dezarmare și se face atît de puțin. Primul pas — este drept, destul de timid — a fost totuși făcut, și dacă este modestă contribuția sa la micșorarea munților de armamente nucleare, importantă rămîne valoarea sa de simbol, de demonstrare a posibilității reale de abordare serioasă și de soluționare a celei mai presante probleme din viața internațională. De loc neglijabil este și impactul pozitiv al acordului respectiv — ne referim, desigur, la tratatul sovieto-american, recent ratificat, de lichidare a rachetelor nucleare cu rază medie și mai scurtă de acțiune — asupra climatului internațional în general, asupra ambianței de dezbatere a tematicii dezarmării, în special.

S-a discutat mult despre dezarmare și în ultimele săptămîni, cadrul constituindu-l cea de-a treia sesiune specială a O.N.U. consacrată problemei. De făcut s-a făcut însă în direcția înarmărilor. Dacă ar fi să ne referim la acțiunile de militarizare a Cosmosului — la programul S.D.I. se lucrează cu obstinație —, vom nota că ele au loc prin încercări de a le conferi legitimitatea juridică pe care le-ar conferi-o Tratatul A.B.M. Lucrurile nu stau chiar așa. Federația oamenilor de știință americani (F.A.S.) a atras atenția asupra unor potențiale încălcări ale Tratatului A.B.M. în cazul în care vor fi continuate testările pentru tehnologia destinată programului S.D.I. F.A.S. — după cum precizează revista britanică „New Scientist" — este un grup de oameni de știință eminenți, cunoscuți pentru criticile bine argumentate pe care le aduc actualei politici a S.U.A.

John Pike, director adjunct al F.A.S. pentru probleme legate de politica spațială, a arătat, într-un raport dat publicității, că există trei tipuri de testări ale tehnologiei S.D.I. care nu se conformează unei interpretări tradiționale a Tratatului A.B.M. Prima dintre aceste experiențe, în cadrul căreia urmează să fie testat un sistem optic aeropurtat, este programată pentru anul 1989. Un avion Boeing 767 modificat va transporta un telescop pentru raze infraroșii, destinat urmăririi și identificării rachetelor în spațiu. Sistemul furnizează informații care să permită distrugerea rachetelor care se apropie. Celelalte două proiecte care au atras criticile lui Pike sînt un laser chimic și un sistem pentru supravegherea și urmărirea rachetelor în primele minute după decolare. Ambele urmează să fie testate în spațiu, în primii ani ai deceniului '90. Pike afirmă că ele vor constitui o încălcare a interdicției privind testarea componentelor A.B.M. cu baza în spațiu. Tratatul stipulează că sistemele A.B.M. nu vor fi testate în spațiu.

Pe Pămînt sau în spațiul extraterestru, înarmările amenință, în ultimă instanță, viața oamenilor. A tuturor. De aceea, realitatea de mîine este necesar să alimenteze o constatare diametral opusă celei de azi : să se facă mult pentru dezarmare, chiar dacă se va vorbi mai puțin despre ea.

I.O.

de dezarmare nucleară și generală — problemă aflată de mai mulți ani în atenția Națiunilor Unite și care își așteaptă o soluționare corespunzătoare. În viziunea țării noastre, precum și a altor țări mici și mijlocii, nealiniate, în curs de dezvoltare, în acest program se cer cuprinse acțiunile și măsurile ce urmează a fi întreprinse de organismele internaționale și de statele membre în întreaga sferă a opririi cursei înarmărilor și realizării dezarmării. Așa cum a propus țara noastră la actuala sesiune, programul ar urma să fie finalizat, pornindu-se de la proiectul elaborat de Conferința pentru dezarmare de la Geneva și luîndu-se în considerare propunerile prezentate în cadrul sesiunii

Reprezentanții majorității statelor membre s-au pronunțat cu fermitate ca, în cadrul programului global de dezarmare și al tuturor negocierilor consacrate dezarmării, să se asigure o **prioritate maximă măsurilor de oprire a cursei înarmărilor nucleare și de dezarmare nucleară** — ținînd seama atît de periculozitatea fără seamăn a armelor nucleare, cît și de prevederile numeroaselor rezoluții adoptate de O.N.U. în materie și ale Tratatului de neproliferare. În context, numeroase state s-au pronunțat pentru adoptarea, cît mai curînd posibil, a unor asemenea măsuri, cum sînt **încetarea experiențelor cu arma nucleară ; reducerea cu 50 la sută, de către U.R.S.S. și S.U.A., a armamentelor lor nucleare strategice ; reducerea pe etape și lichidarea completă a armelor nucleare, pînă în anul 2000 ; oprirea perfecționării armelor nucleare ; încetarea producției de materiale fisionabile și mijloacelor de transportare la țintă a armelor nucleare ; crearea de zone denuclearizate în diferite părți ale lumii ; acordarea statelor neposesoare de arme nucleare a unor garanții de securitate corespunzătoare ; alte măsuri destinate să elimine total pericolul nuclear.**

Dezbaterile au evidențiat existența unui foarte larg curent de opinii în favoarea elaborării unei **convenții privind lichidarea armelor chimice, a unor acorduri de eliminare a celorlalte arme de nimicire în masă, a opririi militarizării Cosmosului și a încheierii unui Tratat internațional privind folosirea spațiului extraatmosferic numai în scopuri pașnice,** care să prevadă renunțarea la orice fel de utilizări ale acestui mediu, în scopuri militare.

Ținînd seama de pericolele tot mai mari, generate de cursa înarmărilor clasice, de faptul că aceasta alimentează politica de forță și conflictele regionale, în dezbateri s-au înregistrat numeroase luări de poziție în favoarea trecerii — în paralel cu urmărirea obiectivului prioritar al dezarmării nucleare — la adoptarea unor **măsuri de reducere substanțială a efectivelor, armamentelor convenționale și cheltuielilor militare.** În acest sens, statele membre ale O.N.U. au reținut cu interes gama largă de propuneri concrete de dezarmare convențională avansate, la sesiune, de țara noastră, printre care figurează și **propunerea ca sesiunea specială să adopte principiile care să stea la baza negocierii și încheierii de acorduri privind reducerea cheltuielilor militare,** convenite în cadrul Comisiei O.N.U. pentru dezarmare, fapt care ar crea condiții mai propice pentru încheierea unor acorduri concrete în acest domeniu.

Statele europene și alte state ale lumii s-au pronunțat pentru continuarea eforturilor și negocierilor în vederea adoptării unor măsuri practice care să conducă **la sporirea încrederii, la promovarea destinderii, înfăptuirea dezarmării și întărirea securității în Europa,** inclusiv pentru angajarea neîntîrziată de negocieri între țările membre ale N.A.T.O. și cele din Tratatul de la Varșovia, în scopul reducerii substanțiale a armamentelor convenționale și efectivelor militare.

O temă distinctă a dezbaterilor generale a constituit-o **relația dintre dezarmare și dezvoltare.** S-a degajat mai pregnant opinia că, alături de efectele sale benefice asupra întăririi păcii și securității, realizarea dezarmării ar contribui la eliberarea unor uriașe fonduri, irosite în prezent în scopuri distructive, care ar putea fi canalizate pentru finanțarea programelor de dezvoltare economică și socială ale tuturor statelor și, mai ales, în direcția reducerii decalajelor dintre statele bogate și cele sărace, pentru lichidarea subdezvoltării și soluționarea problemei datoriilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare. După cum se știe, România a reiterat, la actuala sesiune, **propunerea de creare, sub egida O.N.U., a unui fond internațional de dezvoltare,** care urmează a fi constituit pe seama resurselor eliberate, ca urmare a măsurilor de dezarmare, în scopul stimulării dezvoltării economico-sociale, în special a țărilor în curs de dezvoltare. După cum este cunoscut, această propunere românească se bucură de un larg ecou în cadrul O.N.U., în favoarea acestui fond pronunțîndu-se și conferința internațională privind relația dintre dezarmare și dezvoltare din 1987.

În sfîrșit, în luările lor de cuvînt majoritatea statelor neutre s-au pronunțat pentru **creșterea rolului O.N.U. în sfera dezarmării,** de la informarea opiniei publice asupra pericolului și impactului nociv al înarmărilor și, deopotrivă, asupra avantajelor multiple ale dezarmării, pînă la coordonarea ansamblului eforturilor și negocierilor în sfera dezarmării și asigurarea procedurilor de verificare și control pentru respectarea, cu bună credință, a măsurilor de dezarmare convenite prin acorduri bilaterale, regionale sau universale.

În perioada care a mai rămas pînă la încheierea lucrărilor sesiunii, programată pentru 25 iunie, participanții vor continua examinarea principalelor probleme ale opririi cursei înarmărilor și realizării dezarmării, în cadrul a trei grupuri de lucru. Aceste grupuri au fost însărcinate cu analiza stadiului transpunerii în viață a hotărîrilor adoptate de precedentele sesiuni speciale ale Adunării Generale consacrate dezarmării, examinarea evoluțiilor și tendințelor actuale în domeniul dezarmării din punctul de vedere al elaborării unor măsuri de dezarmare concrete și al relației dintre dezarmare și dezvoltare și, respectiv, al rolului O.N.U. în procesul dezarmării.

Începînd cu data de 17 iunie, se desfășoară activitatea de elaborare a **documentului final al sesiunii,** care, în concepția unui mare număr de state, între care și țara noastră, trebuie să fie un document de substanță, menit să dea un puternic impuls ansamblului eforturilor și negocierilor vizînd oprirea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, întărirea păcii și securității pe planeta noastră.

Nicolae Chilie

Pentru măsuri hotărîte de dezarmare în Europa și în lume

BERLIN. Reuniunea internațională privind crearea de zone denuclearizate

Între 20 și 22 iunie s-au desfășurat la Berlin lucrările primei reuniuni internaționale privind crearea de zone denuclearizate, la care au luat parte numeroși delegați, reprezentanți guvernamentali ai partidelor politice și ai organizațiilor internaționale, oameni de știință și cultură din peste 100 de țări, inclusiv din România.

În cuvîntarea rostită la deschiderea reuniunii, Erich Honecker, secretar general al C.C. al P.S.U.G., președintele Consiliului de Stat al R.D.G., a subliniat că instituirea unor zone denuclearizate constituie o etapă importantă pe calea consolidării păcii și securității, apreciind că acestea ar putea contribui în mod direct la reducerea și eliminarea armelor de distrugere în masă. El a precizat că, în contextul internațional actual, crearea unui coridor liber de arme nucleare ar putea constitui un element de legătură hotărîtor pe calea adoptării unor noi măsuri de dezarmare nucleară, reducerii forțelor armate și armamentelor convenționale, precum și a reducerii considerabile a confruntării militare pe continentul european. Erich Honecker a relevat, de asemenea, că este necesar mai mult ca oricînd ca state cu orînduiri sociale diferite să promoveze o politică de coexistență pașnică. În acest context, — a arătat vorbitorul — garantarea unei securități egale și a egalității tuturor statelor, indiferent de mărime, sistem social, poziție geografică sau apartenență la alianțe, este indispensabilă.

ÎMPOTRIVA BAZELOR MILITARE STRĂINE

În ultimele luni s-au intensificat acțiunile împotriva prezenței bazelor americane pe teritoriul Spaniei, oameni de cultură, savanți, ziariști, sindicaliști și reprezentanți ai clerului pronunțîndu-se cu fermitate pentru organizarea unui referendum național cu privire la viitorul acestor baze. În luna aprilie a.c., 500 de cunoscuți oameni de artă și de știință din Spania au dat publicității o scrisoare în care cer organizarea unui asemenea referendum. Ziarul „El Pais" a publicat, la sfîrșitul săptămînii trecute, o nouă listă a unor personalități proeminente din viața social-culturală care se pronunță pentru realizarea aceluiași obiectiv. Ziarul precizează, totodată, că ședința de constituire a unui comitet național „pentru organizarea referendumului privind bazele" va avea loc la Madrid, la 25 iunie.

AMERICA LATINĂ ȘI DEZARMAREA

Contribuția Americii Latine la procesul destinderii și dezarmării — a fost tema primei întîlniri a femeilor latino-americane, membre ale parlamentelor din țările lor, întîlnire organizată la Buenos Aires. Participantele au dezbătut probleme ale situației din America Centrală, aspecte legate de proclamarea sudului Atlanticului drept zonă liberă de arma nucleară. Dezarmarea — s-a subliniat — constituie un deziderat al tuturor țărilor și popoarelor, deoarece de înfăptuirea ei depinde supraviețuirea omenirii. E timpul să se pună capăt cursei înarmărilor care acaparează uriașe resurse umane, economice și tehnico-științifice — au relevat delegatele la întîlnire. Documentul final adoptat cuprinde un apel adresat tuturor statelor lumii de a participa activ la procesul de dezarmare, pentru făurirea unei lumi fără arme și fără războaie, la adăpost de amenințarea unei catastrofe nucleare. Participantele la reuniune — reprezentînd forurile legislative din Argentina, Bolivia, Brazilia, Ecuador, Mexic, Nicaragua și Panama — au sprijinit ideea creării în Atlanticul de Sud a unei zone a păcii și cooperării.

DEZACORD FAȚĂ DE S.D.I.

Într-un interviu, acordat ziarului englez „The Times", Michael Dukakis, candidat la obținerea învestiturii Partidului Democrat pentru alegerile prezidențiale din S.U.A., și-a exprimat dezacordul față de continuarea programului „Inițiativa de Apărare Strategică" (S.D.I.). Realizarea acestui program, a arătat el, nu corespunde intereselor naționale ale S.U.A. Renunțarea la S.D.I. ar constitui un pas major pe calea reducerii armamentelor strategice nucleare.

Amplă demonstrație pe străzile Parisului, în favoarea dezarmării și păcii în lume

ÎNTÎLNIRI CONSACRATE PĂCII

Militanți de frunte ai Partidului Comunist din Austria au avut, în ultima vreme, întîlniri cu populația din diferite cartiere ale Vienei, consacrate problemelor păcii, dezarmării și apărării intereselor vitale ale oamenilor muncii. În cadrul acestor întîlniri s-a subliniat imperativul trecerii la noi măsuri de dezarmare și, în special, la reducerea cu 50 la sută a arsenalelor strategice ofensive, încetarea experiențelor nucleare, interzicerea armelor chimice.

IMPORTANȚA CREĂRII UNEI ZONE DENUCLEARIZATE ÎN NORDUL EUROPEI

În localitatea finlandeză Kiljava s-a încheiat cea de-a 29-a întîlnire a sindicatelor din țările bazinului Mării Baltice, din Norvegia și Islanda. Declarația adoptată cu acest prilej subliniază importanța creării unei zone denuclearizate în nordul Europei și a unui coridor liber de arma nucleară în Europa centrală, a reducerii armamentelor convenționale, a interzicerii totale a producției și stocării tuturor tipurilor de arme chimice și bacteriologice.

„ORIENTUL MIJLOCIU — ZONĂ LIBERĂ DE ARMA NUCLEARĂ !"

Chedli Klibi, secretar general al Ligii Arabe, s-a pronunțat pentru transformarea Orientului Mijlociu în zonă liberă de arma nucleară. Într-o declarație făcută ziarului tunisian „La Presse de Tunisie", Chedli Klibi a subliniat că un asemenea statut ar permite asigurarea liniștii și păcii popoarelor din această zonă a lumii.

SEMINAR COMUN

În orașul Leipzig, din R.D. Germană, s-a desfășurat un seminar comun, al delegațiilor orașelor înfrățite Leipzig și Hanovra, pe tema „Menținerea păcii și activitatea în favoarea păcii". Participanții, între care s-au numărat și primarii celor două orașe, au relevat că, în prezent, nu există nimic mai important decît impulsionarea eforturilor vizînd menținerea păcii.

„SĂ FIE LICHIDATE ARMELE CHIMICE"

Între 26 iunie și 1 iulie, mișcarea pentru pace din R.F. Germania va desfășura acțiuni în favoarea lichidării armelor chimice. Ele vor avea loc sub deviza „Împotriva armelor de distrugere în masă — să fie lichidate armele chimice din întreaga lume !" Manifestările vor fi deschise printr-o demonstrație în fața depozitului de arme chimice ale S.U.A. de la Fischbach.

În această săptămînă...

S.D.I. — „un dezastru financiar și militar"

Programul militar „Inițiativa de Apărare Strategică" (SDI) — „războiul stelelor" — se îndreaptă spre „un dezastru financiar și militar", potrivit unui raport al Senatului american. Prezentat de senatorii democrați Bennett Johnston (Louisiana), Dale Bumbera (Arkansas) și William Proxmire (Wis-

R.P.D. COREEANĂ

Reunificarea pașnică și independentă a patriei — țelul suprem al întregului popor coreean

În ultimii ani, în Nordul și Sudul Coreei au avut loc puternice acțiuni în favoarea păcii și pentru reunificarea pașnică a patriei.

În scopul de a atenua tensiunea existentă în țară și de a deschide o fază favorabilă reunificării pașnice — pornind de la cele trei principii : ale suveranității, reunificării pașnice și al marii unități naționale —, Partidul Muncii din Coreea, guvernul R.P.D. Coreene au propus tratative politice și militare la nivel înalt între Nord și Sud, precum și reducerea progresivă a forțelor armate.

„Sarcina cea mai urgentă, care se impune în prezent întregului popor coreean — aprecia președintele Kim Ir Sen în Mesajul de Anul nou — este de a-și reunifica patria în deplină independență și pe cale pașnică. Dorința pe care o resimte întreaga națiune de a-și vedea patria refăcîndu-și unitatea a devenit de acum irezistibilă. Propunerile juste făcute de partidul nostru și de către guvernul Republicii în acest domeniu, la fel ca și eforturile susținute pe care le-au depus se bucură de un sprijin și de o simpatie mereu sporite din partea poporului nostru, ca și din partea tuturor celorlalte popoare".

Problema de a ști în ce măsură se va putea realiza reunificarea țării depinde, în întregime, de eforturile desfășurate în comun de către Nord și Sud, care sînt direct răspunzătoare de aceasta. R.P.D. Coreeană apreciază că esențial, la ora actuală, în vederea reunificării independente și pașnice a Coreei este, în primul rînd, ca Nordul și Sudul să dea dovadă de spirit de conciliere și unitate.

Prin natura sa, problema reunificării patriei — afirma președintele Kim Ir Sen — nu constă în a ști care din cele două părți o va înghiți pe cealaltă, nici de a permite unei părți să fie în cîștig și s-o învingă pe cealaltă. Dimpotrivă, este o problemă care vizează restabilirea unității unei națiuni de același sînge și care, acum, este divizată. Experiența istorică arată că, dacă între cele două părți domnește neîncrederea, dacă confruntarea le opune una celeilalte și dacă una dintre ele caută să promoveze divizarea, orice dialog angajat între ele nu va face decît să se prelungească, fără a se ajunge vreodată la un rezultat pozitiv. A elimina înfruntarea și a destinde încordarea existentă între Nord și Sud reprezintă, de aceea, o necesitate imperioasă pe calea spre reunificarea țării.

Așa cum a arătat, în mai multe rînduri, președintele R.P.D. Coreene, confruntarea militară este la originea neînțelegerilor și neîncrederii dintre cele două părți. Pornind de aici, R.P.D. Coreeană vede necesitatea adoptării unei declarații de neagresiune care să interzică Nordului și Sudului să se atace unul pe celălalt. Respectarea acestei declarații de neagresiune — se precizează la Phenian — ar putea fi garantată dacă s-ar extinde funcțiile Comisiei de supraveghere a țărilor neutre din actuala Comisie de armistițiu și dacă s-ar organiza un corp de supraveghere al țărilor neutre.

Republica Populară Democrată Coreeană se pronunță constant pentru dialog. În repetate rînduri, la Phenian s-a subliniat că, dacă cei interesați din Coreea de Sud dau dovadă de disponibilitate spre conciliere și uniune națională, de dorința de a reduce tensiunea din Peninsulă — condiții minimale pentru un autentic și fructuos dialog Nord-Sud —, atunci Nordul va fi gata să intre în contact și în dialog cu ei, indiferent de categoria socială sau partidul cărora le aparțin. Mai mult, guvernul R.P.D. Coreene este gata pentru un dialog chiar cu autoritățile sud-coreene atîta timp cît aceasta nu se va opune voinței poporului.

Pornind de la faptul că, an de an, în Coreea de Sud au loc manevrele militare de mare anvergură „Team Spirit", R.P.D. Coreeană a propus să se poarte discuții pentru reglementarea încetării unor asemenea acte de forță, deosebit de periculoase pentru pacea din zonă. Tot în acest an, guvernul R.P.D. Coreene a propus convocarea unei conferințe comune Nord-Sud, care să reunească pe reprezentanții tuturor partidelor și organizațiilor sociale, precum și personalități de diferite categorii sociale, incluzînd și autorități ale celor două părți. Organizarea acestei conferințe ar permite inaugurarea unei situații noi în favoarea eliminării rupturii dintre Nord și Sud și pentru restabilirea păcii în Coreea și reunificarea pașnică a acesteia, la care aspiră, cu ardoare, întreaga națiune coreeană.

Reglementarea de fond a problemei reunificării Coreei presupune, totodată, și soluționarea problemei raporturilor dintre R.P.D. Coreeană și Statele Unite ale Americii. În acest sens, președintele Kim Ir Sen arăta : „Vorbind cu toată imparțialitatea, Statele Unite nu au nici o justificare pentru a aduce arme nucleare în Coreea de Sud și a o transforma într-o bază nucleară, cu scopul de a o opune nouă, care nu posedăm acest gen de arme. Dacă armele nucleare americane ar viza o altă țară socialistă, Statele Unite ar trebui, în mod necesar, să le retragă din Coreea de Sud, din moment ce au încheiat un tratat asupra dezarmării nucleare cu Uniunea Sovietică. Statele Unite ar trebui să încheie un tratat de pace cu noi și să rupă cît mai curînd cu un trecut care ar trebui să le displacă tot atît de mult ca și nouă și să înceapă o nouă pagină în istoria raporturilor coreeano-americane, conform aspirațiilor spre pace, care reprezintă curentul contemporan de opinie".

■

România socialistă a acordat și acordă întregul său sprijin aspirațiilor de libertate și unitate ale poporului coreean, luptei sale pentru lichidarea divizării patriei, dorinței sale legitime de a trăi într-un stat unitar, liber și independent.

Este convingerea țării noastre că reunificarea pașnică, democratică, fără amestec străin a Coreei — așa cum preconizează programul elaborat de președintele Kim Ir Sen — reprezintă modalitatea unică de normalizare a situației din Peninsula Coreeană, de asigurare a destinderii și păcii în zonă, elemente de primă importanță pentru afirmarea politicii de pace și conlucrare în această regiune a Asiei și în întreaga lume.

---

consin), raportul apreciază că prima etapă de desfășurare a S.D.I. „nu poate avea loc înainte de 1998, urmînd să dispună de capacitate operațională deplină abia după sfîrșitul secolului". Senatorii au sugerat ca Administrația să negocieze cu Uniunea Sovietică o reducere de 50 la sută a armelor nucleare strategice (START), opțiune pe care ei o consideră „mai eficientă decît această primă etapă a S.D.I.".

Documentul a fost elaborat de un grup de experți la cererea celor trei senatori, membri ai Comitetului pentru alocații financiare al Senatului, care se ocupă de S.D.I. „Programul S.D.I. este cuprins într-un calendar pe care nu îl poate realiza, cu alocații de fonduri care nu vor fi disponibile", afirmă raportul. „S.D.I. se îndreaptă spre un dezastru financiar și militar, în cazul în care Congresul sau viitoarea Administrație nu vor lua măsuri de remediere".

Statele Unite au cheltuit deja 13 miliarde dolari, în ultimii cinci ani, în cadrul primei etape a S.D.I. Se estimează că numai primele etape ale S.D.I. vor costa circa 750 miliarde dolari.

Efortul guvernului de a realiza o primă capacitate de desfășurare a S.D.I., începînd de la mijlocul anilor '90, s-a blocat, relevă raportul, care citează, în acest sens, afirmațiile reprezentanților unor întreprinderi angajate în realizarea proiectului, precum și oficialități. Aceștia declară că „nu se mai urmărește o desfășurare rapidă, o asemenea orientare nemaifiind de actualitate". Chiar dacă prima etapă și-ar satisface necesitățile de ordin operațional, adaugă senatorii, S.D.I. „ar intercepta mai puțin de 16 la sută din rachetele nucleare inamice, la un cost total de 171 miliarde dolari". „În cel mai bun caz, prima etapă va asigura o protecție limitată pentru unele obiective militare, dar, practic, nici o protecție directă pentru populația americană în cazul unui război nuclear" — relevă raportul, care subliniază : un acord START ar fi mult mai eficient...

(După agenția „Kyodo")

Relațiile greco-turce

Pe calea dialogului, a restabilirii încrederii și colaborării

După întîlnirile la nivel înalt de la Davos și Bruxelles, din primele trei luni ale anului, evoluția recentă a relațiilor greco-turce a consemnat, săptămîna trecută, un nou moment important. Desfășurată în intervalul 13—15 iunie, conform înțelegerilor anterioare, vizita primului ministru al Turciei, Turgut Ozal, la Atena, la invitația omologului său grec, Andreas Papandreu, a confirmat voința celor două țări balcanice vecine de a păși pe calea dialogului, a restabilirii încrederii reciproce, de a acționa pentru rezolvarea politică, exclusiv pașnică, a diferendelor dintre ele. Fără îndoială, o asemenea evoluție a raporturilor greco-turce, grevate de multiple probleme, acumulate în timp, corespunde intereselor de fond ale celor două popoare, cauzei păcii, conlucrării și bunei vecinătăți în Balcani, înscriindu-se ca o expresie a realismului politic, a spiritului nou ce trebuie să guverneze relațiile dintre state.

Convenită încă în luna martie, la Bruxelles, vizita lui Turgut Ozal la Atena a constituit prima călătorie oficială a unui șef al guvernului turc în capitala elenă după 36 de ani. Faptul în sine este de natură să potențeze momentul de deschidere pe care îl cunosc raporturile dintre Grecia și Turcia, angajarea celor două state — ca urmare a înțelegerilor anterioare la nivel înalt, dar și a unor evoluții ulterioare — pe calea depășirii tensiunii, a abordării politice, exclusiv pașnice, a unor dificultăți. Au existat și există numeroase speculații despre progresul mai mult sau mai puțin lent al „spiritului de la Davos", despre caracterul mai mult sau mai puțin important al subiectelor discutate și rezolvate pînă acum. Dar, în ultimă instanță, aceasta este o problemă irelevantă ; esențialul rezidă în faptul inițierii unui dialog, a unui proces de contacte și de negocieri susținute, după ani de tensiuni și confruntări verbale, după o criză — în Marea Egee — ce amenința, în primăvara lui 1987, să se transforme într-un conflict deschis. Semnificația hotărîrilor din localitatea elvețiană Davos (30—31 ianuarie a.c) rezidă, de aceea, în consensul celor două țări de a renunța, cu desăvîrșire, la calea militară, de a acționa cu perseverență, în spirit constructiv, pentru abordarea și rezolvarea exclusiv politică, pașnică, a diferendelor bilaterale. Un asemenea consens și o asemenea disponibilitate confirmă, încă o dată, prin forța faptelor, a argumentelor concrete, valoarea esențială a metodei tratativelor în lumea actuală, confruntată cu numeroase probleme și stări de tensiune deschise, nesoluționate, evidențiază rolul dialogului politic, pașnic, ca singură metodă viabilă de rezolvare a oricăror diferende sau litigii dintre state.

Noile convorbiri greco-turce, declarațiile și hotărîrile prilejuite de vizita lui Turgut Ozal la Atena se înscriu, prin această prismă, ca un prim moment de bilanț al drumului parcurs pînă acum, ca o etapă menită să asigure continuitatea și aprofundarea, prin eforturi comune, a unui proces urmărit cu deosebită atenție. Chiar dacă, în preajma vizitei, în ambele țări, dar și în afara lor, s-au manifestat unele rezerve referitoare la dialogul inițiat, la „utilitatea" lui pentru „interesele" uneia sau alteia dintre părți, comunicatul final — publicat după discuții cuprinzătoare — menționează că noile întrevederi Andreas Papandreu-Turgut Ozal s-au desfășurat „în spirit constructiv, într-un climat de bunăvoință și înțelegere mutuală". Părțile și-au exprimat, și cu această ocazie, satisfacția față de „măsurile de întărire a încrederii militare" adoptate, în urmă cu trei săptămîni, în timpul primei reuniuni, de la Atena, a comitetului politic mixt greco-turc, creat pe baza hotărîrilor de la Davos și condus de miniștrii de externe ai celor două țări ; după cum se știe, șefii diplomațiilor greacă și turcă au ajuns, atunci, la un memorandum-înțelegere privind activitățile militare în spațiul aerian și în apele internaționale ale Mării Egee, simultan cu adoptarea altor decizii de natură să stimuleze încrederea reciprocă. Concomitent, la Ankara, cel de-al doilea organism mixt creat după Davos — comitetul economic, întrunit sub conducerea miniștrilor de resort — și-a încheiat lucrările prin convenirea unor măsuri și direcții de acțiune vizînd promovarea schimburilor comerciale, a colaborării în diferite alte domenii. Referitor la aceasta, comunicatul comun prilejuit de noul dialog la nivel înalt menționează că, potrivit convingerii ambelor părți, o cooperare economică fructuoasă, pe plan bilateral, „este facilitată de climatul de încredere și stabilitate înregistrat în relațiile globale dintre cele două țări". Ambii șefi de guvern se declară, totodată, „foarte conștienți de faptul că procesul de la Davos și Bruxelles reclamă răbdare, respect mutual, bunăvoință și perseverență politică, în scopul promovării unui climat de înțelegere între națiunile turcă și greacă". De altfel, ca o nouă și importantă evoluție în acest sens, s-a convenit o viitoare vizită oficială a premierului Andreas Papandreu la Ankara, la o dată încă neprecizată, dar despre care unii comentatori afirmă că s-ar putea să aibă loc în toamnă, moment pentru care este programată și continuarea deliberărilor în cadrul celor două organisme mixte — politic și de colaborare economică.

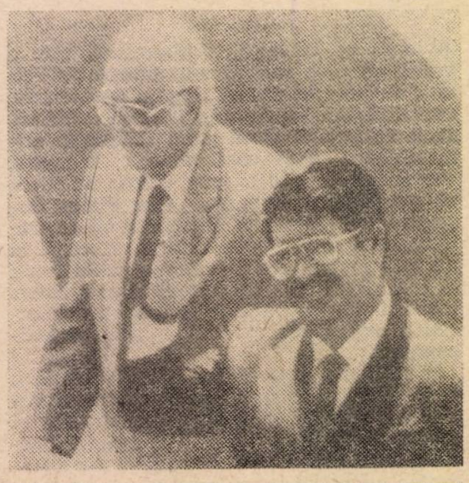

Primul ministru al Greciei, Andreas Papandreu, și primul ministru al Turciei, Turgut Ozal, la sosirea celui din urmă în capitala elenă

Un aspect distinct al călătoriei premierului turc la Atena l-a constituit frecventa evocare a problemei cipriote, atît în cursul convorbirilor oficiale, cît și în toasturile celor doi premieri la dineul oficial din prima zi a vizitei și în declarațiile făcute presei. Noul dialog a confirmat, sub acest aspect, importanța situației din Cipru pentru evoluția relațiilor greco-turce, chiar dacă — potrivit precizărilor făcute pe durata lui, de către ambele părți — aceasta nu este, în esență, o problemă de ordin bilateral. Premierul Andreas Papandreu și alte oficialități elene au reafirmat, cu prilejul vizitei, poziția lor, conformă și cu atitudinea guvernului cipriot, în favoarea demilitarizării totale a Ciprului, ceea ce ar implica retragerea trupelor turce din nordul insulei, desființarea Gărzii naționale cipriote (cu rol de armată) și crearea unei forțe internaționale de menținere a păcii. În același timp, Turgut Ozal a pus accentul, în declarațiile făcute presei, pe necesitatea unui acord prealabil între cele două comunități cipriote, salutînd, în acest sens, preconizata întîlnire dintre președintele Ciprului, Ghiorghios Vassiliou, și liderul comunității cipriote-turce, Rauf Denktaș. Menționînd că Turcia nu a stabilit încă un calendar pentru retragerea trupelor sale din nordul insulei, el a arătat, totuși, potrivit agențiilor de presă, că acestea „nu vor rămîne permanent acolo, ci vor fi retrase în contextul unei soluționări a problemei cipriote". Comentatorii apreciază că unele evoluții în sensul amorsării procesului de reglementare

În această săptămînă...

Lisabona. Congresul social-democraților

În capitala Portugaliei a avut loc, la sfîrșitul săptămînii trecute, cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Social-Democrat (P.S.D.), de guvernămînt, în prezența a 1 062 de delegați. Lucrările congresuale au fost deschise, la 17 iunie, printr-un discurs al premierului Anibal Cavaco Silva, de trei ani președinte al P.S.D., partid care, anul trecut, a cîștigat majoritatea absolută a alegerilor legislative, obținînd 50,22 la sută din voturi (148 de locuri dintr-un total de 250, cîte numără Adunarea Republicii — parlamentul lusitan).

Desfășurat sub semnul unității, congresul social-democrat a aprobat cele

a situației din Cipru, avînd în vedere și ultima inițiativă a secretarului general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, de reluare a dialogului intercomunitar, ar putea să fie favorizată de noul climat de destindere din relațiile greco-turce și ar contribui, la rîndul lor, la consolidarea încrederii reciproce, a spiritului de dialog și conlucrare.

Desigur, pe agenda convorbirilor de la Atena s-au aflat și controversele bilaterale privind Marea Egee, delimitarea platoului continental din regiune și, implicit, dreptul asupra resurselor naturale din zonă, întinderea spațiului aerian al insulelor grecești și limita apelor lor teritoriale, insistența Turciei asupra demilitarizării unor insule grecești puternic fortificate din apropierea coastelor sale. În legătură cu aceasta, demnă de relevat este insistența ambelor părți — evidențiată și de comunicatul comun — asupra complexității problemelor, a examinării atente, răbdătoare, a posibilităților de reducere a divergențelor. „Procesul de înțelegeri inaugurat la Davos nu va fi nici scurt, nici ușor" — declara, astfel, purtătorul de cuvînt al cabinetului elen, Yannis Roubatis. „Guvernul grec — adăuga el — este hotărît, însă, să păşească pe această cale, cu condiția respectării reciproce a independenței și suveranității naționale". La rîndul său, premierul Turgut Ozal aprecia că problemele greco-turce, în întregul lor, „sînt de aşa natură, încît nu pot fi soluționate dintr-o dată". În opinia sa, este necesar „un proces care să permită stabilirea unei infrastructuri și abordarea, pe rînd, a problemelor". Desfășurarea noilor convorbiri greco-turce confirmă, deopotrivă, complexitatea unor probleme bilaterale, acumulate în decursul timpului, și hotărîrea ambelor părți de a le aborda într-un spirit nou, constructiv, pe baza restabilirii încrederii și conlucrării reciproce.

Dialogul la nivel înalt de la Atena, de săptămîna trecută, reprezintă, fără îndoială, o etapă importantă a acestui proces, favorabil intereselor de fond ale popoarelor grec și turc, cauzei păcii, înțelegerii, colaborării și bunei vecinătăți în regiune și pe plan mai larg.

I. Madoșa

BONN

Partidele politice și orizontul anilor '90

Deși pînă la alegerile legislative pentru reînnoirea Bundestagului au mai rămas doi ani, activitatea principalelor partide politice vest-germane se desfășoară cu privirile tot mai mult ațintite spre acest „orizont" al anilor '90.

Se știe, astfel, că pe social-democrați îi preocupă de mai multă vreme problemele legate de operarea unor schimbări mai profunde, de ordin programatic, în politica promovată de partidul lor în toate domeniile, în sensul adaptării ei la realitățile actuale. Drept urmare, a fost elaborat un nou Program al P.S.D., menit să-l înlocuiască pe cel adoptat în 1959 la Bad-Godesberg, încă în vigoare — proiect însoțit de vii controverse și preconizat a se valida în cursul acestui an. (Clarificări va aduce, pe această temă, congresul partidului, convocat pentru sfîrșitul lunii august la Münster). De asemenea, Partidul Liber-Democrat își pune, cu tot mai multă acuitate, chestiuni legate de orientarea politicii sale viitoare, sub acest aspect retragerea lui Martin Bangemann din funcția de președinte al P.L.D. (și din postul de ministru al economiei) punînd în partid nu numai problema formală a alegerii unei noi conduceri (aceasta se va întîmpla, după cum s-a anunțat, la congresul din octombrie), dar, în mod firesc, și pe aceea a dezbaterii unei conduite „de profil" în raporturile cu partidele partenere din coaliția guvernamentală — U.C.D. și U.C.S. —, știut fiind că o serie de disensiuni în cadrul acesteia au adus, din nou, în prim plan, preocupări vizînd alianțele politice, în perspectiva anilor '90. La rîndul său, Partidul Ecologist se vede confruntat, și după congresul său de la Ludwigshafen, din martie a.c., cu dezacorduri de orientare izvorîte din liniile politice nuanțat diferite, apărate de „realiști" și „fundamentaliști", conferința organizațiilor partidului din întreaga țară, reunită zilele trecute la Bonn, fiind considerată doar un for intermediar în perioada pînă la congresul următor, programat în anul viitor, cînd se preconizează a fi stabilite strategia și tactica în campania pentru alegerile legislative federale din 1990.

Pe acest plan, al eforturilor de adaptare la noile exigențe politice, a stîrnit interes Congresul Uniunii Creștin-Democrate, a cancelarului Kohl, desfășurat la Wiesbaden, săptămîna trecută. Pentru că, aşa după cum au apreciat frecvent — în perioada premergătoare congresului și chiar în cadrul acestuia —, numeroși responsabili ai partidului, în frunte cu președintele său, U.C.D. străbate o perioadă marcată de numeroase dificultăți, problema principală fiind, se pare, aceea de a întări încrederea în forțele proprii, în perspectiva alegerilor din 1990. Încredere zdruncinată, în ultima vreme, de tendința de regres a audienței electorale, manifestată la unele importante consultări regionale, de contestarea oportunității unor decizii în cadrul propriilor rînduri, dar și în acela mai larg, al coaliției guvernamentale, de eșecul unor măsuri pe planul politicii guvernamentale promovate (U.C.D. constituind principala componentă a cabinetului de coaliție), în primul rînd al acelora vizînd combaterea șomajului, acesta continuînd să rămînă un flagel de proporții, ce împovărează societatea vest-germană. Președintele partidului, Helmut Kohl, a subliniat, de aceea, necesitatea unei „înnoiri programatice și organizatorice" a U.C.D., a conturării sale mai pregnante ca un partid „modern și vital". Cancelarul a chemat insistent la solidaritate și unitate în cadrul partidului, la o mai mare participare în activitatea practică — de partid și guvernamentală —, la mai multă flexibilitate și deschidere în atragerea unor noi aderenți.

Congresul U.C.D. de la Wiesbaden, remarcă observatorii, nu a reușit, însă, să treacă dincolo de exprimarea exigenței de înnoire. Aceasta continuă să rămînă, și pe mai departe, un deziderat, presa vest-germană subliniind că, practic, nici una din problemele în dezbatere nu au fost aşezate pe făgașuri noi de rezolvare, ci, doar, aminate. Este, de altfel, semnificativ că, într-o problemă de mare audiență pentru electoratul vest-german, aceea a dezarmării, președintele U.C.D., deși a relevat evoluțiile pozitive în acest domeniu, a respins o denuclearizare a Europei. Helmut Kohl s-a arătat în continuare nereceptiv la abordările pentru care se pronunță majoritatea populației vest-germane — aceea a trecerii și la a treia „opțiune zero", adică la lichidarea și a rachetelor nucleare cu rază scurtă de acțiune —, declarînd doar că o hotărîre în chestiunea, viu contestată, a modernizării armamentelor existente și a dotării cu noi arme va depinde de „conceptul general" pe care îl va elabora N.A.TO.

Vasile Crișu

zece moțiuni prezentate în favoarea actualei conduceri a partidului și guvernului. Moțiunea „Strategia și linia politică a partidului", ce poartă semnătura lui Cavaco Silva, prezintă „conceptele-cheie" ale P.S.D. — „modernizare", „îndeplinirea programului" și „construirea" unui partid și a unei societăți moderne.

Duminică, la încheierea lucrărilor, Anibal Cavaco Silva a fost reales în funcția de președinte al P.S.D., iar Dias Loureiro — secretar general. În alocuțiunea rostită cu acest prilej, liderul social-democrat și-a reafirmat dorința de a ajunge la un consens cu socialiștii în vederea revizuirii Constituției din 1976, moștenire a „revoluției garoafelor roșii" din aprilie 1974 — intenție care se lovește de vii critici din partea Partidului Comunist și este privită cu rezerve de o serie de largi categorii sociale. Unul din proiectele social-democrate de revizuire constituțională ar permite, în cazul în care ar fi aprobat, reprivatizarea întreprinderilor naționalizate în cursul anilor '74—'75, reprivatizare pe care actuala Constituție o interzice ; proiectul este contestat de o serie de sectoare ale opiniei publice. În vederea revizuirii actului fundamental al țării, social-democrații au nevoie de sprijinul principalului partid de opoziție — Partidul Socialist Portughez (P.S.P.), care, pînă acum, nu și-a dezvăluit intențiile.

În acest sens, a reținut atenția reuniunea Comisiei Naționale a P.S.P., ce a avut loc duminică, pentru a contura strategia partidului la alegerile municipale din anul viitor. Vitor Constancio, secretarul general al P.S.P., semnalînd avansul socialiștilor la ultimele sondaje de opinie, în defavoarea social-democraților, a subliniat că acesta se datorează desfășurării unei „strategii greșite" a Partidului Social-Democrat. Referindu-se la mult discutata revizuire constituțională, Vitor Constancio a dat un răspuns calificat de observatori drept ambiguu : socialiștii — a arătat el — „doresc să ajungă la o înțelegere asupra acestei teme". Liderul socialist n-a precizat, însă, în ce fel se va realiza această înțelegere și, mai ales, în ce direcție.

BOGOTA

Măsuri împotriva actelor de violență

Convocată de guvern, „ziua pentru apărarea dreptului la viață" a primit un răspuns masiv din partea populației marilor orașe ; au avut, de asemenea, loc o serie de marșuri de protest ale țăranilor. Mobilul acestor demonstrații — noua recrudescență, din ultimul timp, a violenței politice și terorismului. Pe fondul unei situații interne, considerată ca „dificilă" de majoritatea ziarelor columbiene, președintele Virgilio Barco a decis remanierea guvernului, anunțînd, în același timp, că „va continua să conducă țara, în ciuda furtunii și a lipsei de înțelegere a privilegiaților dintotdeauna".

Ieșind masiv în stradă, la chemarea guvernului, milioane de columbieni au fluturat batiste albe, simbol al necesității păcii interne și încetării seriei de atentate, răpiri și asasinate politice, care s-au succedat, în ultimele luni, într-un ritm din ce în ce mai îngrijorător. Înaintea alegerilor municipale de la 13 martie a fost, de pildă, răpit, de către oameni ai mafiei drogurilor, Andres Pastrana, candidatul și, actualmente, primarul capitalei columbiene, Bogota ; vestea îmbucurătoare a eliberării sale a fost, apoi, umbrită de asasinarea procurorului general al țării, Carlos Mauro Hoyos ; de la 29 mai, se află, pe de altă parte, sechestrat Alvaro Gomez Hurtado, fost candidat prezidențial (social-conservator) în alegerile din 1986, directorul ziarului bogotan „El Siglo". Pînă în momentul de față, nu se știe încă nimic sigur despre soarta sa, o serie de mesaje telefonice ale presupușilor autori ai acestei răpiri politice reușind să mențină o situație confuză.

Presa columbiană releva, zilele trecute, că asemenea acte de violență, a căror listă merge dincolo de exemplele enunțate, au cîteva caracteristici comune : le-au căzut victime, în special, personalități politice importante, din opoziție sau din guvern (ca fostul ministru al justiției, Ricardo Lara Bonilla), ca și cunoscuți ziariști (ca Guillermo Cano, directorul ziarului „El Espectador"). De asemenea, menționează ziarele locale, semnificativ este faptul că asemenea acte au loc în momente cînd se rediscută problema extrădării, în S.U.A., a unor traficanți de droguri sau cînd au loc arestări importante în rîndul acestora. Valului de terorism i se adaugă, pe de altă parte, seria violențelor politice, care vizează lideri și militanți de stînga (ca Jaime Pardo Leal, liderul „Uniunii Patriotice", ucis anul trecut) sau cărora le cad victime, în cadrul unor asasinate în masă, zeci de țărani (mai ales în provincia bananieră Uraba, cea mai afectată, unde a fost desemnat, din aceste motive, un guvernator militar). Cercetările efectuate au indicat, ca autori, „escadroanele morții", formațiuni paramilitare de extrema dreaptă, în număr, afirmă guvernul, de circa 40.

Pentru a contracara aceste acțiuni destabilizatoare, a căror tendință este de a perturba ordinea publică și de a răspîndi teama și sentimentul de insecuritate, guvernul a introdus, de cîteva luni, așa-numitul „statut antiterorist", cuprinzînd o lărgire a prerogativelor poliției ; de asemenea, în anumite zone, a fost accentuat controlul militar. Pe de altă parte, guvernul președintelui Virgilio Barco (liberal) a propus organizarea unui referendum în vederea modificării Constituției, idee respinsă, însă, de către Consiliul de Stat (principal for legislativ). De asemenea, săptămîna trecută s-a trecut la o remaniere largă a cabinetului, fiind numiți opt noi miniștri, în speranța unei acțiuni mai ferme a executivului pe plan intern. De altfel, principalele critici la adresa guvernului președintelui Virgilio Barco se referă tocmai la lipsa de eficiență a acestuia în combaterea violenței și terorismului, în identificarea unor soluții de „descongestionare" a atmosferei politice.

Sub acest ultim aspect, majoritatea opiniilor converg, mai ales ținînd cont de cursul recent al evenimentelor, spre necesitatea unui „dialog național", la care să participe guvernul, armata, diversele forțe politice, mișcările de gherilă și biserica (aceasta în calitate de mediator). Un asemenea dialog ar facilita o „soluție civilă" la actuala criză internă, în contextul căreia o serie de forțe conservatoare tind să pună accentul pe necesitatea intensificării acțiunilor militare și pe o eventuală demisie a șefului statului. Tocmai referindu-se la aceste tendințe, manifestate sub forma unor sugestii abia voalate din partea marii industrii, președintele Virgilio Barco a criticat cercurile care stimulează „o criză instituțională", în timp ce partidul „Uniunea Patriotică" (a treia forță politică internă, după liberali și social-conservatori) a acuzat Asociația națională a industriașilor de „joc periculos cu ideea unei posibile lovituri de stat". „Singura soluție realistă este dialogul, la care să participe toate forțele politice interne, nu numai partidele tradiționale, pentru a se ajunge la un acord național de depășire a momentului dificil actual", a declarat senatorul Alberto Santofmio, din cadrul aripii progresiste a liberalilor (la guvern). Această perspectivă este sprijinită de tot mai largi cercuri politico-sociale, care văd, prin aceasta, o posibilitate de realizare a unor reforme democratice, inclusiv în domeniul economic, ca și de identificare a soluțiilor adecvate pentru eradicarea violenței și terorismului.

Anca Voican

În această săptămînă...

Turneul vest-european al președintelui filipinez

Recentele vizite ale președintelui Filipinelor, Corazon Aquino, în Elveția și Italia, au reprezentat primul său turneu european, în calitate de șef de stat. La întoarcere, la o conferință de presă, Corazon Aquino a declarat că rezultatele au întrecut așteptările sale. Turneul — a apreciat președintele — a reușit să trezească un interes sporit pentru participarea țărilor vizitate la procesul de refacere a economiei filipineze, o serie de delegații economice din Elveția și Italia fiind așteptate la Manila, în lunile următoare.

În Elveția, la Geneva, Corazon Aquino a rostit o cuvîntare, în cadrul celei de a 75-a sesiuni a Organizației Internaționale a Muncii (O.I.M.), în care a cerut să se intensifice lupta pentru combaterea subdezvoltării în țările lumii a treia. Datoria externă amenință posibilitățile de creștere economică ale statelor în curs de dezvoltare — a afirmat șeful statului filipinez, care a arătat că următoarea etapă a eliberării acestor state trebuie să fie cea economică, în care să fie inclusă o reglementare justă a problemei datoriilor. Apoi, Corazon Aquino s-a deplasat la Berna, unde a purtat convorbiri cu președintele Confederației Elveției, Otto Stich, precum și cu membri ai guvernului. Cu prioritate, au fost abordate aspecte economice și financiare. Au fost semnate documente, potrivit cărora Filipinelor le sînt acordate un important ajutor. A fost solicitat, de asemenea, sprijinul autorităților elvețiene pentru ca guvernul filipinez să recupereze sumele ilegal depuse de cetățeni filipinezi în băncile elvețiene. Guvernul de la Manila — considera, într-un comentariu, agenția japoneză „Kyodo" — intenționează să folosească aceste fonduri pentru a finanța programul de reformă agrară, care a intrat recent în vigoare, prin semnarea sa de către președintele țării.

În cursul vizitei la Roma, Corazon Aquino a conferit cu președintele Francesco Cossiga, cu alte oficialități italiene, în special asupra raporturilor economice și comerciale dintre cele două state. Potrivit înțelegerilor încheiate, Italia a acordat Filipinelor o serie de credite și împrumuturi.

Comentînd turneul vest-european al șefului statului filipinez, agențiile de presă l-au considerat și ca o încercare a Manilei de a-și atenua dependența de ajutorul economic și militar al S.U.A., printr-o diversificare și lărgire a relațiilor externe ale arhipelagului. Au fost evocate, în acest context, protestul crescînd în arhipelag față de bazele militare americane de pe teritoriul filipinez, ca și intenția clar afirmată de guvernul de la Manila ca, în cadrul negocierilor cu Washingtonul privind viitorul bazelor, să primeze interesele naționale.

Turneul vest-european a fost cea de a doua vizită în străinătate, efectuată, anul acesta, de președintele Aquino, după cea în China, din luna aprilie.

WELLINGTON

Priorități ale guvernului laburist

La aproape un an de la alegerile legislative anticipate, guvernul laburist de la Wellington, condus de premierul David Lange, manifestă unele reticențe față de poziția cercurilor de afaceri în probleme de ordin economic.

„O PERIOADĂ DE TRANZIȚIE". În ultimii 40 de ani, în Noua Zeelandă, Partidul Laburist a cîștigat alegerile doar de trei ori, și de fiecare dată, doar pentru cîte o perioadă legislativă. Actualul cabinet laburist neozeelandez a venit la putere după victoria în alegerile din iulie 1984, punînd capăt unei perioade de nouă ani de administrație a Partidului Național, condus de Robert Muldoon. Obținînd 56 de mandate din cele 95 ale parlamentului, laburiștii își asigurau, atunci, o majoritate absolută. Noul cabinet „prelua" o situație economică destul de dificilă, fapt ce a necesitat o serie de măsuri urgente, de stopare a speculațiilor financiare, de înghețare, pe o perioadă determinată, a prețurilor și salariilor, o reexaminare a subvențiilor acordate de stat unor ramuri industriale. După aderarea Marii Britanii la Piața comună, economia Noii Zeelande a pierdut una din piețele cele mai importante pentru produsele sale agricole, iar măsurile preconizate de Partidul Național n-au fost de natură să amelioreze situația. În schimb, guvernul laburist a instituit o serie de reforme economice și financiare, introducînd un nou sistem de impozite și promovînd diversificarea economiei bazate, pînă atunci, în mod prioritar, pe sectorul agricol. Toate aceste schimbări în structura economică neozeelandeză, apreciate de unii comentatori drept o „revoluție liniștită", erau considerate de guvernul laburist ca o „perioadă de tranziție" care va dura — era de părere premierul David Lange — „pînă cînd economia Noii Zeelande va deveni competitivă pe plan internațional".

Așadar, cum era și firesc, dosarul social-economic s-a aflat în prim-planul campaniei electorale de anul trecut, care cuprindea încă, în filele sale, trei probleme nesoluționate : șomajul, inflația și datoria externă. Anticipată de observatorii politici, victoria laburiștilor, conferea administrației de la Wellington posibilitatea continuității programelor de redresare economică demarate în 1984.

DUPĂ ALEGERI. La preluarea mandatului, în configurația stabilită după scrutinul de la 15 august, parlamentul neozeelandez avea o agendă destul de încărcată, în special în chestiuni de ordin economic : rata șomajului atingea 6,3 la sută din totalul forței de muncă, inflația — aproape 20 la sută, iar datoria externă se ridica la 28,8 miliarde dolari. În plus, „crahul" de la bursele occidentale din luna octombrie a anului trecut a avut un efect nociv asupra dolarului neozeelandez, afectînd acele segmente mai fragile ale economiei țării.

Ca urmare, în decembrie, ministrul de finanțe, Roger Douglas, a anunțat un „pachet" de măsuri economice și fiscale, între care și introducerea unui coeficient unic al impozitului pe venit, îmbinat cu un venit minim garantat, ceea ce ar fi avut repercusiuni negative asupra celor cu venituri reduse. În cadrul unor declarații politice, premierul D. Lange — notează ziarul american „International Herald Tribune" — a afirmat, însă, că „nici o familie nu trebuie să aibă de suferit de pe urma noii formule fiscale". Ceea ce a determinat amînarea planului avansat de Douglas, ce urma să fie pus în aplicare la 1 octombrie anul acesta, iar previziunile comentatorilor de la Wellington arată că nu există, practic, șanse ca să fie repus în discuție în 1989.

Oricum, dincolo de aceste neconcordanțe de opțiuni economice, cel mai serios atu al guvernului laburist este acela al politicii deflaționiste : la începutul acestui an, inflația a scăzut la mai puțin de 10 la sută, pentru prima dată de la începutul anilor '70.

În ultima vreme s-au înregistrat unele controverse între cabinetul de la Wellington și unele cercuri de afaceri influente ale țării, în preajma anunțării, în luna iulie, a noului buget : este vorba despre reducerea cheltuielilor sociale (învățămînt, sănătate, asigurări sociale), cerută de grupul „Business Roundtable". Într-o declarație făcută presei, săptămîna trecută, primul ministru David Lange a afirmat că „aspirațiile grupului de afaceri «Roundtable» nu au coincis niciodată cu cele ale Partidului Laburist" și „noi nu trebuie să urmărm doar interesele comunității de afaceri", adăugînd faptul că, în noul buget, va fi menținut nivelul cheltuielilor.

CONTINUITATE A POLITICII EXTERNE. Începutul lunii iunie a marcat împlinirea unui an de la aprobarea, de către Parlamentul neozeelandez, a „Actului privind proclamarea Noii Zeelande zonă denuclearizată, dezarmarea și controlul armamentelor", care interzice folosirea apelor, teritoriului și spațiului aerian ale țării de către nave militare și avioane străine purtătoare de arme nucleare, precum și de către nave cu propulsie atomică. Faptul că această lege a fost adoptată, cu două luni înaintea alegerilor, era comentat de observatori drept semnificativ pentru politica externă a guvernului laburist de la Wellington: în primul rînd, este vorba de impactul asupra blocului militar tripartit ANZUS, care nu a fost neglijabil, cu atît mai mult cu cît Noua Zeelandă nu mai participase de doi ani consecutiv, în 1985 și 1986, la convorbirile anuale între cei trei parteneri ai alianței (Statele Unite, Noua Zeelandă și Australia). În pofida unor presiuni din partea Administrației americane, legea a fost votată, cabinetul laburist urmîndu-și linia independentă a politicii sale externe. În al doilea rînd, — consemnează comentatorii — votul parlamentului a demonstrat că potențialul politic al platformei antinucleare rămînea la fel de actual și de eficient ca în 1984. În sprijinul acestei afirmații se poate adăuga faptul că, imediat după alegerile legislative și după anunțarea componenței noului guvern, a cărui configurație nu a înregistrat schimbări majore, a fost creat Ministerul pentru dezarmare și controlul armamentelor, condus de reprezentantul aripii de stînga a Partidului Laburist, Helen Clark.

În decursul anului care a trecut s-a dovedit că menținerea poziției antinucleare a Noii Zeelande a declanșat reacții și din partea altor țări occidentale, îndeosebi ai unor parteneri comerciali tradiționali, în speță din Comunitatea Economică (vest)-Europeană. Astfel, înaltul comisar britanic, Robin Byatt, declara la Wellington, în decembrie trecut, că „se va înregistra, desigur, o diminuare a exporturilor de produse neozeelandeze în Marea Britanie. Totuși, va trebui să ne obișnuim cu această poziție a Wellingtonului și să nu tulburăm și celelalte relații între țările noastre", conchidea Byatt.

Astfel de „tulburări" nu au modificat, în nici un fel, poziția antinucleară a guvernului condus de David Lange. Mai mult, delegații la conferința anuală a Partidului Laburist, desfășurată în noiembrie la Auckland, au adoptat o rezoluție în care se cerea ieșirea oficială a țării din pactul ANZUS.

Mihaela Brumă

Haiti. Lovitură de stat militară

După patru luni de guvern civil, condus de președintele Leslie Manigat, Haiti, a revenit la un regim militar, în urma loviturii de stat din noaptea de 19 spre 20 iunie. Anterior, președintele Manigat decisese destituirea a trei generali, între care Henry Namphy, șeful Înaltului comandament și liderul fostei junte militare instalată la putere la 7 februarie 1986, după înlăturarea dictaturii lui Jean-Claude Duvalier. Decizia prezidențială — destinată să penalizeze autorii unor modificări în rîndul ierarhiei armatei, în legătură cu care Leslie Manigat nu fusese consultat — a declanșat imediat o acută criză între puterea executivă și militari. Aceste confruntări determinaseră, de fapt, observatorii să aprecieze, săptămîna trecută, că, prin hotărîrea luată, președintele putea să-și consolideze puterea, pînă atunci foarte dependentă de cercurile armatei, sau, din contră, să și-o pericliteze.

Semnele loviturii de stat s-au făcut resimțite prin puternicele ciocniri armate, înregistrate în timpul nopții de duminică la Port-au-Prince. A urmat, la ora 1,30, comunicatul citit la posturile de radio și televiziune de către generalul Henry Namphy, care a anunțat că a preluat președinția statului, în fruntea unui guvern militar.

Noul guvern este alcătuit din 11 militari și un civil (administrația publică). Ministrul apărării și internelor, Williamm Regala, al doilea în ierarhia militară, își păstrează postul, ca și șeful portofoliului externelor.

Primele comentarii după recentele evenimente afirmă că Leslie Manigat, instalat ca președinte la 7 februarie a.c., după alegerile care avuseseră loc cu o lună înainte, nu reușise să-și cîștige, în scurtul său mandat, popularitatea. El continua să fie considerat, în cercurile opoziției radicale și moderate, drept candidatul prezidențial impus de militari. Rolul acestora în viața internă a țării a rămas, și după instalarea guvernului civil, preponderent, fapt confirmat de actualul curs al evenimentelor.

Relații interoccidentale

Reuniunea „celor șapte" de la Toronto

Reuniunea la nivel înalt a principalelor șapte state occidentale industrializate (19—21 iunie) — la care au participat Brian Mulroney (Canada), Ronald Reagan (S.U.A.), Helmut Kohl (R.F.G.), François Mitterrand (Franța), Margaret Thatcher (Marea Britanie), Ciriaco de Mita (Italia), Noboru Takeshita (Japonia) și Jaques Délors, președintele Comisiei Executive de la Bruxelles (în calitate de observator) — a înregistrat discursuri, conferințe de presă, documente comune. „Transparente" pentru divergențele persistente, mai ales în problema subvențiilor agricole. Primul document (care ne-a parvenit pînă la ora închiderii ediției noastre), publicat în a doua zi a conferinței, — o „Declarație politică" — prezintă consensurile la care s-a parvenit, la Toronto, în domeniul relațiilor Est-Vest, combaterii terorismului și traficului cu narcotice.

Actuala reuniune, a 14-a, s-a desfășurat în condiții de securitate extraordinară. Grupări de pacifiști și ecologiști canadieni au organizat manifestații, la care au participat 12 000—15 000 de persoane (potrivit șefului echipei speciale însărcinate cu securitatea „celor șapte"), în semn de protest față de organizarea reuniunii. Circa 500 au fost reținute de poliție. Ken Haucock, unul din organizatorii manifestației din fața Centrului Convențiilor — unde a avut loc reuniunea — a denunțat „opresiunea economică și politică pe care o propagă aceste țări".

Relațiile comerciale. Partenerii S.U.A. au cerut Administrației americane să evite oscilații excesive ale dolarului, ca o garanție pentru creșterea, în continuare, a comerțului mondial. Țările comunitare au solicitat reciprocitate în ce privește deschiderea piețelor, element deosebit de important, mai ales odată cu intrarea în vigoare a pieței unice interne a C.E.E. Ele au relevat, în același timp, că perspectivele imediate ale conjuncturii economice mondiale nu pot fi mai bune, date fiind efectele negative ale scăderii valorilor la burse, în octombrie anul trecut. Rezumînd problematica comercială dezbătută la reuniune, premierul țării-gazdă, Brian Mulroney, arăta că s-a atins un consens asupra necesității „de a lupta împotriva protecționismului".

Subvențiile agricole. Ronald Reagan a cerut eliminarea totală, pînă în anul 2000, a tuturor subvențiilor pentru produsele agricole, o așa-numită „opțiune zero" în domeniul agriculturii. Propunerea Pieței comune este, însă, de „reducere" a acestora. Dosarul va fi remis, probabil, reuniunii ministeriale, ce se va desfășura, sub egida Acordului General pentru Tarife și Comerț (G.A.T.T. — runda Uruguay), în luna decembrie, la Montreal. Deși este convins că actuala reuniune nu va aduce nici o soluție mult controversatei sale cereri, Washingtonul urmărește să „escaladeze presiunile politice și economice", scrie „China Nouă". Canada a îndeplinit o funcție de mediere între cele două poziții, dar „sesiunea nu a fost concludentă" („E.F.E."), așa încît, în cele din urmă, atît S.U.A. cît și Canada au recunoscut că Toronto nu este locul potrivit în vederea soluționării „acestei probleme spinoase". Reforma comerțului cu produse agricole este, de mulți ani, în actualitate. Șeful Executivului american releva că, în acest an, în lume vor fi cheltuite, în scopul subvenționării produselor agricole, 200 miliarde de dolari. Problema subsidiilor și a altor distorsiuni comerciale trebuie soluționată în cadrul acestei runde de negocieri (runda Uruguay a G.A.T.T.), a spus Reagan, evidențiind că „protecționismul nu are viitor, deoarece reprezintă o soluție discreditată" („Buletinul de știri al Casei Albe").

O breșă în lagărul comunitar o face poziția Marii Britanii, prin tradiție, apropiată de cea americană, și canadiană și, deci, contrară subsidiilor din cadrul Pieței comune. Deși Margaret Thatcher — arăta „A.N.S.A." — a vorbit „în limitele apartenenței la comunitate", apreciind că C.E.E. a început „să se poarte înțelept", după ea, cancelarul Kohl, președintele în exercițiu al Consiliului C.E.E., „a fost nevoit să apere cu energie pozițiile vest-europene" („D.P.A."). „Dialogul politic" a lipsit, cu desăvîrșire, pe acest teren, el fiind înlocuit cu monologuri.

Alte divergențe — pe lîngă cele legate de subvențiile la produsele agricole — au fost dictate de deficitul bugetar și comercial american. În timp ce, în general, se consideră că Japonia și principalele state vest-europene au izbutit să înfrunte criza cu care se confruntă, Statele Unite înregistrează unul dintre cele mai mari deficite din istoria lor, iar datoriile externe americane sînt de ordinul a peste 400 miliarde dolari. Observatorii de presă prezenți la Toronto apreciau că, printre problemele viu disputate, a figurat tocmai deficitul uriaș al bugetului federal american și soldul pasiv imens înregistrat în schimburile economice cu Japonia.

Datoria țărilor celor mai sărace, în marea lor majoritate subsahariene (circa 200 miliarde dolari), a făcut obiectul reuniunii paralele a celor șapte miniștri de finanțe. Aceștia au avut o suită de opțiuni. În ansamblu — se aprecia, reluîndu-se teza mai veche și, evident, restrictivă, — orice acord ar trebui să se bazeze pe strategia „de la caz la caz", pe principiul voluntariatului oricăror acorduri și pe netransferarea riscurilor băncilor către instituțiile internaționale sau guverne („EFE"). S.U.A. și Japonia și-au manifestat reticențele față de acceptarea oricărui tip de ștergere a datoriei publice, în timp ce Franța, R.F.G. și alte state vest-europene au optat pentru acest principiu în cazul statelor sărace subsahariene.

Cancelarul Helmut Kohl și premierul Margaret Thatcher au fost de acord că soluționarea problemei datoriilor nu depinde numai de condiții mai bune de credit și dobînzi, și au relevat, totodată, crearea „condițiilor adecvate" pentru ca aceste țări să se poată dezvolta, „ceea ce se interpretează ca o chemare la ridicarea barierelor protecționiste" („EFE"). Canada, țara-gazdă, s-a manifestat în favoarea utilizării tuturor mijloacelor posibile.

La ora la care revista noastră intră în procesul de tipărire, toate aceste anevoioase demersuri păreau blocate de poziția S.U.A., care respingeau orice formulă de acest gen.

Relațiile Est-Vest. Participanții la reuniune au apreciat pozitiv politica de dezarmare Est-Vest. S-a relevat, totodată, că relațiile strînse, bazate pe încredere reciprocă, între Europa occidentală și America de Nord, sînt vitale pentru Occident. Ei și-au reafirmat satisfacția pentru încheierea Tratatului sovieto-american privind rachetele cu rază medie și mai scurtă de acțiune și sprijinul pentru negocierile în curs asupra unui al doilea acord „START", de reducere cu 50 la sută a arsenalelor strategice. Președintele Ronald Reagan, care a asistat la a opta și ultima (pentru sine) reuniune economică interoccidentală, i-a informat pe ceilalți reprezentanți despre vizita efectuată la Moscova și a patra întîlnire cu Mihail Gorbaciov. Cina din seara primei zile (19 iunie), organizată în clubul Casei Torontò, care a durat două ore, mai mult decît fusese prevăzut inițial, a fost dedicată „99 la sută" (scria „EFE") relațiilor Est-Vest. În materie de dezarmare, s-a opinat, trebuie să se dea dovadă de realism și răbdare. S-a apreciat că este esențial să fie evitate divergențele în cadrul N.A.T.O., iar în relațiile Est-Vest trebuie menținut un echilibru de forțe („ANSA").

O „Declarație politică" a fost publicată în seara zilei de 20 iunie, după ce, în noaptea precedentă, a fost prelucrată, pentru a se ține seama de elementele reieșite din convorbirile purtate între miniștrii afacerilor externe, cu deosebire asupra relațiilor Est-Vest și armamentelor convenționale. În capitolul destinat relațiilor Est-Vest, Declarația (reluată de „Buletinul de știri al Casei Albe") relevă, între altele, necesitatea „unui dialog și unei cooperări constructive și realiste, inclusiv în ce privește controlul armamentelor", ceea ce ar constitui „mijlocul de întărire a stabilității între Est și Vest și de sporire a securității la niveluri mai scăzute ale armamentelor." În același timp, s-a reafirmat, însă, teza descurajării nucleare și necesității unor „forțe convenționale adecvate". Sînt menționate relațiile economice Est-Vest, stabilirea și dezvoltarea relațiilor cu Comunitatea vest-europeană.

Traficul de droguri. În „Declarația politică", termenii uzitați sînt foarte generoși, dar foarte generali : se impune — se arată — sporirea cooperării internaționale în contracararea producției, traficului și finanțării comerțului cu droguri, în depistarea, înghețarea și confiscarea produsului traficului ilicit ; se scontează pe un succes al negocierilor de la Viena, din luna noiembrie, din cadrul Convenției O.N.U. privind traficul ilegal. Nimic despre inițiativa britanică.

Terorismul este condamnat, cu fermitate, sub toate aspectele. Participanții și-au reafirmat angajamentele anterioare, față de prevederile înscrise în convențiile internaționale, în special în cea de la Haga, în acordurile internaționale, încheiate, anul acesta, la Montreal și Roma, privind securitatea aeriană și maritimă. Acest capitol a fost considerat dezamăgitor de către agențiile internaționale de presă și observatorii politici prezenți la Toronto.

Comunicatul final, care nu fusese dat publicității la ora la care închidem ediția, va prelungi, desigur, ecourile stîrnite de reuniunea interoccidentală la nivel înalt, de obicei puțin percutante, din cauza lipsei de angajare a „celor șapte" în problemele mari, de acută însemnătate ale vieții internaționale.

Doina Topor

Armele — primejdia de lîngă noi

Cînd computerele oferă iluzia victoriei...

Tehnologii „inteligente"

Într-un studiu publicat, la mijlocul lui 1986, de revista americană „Parameters", sub titlul „Viitorul forțelor strategice", se arăta că, în opinia multor comandanți militari, progresele considerabile în privința tehnologiilor destinate culegerii și prelucrării informațiilor vor revoluționa sistemele de comandă-control, comunicații și culegere de informații, vor determina creșterea preciziei, sensibilității și flexibilității armamentelor, din ce în ce mai sofisticate. În acest context, proiecte de genul celui supranumit „războiul stelelor" depind în măsură tot mai pronunțată de tehnologii bazate pe electronică, singurele capabile să răspundă intențiilor vizînd supravegherea, descoperirea și distrugerea obiectivelor urmărite : „Mediul militar, luat ca un întreg, — scria publicația menționată — va dobîndi o nouă configurație datorită acestor tehnologii. Producerea de muniții convenționale «inteligente» și programarea traiectoriei pe timp real, de exemplu, ar putea influența în mod considerabil viitorul forțelor strategice prin ridicarea pragului utilizării armelor nucleare într-un conflict și reducerea cerințelor de contraforță. Într-un context strategic cu dominantă defensivă, aceste tehnologii ar putea asigura un avantaj extrem de valoros pentru evaluarea concepțiilor adversarului în legătură cu corelarea forțelor militare".

Considerațiile revistei în legătură cu implicațiile utilizării electronicii în tehnica de luptă sînt întemeiate, desigur. Concluzia trebuie, însă, revizuită. Pentru că și adversarul, la rîndul său, se poate baza pe un iluzoriu „avantaj extrem de valoros". Ceea ce ar duce, într-o variantă, la un echilibru în sus. Și, deci, la noi căutări, pentru a se recîștiga, de o parte sau de alta, superioritatea. Dar, în condițiile unui conflict, încrederea fiecărui combatant în acest avantaj superfluu ar avea ca efect distrugerea reciprocă. Mai mult, prin folosirea armelor bazate pe forța atomului, ar duce la distrugerea Terrei.

Se vede, însă, că, în unele cabinete, se acordă întîietate „trăirii clipei prezente", nesocotindu-se marile riscuri pentru viitor. Așa se face că, înainte de a se confrunta militar, unele state angrenate în competiția înarmărilor avansează într-un alt gen de confruntare, deocamdată pașnic, dar care contribuie, din ce în ce mai accentuat, la crearea premiselor pentru o ciocnire militară cu efecte ireversibile. Iar acest gen de confruntare are loc pe terenul microelectronicii militare. Astfel, o „bătălie" care s-ar fi putut desfășura în interesul omului, al progresului, prin descoperirea și punerea în aplicare a marilor avantaje ale circuitelor integrate, a fost deturnată și se intensifică mereu, contribuind la cursa calitativă a înarmărilor, mărind pericolele ce amenință viața pe planeta noastră.

Cu mai mult timp în urmă, savantul elvețian B. Fritsch aprecia că, privind prin prisma informației, omenirea a parcurs, în evoluția sa, trei mari etape. Prima dintre acestea include epoca de piatră, cînd volumul informațiilor pe care ființa umană le „culegea" din imediata apropiere a întrecut ceea ce se transmitea din generație în generație. A doua etapă cuprinde perioada de timp în care s-au inventat diferite scrieri, care au oferit posibilitatea ca informația să fie stocată și altfel decît în creierul uman. Și, în fine, al treilea salt s-ar fi produs odată cu inventarea microprocesorului care a făcut posibilă, în premieră, în existența omului, stocarea nu numai a informației, ci și a inteligenței. Concluzia omului de știință amintit este categorică : Dacă ținem cont că prima etapă a durat 100 milioane de ani, a doua mai multe milenii, iar a treia numai cîteva decenii, apare pe deplin îndreptățită constatarea că procesul de dezvoltare a informaticii s-a accelerat și se accelerează într-un ritm extrem de rapid, de neconceput numai cu cîteva zeci de ani în urmă. Se pare, de altfel, că tocmai o astfel de constatare i-a făcut pe unii specialiști să afirme că, nu peste mult timp, microelectronica își va găsi aplicarea în peste 200 000 tipuri de aparate și sisteme. Și, fără îndoială, unul din domeniile în care progresele microelectronicii sînt înglobate cel mai vizibil este informatica. Acea ramură care aspiră la realizarea a ceea ce ne-am obișnuit să numim „mașina inteligentă". Moment care, dacă dăm crezare omului de știință american Carl Sagan, nu se află prea departe. „Pasul următor în dezvoltarea structurală a inteligenței umane — remarca el — pare să fie determinat de o cooperare între umanul inteligent și mașina inteligentă". Ar fi un uriaș pas pentru omenire, pentru ilustrarea geniului creator al ființei umane, pas care ar urma altora, primul dintre aceștia pierzîndu-se în negura timpului.

Un creier din siliciu ?

Incontestabil, deci, omul se apropie de momentul creării unei inteligențe artificiale, o inteligență similară inteligenței ființei umane, dar nu și psihicului acesteia și care, așa cum se exprima omul de știință român Mihai Drăgănescu, ar fi înzestrată „cu un creier care se conturează a fi din siliciu". Majoritatea savanților acreditează ideea că acel moment va fi înainte de sfîrșitul mileniului doi. Presupunere „prefațată", de altfel, mai demult, de unii oameni de știință, între care se cuvine să-l înscriem la loc de frunte pe românul Ștefan Odobleja. Într-o amplă lucrare — Psihologia consonantistă —, publicată în 1938—1939 la Paris, înainte de apariția calculatoarelor electronice, punea bazele unor concepte cibernetice, ceea ce-l situează printre precursorii de prim rang ai acestui domeniu. Iată cum înfățișa el posibilitatea inteligenței artificiale : „Este o consecință a legii reversibilității care ne permite să mecanizăm gîndirea, să realizăm gîndirea instrumentală, gîndirea tehnică sau tehnicizată, gîndirea artificială și provocată... Grație reversibilității psiho-fizice, putem să materializăm și să mecanizăm actul creației... După mecanizarea simțurilor și a observației de către aparate detectoare și înregistratoare, după materializarea memoriei prin cărți și biblioteci, după mecanizarea reacțiilor motrice prin diferite mașini, după substituirea secrețiilor prin produse fabricate — iată rîndul elaborării de a fi mecanizată. Această mecanizare a imaginației, a elaborării, a gîndirii are drept consecințe, în primul rînd, o mare economie intelectuală, un mare progres în igiena cerebrală a producătorilor intelectuali ; în al doilea rînd, o creștere considerabilă a randamentului gîndirii, a cărei productivitate și eficacitate se vor însoți".

Se consideră că primul mecanism de socotit, datînd, după unele opinii, în jurul anului 3000 î.e.n., a fost abacul. Se pare că simplitatea și eficiența sa i-au asigurat, pentru mult timp, primatul și... exclusivitatea pînă cînd Pascal făcea publică, în 1642, realizarea sa — prima mașină de socotit, capabilă să efectueze adunări și scăderi. După trei decenii, Leibnitz a construit o mașină mult mai perfecționată, care avea capacitatea de a opera adunări, scăderi, înmulțiri și extrageri de rădăcină pătrată. Variantele nu lipsesc, dar nu ies în relief timp de un secol și jumătate. După această perioadă, englezul Charles Babbage realizează o mașină „revoluționară", cum au numit-o unii specialiști, care văd, în autorul ei, pe părintele calculatorului modern. Argumente ? Utilizarea cartelelor perforate, precum și a unor dispozitive de înmagazinare a datelor. Dezvoltarea de către Neumann, după 100 de ani, a conceptului de program memorat a permis ca, prin coroborarea ingeniozității acestuia cu cea a lui Babbage, să se realizeze, în 1946, primele calculatoare cu tuburi electronice — ENIAC. Autorii proiectului au fost John Mauchly și Presper Eckert. Cîntărea 30 de tone, avea în componență 18 000 tuburi cu vid, 750 relee și comutatoare, circa șapte milioane rezistențe și costa 10 milioane dolari. Începutul fusese făcut. Firesc, au urmat perfecționările în materie de viteză a memoriei, toate acestea constituind repere ce caracterizează prima generație a calculatoarelor. „Saltul" la generația următoare — care ia avînt între 1957 și 1963 — a fost determinat de tranzistori, apăruți în 1948. Mai întîi, cei din germaniu, șapte ani mai tîrziu — cei din siliciu, iar, spre sfîrșitul deceniului șase — circuitul integrat — din siliciu. Aceștia au permis dimensiuni din ce în ce mai reduse, fiabilitate ridicată, consum redus de energie. Caracteristică pentru generația a doua era și prezența memoriilor diferite. Toate acestea au „prefațat" circuitele integrate și era microelectronicii. Adică, cea de a treia generație de calculatoare care, după specialiști, a „dominat" perioada 1964—1981. Apariția circuitelor integrate pe scară largă și foarte largă favorizează trecerea la a patra generație de calculatoare, generație despre care se presupune că ar deține supremația între 1982 și 1989. Viteza de lucru este de circa 3 000 ori mai mare decît la prima generație, ceea ce conferă acoperire numelui de

supercalculatoare. În această succesiune trebuie incluse apariția, în 1971, și utilizarea microprocesoarelor care au adus în discuție cea de a treia revoluție industrială. La apariție, fiecare dintre acestea putea prelucra un volum de informații echivalent cu „puterea" a 5 000 de tranzistori. Ulterior, performanțele au crescut la cote uluitoare. Numai în opt ani au fost create patru generații de microprocesoare. În patru ani, capacitatea de tratare a informațiilor, proprie unei „pastile" de siliciu de un milimetru pătrat, a crescut de 80 000 ori. Unii experți consideră că circuitul integrat cel mai compact poate conține aproximativ 100 000 componente pe o „pastilă" lată de cinci milimetri, legăturile fiind de 30 ori mai subțiri decît un fir de păr. Estimările pentru sfîrșitul actualului deceniu merg pînă la un milion de elemente, pe aceeași suprafață.

Este necesar, considerăm, să deschidem o paranteză și să arătăm că una din componentele de bază ale microelectronicii este „chip"-ul — un micromodul care se construiește pe o plăcuță de siliciu ultrapur. Supusă operațiunii de „dopare", adică adăugării de atomi de arsen sau indiu, repartizați sintetic în rețeaua atomică, o asemenea plăcuță face posibilă trecerea curentului electric. Circuitele electronice se imprimă — prin litografiere sau folosind inclusiv raze ultraviolete — pe suprafața sa, ceea ce face ca, pe arii extrem de mici, de ordinul milimetrilor, să se poată înmagazina sute de mii sau chiar milioane de unități de informație.

Cine dă comanda ?

Dar, concomitent cu trecerea timpului, arborele genealogic al ordinatoarelor dobîndește mereu alte „ramuri". A cincea generație a calculatoarelor electronice va fi o realitate. Încă la începutul lui 1986, directorul Centrului japonez de cercetare pentru tehnologia computerelor din noua generație era foarte optimist. „Considerăm, spunea el atunci, că momentul inaugurării noii ere este, într-adevăr, foarte aproape.".

În fapt, după toate probabilitățile, în cauză era o „mașină inteligentă". După tuburile cu vid din anii '40, după tranzistoarele din anii '50, după circuitele integrate din anii '60 și circuitele cu foarte mare capacitate de integrare realizate în anii '80, a lucra pentru cea de a cincea generație a sistemelor informatice înseamnă, după afirmațiile profesorului universitar francez Alain Colmerauer, „a lucra pentru recunoașterea cuvîntului receptat de ordinator printr-un microfon, pentru traducerea automată a acestuia. Înseamnă, totodată, a cerceta cum s-ar putea forma mari bănci de date, cum se poate dobîndi rapid o informație, cum pot fi structurate enciclopedii imense".

Într-adevăr, fie și numai această enumerare, și foloasele ce le-ar aduce omului o „mașină inteligentă" sînt enorme. Creație a omului, generația a cincea de computere ar prelungi, în realitate, inteligența, capacitatea ființei umane de a rezolva probleme care, inclusiv în prezent, sînt considerate insolvabile sau de o complexitate extremă. Și aceasta, prin simpla rostire a unui cuvînt, a unei propoziții, a unei fraze în fața microfonului. Creierul electronic intră în acțiune și, în cel mai scurt timp, soluția sau componente ale acesteia i se înfățișează omului. Dar parcă o umbră de îngrijorare se ivește. Nu, nu pentru că s-ar îndoi cineva că, în scurt timp, ordinatoarele vor ajunge la a cincea generație. Ci mai ales, dacă nu în exclusivitate, în legătură cu **cine** și **ce** se va rosti în fața acelui sau acelor microfoane care ar pune la lucru computerele. Pentru că, evident, una este să se ceară și să se înmagazineze în mai multe limbi o informație privind calea cea mai scurtă și mijloacele cele mai adecvate pentru asigurarea accesului neîngrădit al tuturor popoarelor la dezvoltare și alta este să se recurgă la această uriașă cucerire a geniului uman pentru a se afla cum se pot combina unele elemente pentru a deține arma cea mai puternică din lume sau pentru a se promova o astfel de politică încît să fie asigurată supremația unei țări într-o regiune, pe un continent sau pe întreg globul.

Să exemplificăm. Vorbind despre marile avantaje ale realizării tehnologiei de „programare conversațională", Kyoichi Shimazaki, director general al Biroului de comunicații de date de la „Nippon Telephone and Telegraph", considera că, în perspectivă, ordinatoarele vor putea efectua judecăți practice. „Astăzi, cînd scriu un program, utilizez stilou și hîrtie, dar în viitor voi folosi un microfon și voi pune o întrebare și calculatorul va răspunde, iar eu am să-i răspund lui, pînă cînd găsim, împreună, un program adecvat", spunea Shimazaki.

Nu trecuse mult timp de la anunțarea știrii privind noua generație de ordinatoare, și aplicațiile ei militare s-au ivit. În septembrie 1986, din Franța se făcea cunoscut că folosirea dialogului vocal va fi aplicată în curînd la pilotarea elicopterelor. În cursul a două campanii de testare, organizate de societățile „Crouzet" și „Aerospatiale", în colaborare cu Armata aerului, s-au obținut procente de recunoaștere a vocii de 95—98 la sută, cu piloți neantrenați la acest tip de dialog. Conform opiniei piloților care au luat parte la aceste campanii, comanda vocală s-a arătat deosebit de avantajoasă pentru zborurile tactice la altitudine foarte joasă, pentru operațiile de noapte și, în cursul pilotajului, în condiții meteorologice foarte proaste.

Se concretizase ceea ce o publicație occidentală nota cu mai mulți ani în urmă : unii savanți spun că ar putea fi, de asemenea, posibil ca omul să poată da ordine unei mașini, pur și simplu, gîndindu-se numai la ceea ce el dorește să fie executat. Un astfel de sistem ar putea permite unui om să comande anumite manevre unui avion de luptă sau unei nave spațiale care se înalță de la pămînt.

Încă de atunci era vizat un alt obiectiv : utilizarea biocibernetică, care, prin combinarea ființelor umane și a computerelor, ar fi de natură să ofere perspective atractive atît în ce privește instruirea, cît și regimul de luptă, pe măsură ce războiul devine tot mai tehnologic.

Iată, deci, noi evoluții majore pe care unii strategi le apreciau că vor produce schimbări fundamentale în războiul viitorului. Și, cum în domeniul înarmării „nu iese fum, pînă nu se face foc", probabil că nu vorbeau în gol...

Sigur, soluții pentru ca aplicarea noii descoperiri să nu fie folosită — cum s-a întîmplat, de multe ori pînă acum — împotriva omului se pot găsi. Una ar consta într-o astfel de programare, încît computerul din generația a cincea — ca, de altfel, toate computerele — să nu recepționeze decît solicitări pașnice. Dar, cea mai eficientă ar fi, fără dubii, dezarmarea, care ar exclude posibilitățile și tentațiile utilizării celor mai mari cuceriri ale geniului uman în scopuri contrare omului. Numai că, din păcate, calea pînă la împlinirea acestui mare deziderat este presărată cu multe obstacole...

Ion Stoica

(Va urma)

Repere luxemburgheze

La 23 iunie, Marele Ducat al Luxemburgului își sărbătorește ziua națională. Proclamat „stat permanent neutru" la conferința internațională din mai 1867, de la Londra, Luxemburgul și-a menținut acest statut de mai bine de un secol.

Cu toate că se numără printre cele mai mici țări din Europa (2 586 kmp și o populație de 365 000 locuitori), acest stat și-a dezvoltat un eficient sector agricol, o puternică bază siderurgică, precum și industria chimică, a sticlei, cimentului și construcțiilor de mașini. Nu au fost neglijate nici anumite ramuri ale tehnologiei de vîrf.

Luxemburgul poate fi considerat, prin activitatea băncilor și firmelor comerciale, drept un important centru financiar al Europei occidentale. Peste o treime din tranzacțiile pieților financiare vest-europene au loc în capitala acestui stat.

Consecvent politicii sale de neutralitate activă, Marele Ducat al Luxemburgului promovează relații de prietenie cu vecinii săi și cu numeroase țări ale lumii.

Între România și Marele Ducat al Luxemburgului s-au statornicit relații de prietenie și colaborare, intensificarea acestora fiind puternic stimulată de întîlnirile la cel mai înalt nivel, desfășurate în 1972, la Luxemburg, și, în 1976, la București, momente care au dat noi dimensiuni colaborării româno-luxemburgheze, în folosul și spre binele ambelor țări și popoare.

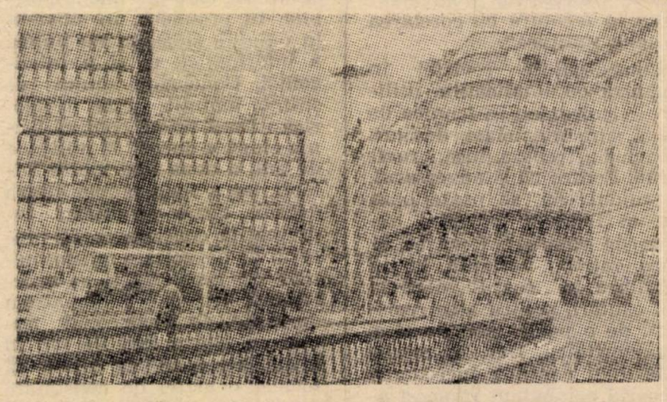

Imagine din centrul capitalei

PUNCTE DE VEDERE

AGENȚIA CHINA NOUĂ

BEIJING

AMERICA CENTRALĂ. EVOLUȚII ȘI PERSPECTIVE ALE PROCESULUI DE PACE

CIT DE LUNGĂ este calea spre o pace în America Centrală ? Ținînd seama de recentele evenimente din regiune, s-ar părea că nu este ușor de dat un răspuns la această întrebare. O serie de incidente care au avut loc în ultima vreme, în această regiune, au umbrit recenta înțelegere privind încetarea focului în Nicaragua, convenită de guvernul de la Managua și de elementele „contras".

Destul de puține progrese s-au realizat de la semnarea — în luna august 1987, la Ciudad de Guatemala — a acordului de pace între conducătorii a cinci țări din America Centrală : Costa Rica, Guatemala, Nicaragua, Salvador și Honduras. În Nicaragua, speranțele de a se pune capăt războiului civil, care durează deja de șase ani, s-au redus după ce negocierile între sandiniști și „contras", pentru o încetare permanentă a focului, s-au încheiat la 9 iunie fără nici un rezultat.

Nu s-a ajuns la nici un acord de pace în urma convorbirilor care au avut loc după expirarea armistițiului de 60 zile încheiat în orașul Sapoa, în luna martie. Forțele „contras" au refuzat să predea armele și să se integreze în viața politică, economică și socială a țării, iar guvernul nicaraguan a respins cererile antisandiniștilor de împărțire a puterii. Lideri ai forțelor „contras" au declarat că vor continua lupta ; guvernul sandinist a atribuit eșecul convorbirilor atitudinii intransigente a guvernului S.U.A. în legătură cu problema nicaraguană.

Există dovezi că participarea elementelor „contras" la negocierile privind încetarea focului au constituit doar o tactică de tergiversare pentru a-și reface forțele slăbite în urma conflictului armat. Elementele „contras" s-au prezentat la masa tratativelor cu sentimentul de nemulțumire că guvernul american le-a acordat prea puțin ajutor și cu speranța că vor primi mai mult sprijin din partea Washingtonului, după expirarea mandatului lui Reagan.

Tensiunile de-a lungul frontierei dintre Honduras și Nicaragua s-au menținut, întrucît Hondurasul continuă să ofere baze rebelilor nicaraguani. După ce au avut loc conflicte și ciocniri sporadice, situația s-a înrăutățit în luna martie, cînd Washingtonul a hotărît să trimită militari americani în Honduras.

La începutul lunii iunie, Hondurasul a organizat exerciții militare în insulele sale din Oceanul Atlantic, într-o încercare de forță cu gherilele antiguvernamentale honduriene.

Situația din Salvador aruncă, de asemenea, o umbră asupra procesului de pace în America Centrală. Atenția se deplasează spre această țară mică, afectată de un război civil ce durează de 10 ani. Războiul s-a soldat cu 60 000 victime și amenință, în prezent, să declanșeze, indirect, o lovitură de stat militară de dreapta. Forțele de dreapta din cadrul partidului Alianța Republicană Naționalistă (ARENA) au început să cîștige teren, obținînd victoria în alegerile de la sfîrșitul lunii martie.

Criza s-a agravat, odată cu anunțarea stării grave a sănătății președintelui Napoleon Duarte, care se află în S.U.A. pentru tratament medical. Disensiunile din cadrul Partidului Democrat Creștin, de guvernămînt, s-au intensificat în legătură cu desemnarea unui candidat pentru alegerile prezidențiale din 1989. În aceste condiții, o lovitură de stat militară de dreapta este considerată de observatori ca o posibilitate reală.

Nici în Guatemala climatul nu este favorabil păcii. La 11 mai, doi ofițeri au condus o tentativă de lovitură de stat vizînd răsturnarea de la putere a lui Vinicio Cerezo, ales, în 1986, primul președinte civil al țării din ultimii 16 ani. De atunci, presiunile din partea forțelor militare și de dreapta s-au intensificat. Personalitățile civile, care s-au pronunțat pentru un dialog de reconciliere națională, au fost amenințate. Totodată, au fost înregistrate incidente violente, iar puterea președintelui a fost serios subminată.

În Costa Rica, singura țară unde domnește calmul, din această regiune sfîșiată de războaie, președintele Oscar Arias Sanchez — laureat al Premiului Nobel pentru pace în 1987 pentru eforturile sale de mediere în procesul de pace în America Centrală — este confruntat cu un declin al situației economice interne.

În pofida tuturor acestor dificultăți și eșecuri, popoarele din America Centrală rămîn optimiste în ce privește realizarea păcii. Oameni de stat și politicieni din regiune nu consideră insuccesul negocierilor privind o încetare a focului în Nicaragua drept un eșec definitiv, întrucît nici una din părți nu a renunțat la dorința de a continua dialogul în vederea găsirii unei soluționări a conflictului.

Recentele evenimente din Salvador au demonstrat posibilitatea unor convorbiri de pace, cînd forțele insurgente au contactat membri ai Congresului american și membri ai Alianței Republicane Naționaliste în efortul de a se realiza un dialog între gherilă și guvernul salvadorian.

„Panama — o problemă dificilă pentru Administrația Reagan"

După eșuarea negocierilor dintre Administrația S.U.A. și conducătorul militar panamez Antonio Noriega, spre sfîrșitul lunii trecute, Administrația americană — apreciază agenția „China nouă", într-un comentariu — nu a prea mai avut nimic de spus în ce privește intențiile sale în problema panameză. Avînd în vedere tăcerea Administrației S.U.A., președintele Ronald Reagan pare să nu mai știe ce ar putea face pentru a reuși în încercarea de a-l înlătura pe Noriega, naționalist înflăcărat și susținător al tratatelor ce vor restabili suveranitatea deplină a țării sale asupra Canalului Panama, pînă în anul 2000 — scrie agenția citată.

După ce toate măsurile dure au eșuat în a-l determina pe Noriega să demisioneze și să-și părăsească țara, Administrația Reagan și-a schimbat tactica și a început să negocieze „un tîrg" cu el : S.U.A. s-au oferit să-și retragă acuzațiile împotriva lui Noriega, dacă el demisionează și-și părăsește țara. Spre surprinderea Departamentului de Stat al S.U.A., Noriega a respins oferta și și-a reafirmat hotărîrea de a acționa pentru a salvgarda suveranitatea țării. La 25 mai, negocierile s-au întrerupt ; în același timp, președintele Reagan — hotărît să insiste, în continuare, pentru înlăturarea lui Noriega — a trecut la examinarea unor noi „opțiuni" de rezolvare a acestei dificile probleme. Cu cîteva zile în urmă, Administrația Reagan a interzis intrarea în Statele Unite, pe o perioadă de timp nedefinită, a tuturor panamezilor care sînt fideli lui Noriega și guvernului Solis Palma.

Observatorii de la Washington se întreabă, acum, ce alte „opțiuni" poate să ia în considerare Reagan, avînd în vedere ineficiența presiunilor politice și economice rigide și a amenințărilor militare. După părerea observatorilor, noi presiuni politice și economice asupra Republicii Panama vor duce, în mod necesar, la o și mai mare intensificare a sentimentelor antiamericane ale poporului panamez și, în consecință, vor dăuna intereselor S.U.A. în Panama.

Americanii au privit, în mod tradițional, Republica Panama ca pe un important punct strategic din America Centrală. Canalul Panama — prin care trec permanent nave de transport, petroliere și vase de război ale S.U.A. — este considerat, de asemenea, vital pentru securitatea Statelor Unite. În plus, în Panama trăiesc peste 45 000 de americani — diplomați, oameni de afaceri, militari și familiile acestora —, și Administrația Reagan trebuie să țină cont de eventuale repercusiuni asupra securității și intereselor acestora, înainte de a adopta alte măsuri severe.

Ca superputere, Statele Unite dispun de mijloacele militare cu care ar putea „rezolva" o asemenea problemă, cum au făcut-o în 1908, cînd au determinat Panama să acorde S.U.A. dreptul de a construi canalul. În zilele noastre însă, soluțiile politice sînt preferate celor militare chiar și de superputeri în rezolvarea disputelor dintre țări. În plus, alte țări latino-americane și-au exprimat, într-un fel sau altul, dezaprobarea față de această ultimă încercare a S.U.A. de a se amesteca în treburile interne din Panama — arată agenția „China nouă".

Dacă Administrația Reagan va recurge la intervenție militară pentru a-l înlătura pe Noriega, ea se poate aștepta să fie condamnată de statele latino-americane, precum și de comunitatea internațională. Într-o asemenea eventualitate, dorința Washingtonului de a-și încheia mandatul cu imaginea unui „președinte aducător de pace" nu se va împlini. Alt factor care s-ar putea să descurajeze Administrația S.U.A. să recurgă la forță este campania prezidențială. În prezent, Partidul Republican nu este sigur că-și va menține controlul asupra Casei Albe, și o gafă majoră de politică externă — legată de Panama — s-ar reflecta negativ, cu certitudine, asupra campaniei prezidențiale a lui George Bush, căruia Reagan i-a acordat sprijinul — apreciază agenția citată.

Apropo de...

Victoria din Samothrace

Să o recunoaștem : cîți dintre noi au auzit vorbindu-se despre Samothrace altfel decît în sintagma Victoria din Samothrace ? Cine știe, bunăoară, că este vorba de o insulă aflată undeva în partea de nord-est a Mării Egee, un petic de pămînt lung de 20 de kilometri și lat de 10 kilometri, sărăcăcios și bătut de vînturi, cufundat adesea în ceață, populat de aproximativ două mii de locuitori.

Despre Victoria din Samothrace se știe, însă, că e una din capodoperele sculpturale ale Greciei antice, piesă componentă a „tripletei de aur" a Muzeului Luvru, alături de Venus din Milo și Gioconda lui Leonardo da Vinci. Este acea bucată de marmură albă, desăvîrșit lucrată, ce închipuie o femeie cu o ținută mîndră, triumfătoare, ajunsă pînă la noi, fără brațe și fără cap, dar care, înaripată, somptuos înveșmîntată, a rămas peste secole și milenii unul din memorabilele simboluri ale victoriei. „Este o idee, este un întreg popor, un moment eroic din viața unui popor, dar veșmintele se învăluiesc, aripile se zbat, pieptul tresaltă, n-am nevoie să văd capul pentru a-mi închipui privirea" — exclama, vrăjit, Cezanne.

În 1953, cînd a văzut-o dominînd scara Daru a Luvrului, un samothrac, a exclamat : „Eureka !" și a formulat, pentru prima dată, dorința ca această capodoperă să revină în locurile unde a fost creată.

Dezrădăcinarea se produsese cu nouă decenii în urmă, în 1863, cînd tînărul consul al Franței, Charles Champoiseau, negocia, cu autoritățile otomane de ocupație, transportul celor 118 bucăți găsite ale statuii create cu două secole înainte de era noastră.

Autoritățile franceze de resort au crezut că ar fi răspuns definitiv dorinței celor din Samothrace, trimițînd pe insulă o replică în gips a capodoperei. Expusă astăzi la Palliopoli, în micul muzeu de arheologie al insulei, copia nu poate suplini, însă, absența originalului. Cel ce vizitează insula va întîlni, la fiecare pas, afișe pe care scrie : „Dorim ca Nike-Victoria să revină acasă !" Sub această deviză se desfășoară o adevărată campanie populară, în fruntea căreia se află prefectul provinciei Thracia, Agtonis Kovaios, prieten al ministrului culturii de la Atena, celebra artistă Melina Mercouri, care, în urmă cu cîțiva ani, cerea omologului său de la Paris, Jack Lang, retrocedarea frizelor Parthenonului.

Un ziarist francez, Francis Puyalte, de la „Le Figaro", s-a deplasat în insula Samothrace pentru a încerca să înțeleagă mai bine ce stă la baza cererilor tot mai insistente de înapoiere a celebrei statui. După un scurt periplu prin mica insulă egeeană, el avea să tragă deja concluziile : „Din cauza absenței plajelor și a soarelui — vara nu durează aici decît 40 de zile —, turiștii nu manifestă o atracție deosebită de a veni aici". Puținii turiști care poposesc, totuși, la Samothrace sînt pasionați de artă și de arheologie antică. Și — continuă ziaristul —, în situația în care statuia ar reveni în locurile din care a fost luată, insula ar putea face oare față afluxului de turiști ? Iată, bunăoară, spune el, triumfător că a găsit un argument de greutate : „Șoferii de taxi, dacă e să vorbim la plural (să fie, oare, doar unul, pe insulă ? — n.n.), nu cunosc un cuvînt în engleză (să reamintim că acela ce face remarca e un ziarist francez ! — n.n.). Iar capacitatea hotelieră a insulei rămîne un vis".

Prefectul de Thracia nu consimte, însă, deturnarea discuției la considerente de ordin — să le spunem — turistic. El subliniază că e vorba, în primul rînd, de redobîndirea identității acestor meleaguri care au dat lumii o capodoperă. Apoi, este vorba de „impulsionarea săpăturilor, în curs de desfășurare, pe vatra sanctuarelor marilor zei".

La Paris, conservatorul Muzeului Luvru, domnul Pasquier, preferă să abordeze subiectul pe un ton glumeț : „Eu sînt aici pentru a conserva, nu pentru a restitui". După care, redevine serios : „O asemenea decizie este de competența Ministerului culturii". Și, în sfîrșit, ține să asigure, avansînd și el un argument : „Dați-mi voie să mă îndoiesc că Victoria, care a fost reconstituită la Luvru, ar putea pleca în Samothrace".

Oricît de multe argumente ar putea produce actualii deținători ai statuii, dacă Victoria din Samothrace nu părăsește muzeul parizian, faptul nu se datorează ignoranței de care dau dovadă șoferii (sau șoferul ?) de taxi de pe insulă în materie de limbă engleză. Chiar dacă reporterul francez pune atît de mult preț pe acest lucru...

Corneliu Vlad

„Încetinirea dezvoltării economice a țărilor occidentale afectează țările în curs de dezvoltare"

Încetinirea, anul acesta, a activității economice în țările industrializate reprezintă o amenințare serioasă pentru țările lumii a treia, mai ales pentru cele masiv îndatorate. În raportul pe 1987—1988, Comisia economică a O.N.U. pentru Europa (C.E.E./O.N.U.) avertizează că creșterea în statele cu economie de piață se așteaptă să progreseze, anul acesta, într-un ritm mai lent „decît se considera recent necesar pentru ameliorarea problemei datoriilor. Aceasta înseamnă că situația nu numai că se va înrăutăți dar ar putea scăpa de sub control și ar putea apărea din nou pericolul unei crize financiare serioase".

Anul trecut, nu s-a înregistrat nici o îmbunătățire în poziția de bază a țărilor îndatorate, iar situația actuală oferă puține posibilități de reluare a împrumuturilor pe care le acordă băncile comerciale.

În țările occidentale cuprinse în raport (Europa de Vest și America de Nord) ritmul activității economice se va încetini anul acesta, iar în țările socialiste nu se va înregistra o accelerare semnificativă a creșterii producției. Pe ansamblul regiunii C.E.E./O.N.U., creșterea producției ar putea ajunge la o rată de 2—2,5 la sută. Doar o coordonare a politicilor fiscale expansioniste ar putea accelera întrucîtva creșterea, ceea ce, în schimb, va stimula investițiile și va diminua șomajul.

În ce privește situația mondială a comerțului și plăților, se așteaptă ca piețele financiare și comerciale internaționale să rămînă în continuare — cel puțin în viitorul imediat — dominate de dezechilibrele dintre principalele trei zone industrializate cu economie de piață și de continuarea crizei datoriilor. În condițiile regresului general al schimburilor comerciale internaționale, se prevede că, în Statele Unite, creșterea volumului importurilor se va diminua, ca urmare a deprecierii dolarului. Totodată, creșterea importurilor vest-europene va cunoaște un regres de la aproape 6 la sută în 1987 la ceva mai mult de 4 la sută în 1988.

În contrast, se pare că ajustarea drastică a importurilor în țările O.P.E.C. s-a încheiat, astfel încît anul acesta importurile lor ar putea înregistra o creștere. Dar cererea totală a importurilor țărilor nepetroliere din lumea a treia ar putea depinde de o serie de factori foarte incerți — prețurile la materiile prime, fluxurile de capital și situația datoriilor, pentru moment nici unul dintre aceștia nefiind deosebit de favorabil.

În ce privește comerțul Est-Vest, se așteaptă o continuare a tendinței de stagnare sau chiar regres, cu excepția unei posibile creșteri a volumului exporturilor sovietice.

„Există riscuri considerabile că noi evoluții nefavorabile ar putea adînci recesiunea odată ce acest proces va începe. În anii '80, economia mondială a suferit mai multe dezechilibre majore care s-au acumulat și i-ar putea amenința stabilitatea". Principala sursă de tensiune o constituie deficitele balanței plăților curente americane, dar există și alte riscuri. Printre acestea se află datoria lumii a treia, creșterea, în general slabă, din lumea a treia, șomajul din vestul și sudul Europei. „Fără modificări importante în politica economică a principalelor țări industrializate, pe termen scurt există riscul unui nou regres în economia mondială".

În ultimii ani, țările industrializate au înregistrat, constant, un deficit general al balanței plăților curente, care se ridică la 50 miliarde dolari în 1987, pe ansamblul țărilor O.E.C.D. Aceasta înseamnă că pentru acoperirea deficitului, țările industrializate absorb resurse din restul lumii, în principal din lumea a treia. „Această orientare a fluxului de resurse cu greu poate fi reconciliată cu obiectivul de a se sprijini eforturile țărilor în curs de dezvoltare de a reduce sărăcia", constată raportul C.E.E./O.N.U.

(După agenția **Kuna**)

ANTIAPARTHEID. O acțiune de protest față de politica de apartheid, practicată de regimul de la Pretoria, s-a desfășurat la Bonn, la inițiativa Mișcării antiapartheid din R.F.G. și a organizației „Libertate pentru Namibia și Africa de Sud"

ȘOMAJ. Spania este una dintre țările vest-europene cele mai afectate de șomaj (21,5 la sută din populația activă). În imagine : demonstrație la Madrid în favoarea găsirii unor soluții care să ducă la scăderea ratei șomajului

Apel

„Ca locuitori ai unui oraș care a cunoscut ororile bombardamentului atomic din august 1945, sprijinim pe deplin ideea creării de zone libere de arma nucleară" — a declarat, într-un interviu acordat ziarului „Berliner Zeitung", primarul orașului Hiroshima, Takesi Araki. El a subliniat că o rețea cît mai densă de zone denuclearizate pe planeta noastră reduce, în aceeași proporție, pericolul unei catastrofe. Desigur, a subliniat primarul Hiroshimei, pentru ca această năzuință a popoarelor să devină realitate, se impune ca statele posesoare de arme nucleare să se angajeze în fața lumii că nu le vor folosi niciodată, iar celelalte țări să-și asume responsabilitatea de a nu dobîndi asemenea arme. De asemenea, este necesar să se instituie un control internațional eficient pentru respectarea acestor obligații. Cuvintele înscrise pe turnul ridicat în memoria victimelor bombardamentului de la Hiroshima — „Dormiți în pace, noi niciodată nu vom mai comite asemenea greșeli !" — trebuie să pătrundă în conștiința fiecărui locuitor al planetei noastre — a declarat Takesi Araki.

Datorii

Potrivit unor calcule efectuate de Comisia Economică pentru America Latină și Caraibi (CEPAL) și anunțate în cadrul seminarului internațional de la Havana consacrat rolului băncilor centrale, fiecare locuitor al continentului datorează 1 047 dolari, în condițiile în care datoria externă totală, în valoare de 421 miliarde dolari, ar fi împărțită, în mod egal, întregii populații din regiune. Participanții la seminar au atras atenția că, dacă nu vor fi adoptate măsuri economice eficiente, după anul 2000, 150 milioane locuitori vor trăi în condiții de sărăcie extremă în America Latină. Ei au arătat că țările latino-americane alocă între 30 și 40 la sută din cîștigurile realizate la export pentru achitarea datoriei externe, la care se adaugă, pentru plata dobînzilor, încă 25 la sută din venituri — informează agenția „Prensa Latina".

1000+1

Bilanț

În cadrul unui interviu acordat ziarului libian „Adhbar Al Medina", liderul O.E.P., Yasser Arafat, a declarat că, de la declanșarea revoltei populare din teritoriile ocupate — la 9 decembrie 1987 —, 393 de palestinieni au fost uciși și alți 9 800 răniți de către forțele de ocupație israeliene. El a precizat, totodată, că 3 400 de persoane au fost mutilate, 3 700 de case distruse iar bunurile a numeroși palestinieni au fost jefuite.

Inspectori

Comitetul pentru serviciile armate al Camerei Reprezentanților a Congresului S.U.A. a aprobat, pentru exercițiul financiar în curs, suma de 166 milioane dolari, necesară eliminării rachetelor cu rază medie de acțiune și controalelor, în acest sens, asupra cărora s-a convenit cu U.R.S.S. Aproximativ jumătate din suma menționată va fi alocată Agenției pentru inspecții la fața locului — recent creată — care, în baza Tratatului INF, va trimite inspectori în U.R.S.S., R.D. Germană și R.S. Cehoslovacă și se va ocupa de găzduirea și condițiile de lucru ale inspectorilor sovietici la bazele militare din S.U.A. și Europa occidentală — precizează agenția „ADN".

Valorificare

Luînd cuvîntul la Kampala, cu prilejul unei conferințe internaționale consacrate dezvoltării și valorificării resurselor minerale ale Africii, președintele Ugandei, Yoweri Museveni, a subliniat că marile bogății ale subsolului trebuie să fie folosite în beneficiul popoarelor continentului. Arătînd că, în vremurile coloniale, Africa a fost jefuită de puterile străine, Museveni a condamnat actuala ordine economică din lume, pe baza căreia prețurile la materiile prime ale țărilor în curs de dezvoltare se deteriorează, în paralel cu scumpirea produselor exportate de țările industrializate din Occident. Relevînd necesitatea unor noi relații comerciale internaționale, echitabile, șeful statului ugandez a chemat țările africane să folosească rațional bogățiile subsolului, care nu sînt inepuizabile, și să creeze industrii moderne, capabile să valorifice la nivel înalt materiile prime.

Săraci

La New York, a fost publicat un raport care subliniază că sărăcia este o problemă mai veche cu care se confruntă S.U.A. — cea mai bogată țară capitalistă. Documentul relevă că, în perioada 1978—1986, numărul celor ce au un loc de muncă, dar reușesc cu greu să se mențină „la linia de plutire", a sporit cu 50 la sută. Se consemnează, de asemenea, faptul că, în ultimii 13 ani, numărul tinerelor familii ce trăiesc sub nivelul oficial al sărăciei a crescut de două ori. Raportul atrage, totodată, atenția că, în următorul deceniu, peste 24 la sută din americani vor fi confruntați cu nevoile unei vieți în condiții de sărăcie.

INUNDAȚIILE provocate în primele zile ale lunii iunie de ploile torențiale căzute în Cuba s-au soldat cu 24 de morți și sute de case distruse sau avariate. Depresiunea tropicală a afectat, în principal, centrul țării : orașele Cienfuegos, Santa Clara, Trinidad, Sancti Spiritus. În imagine : podul de pe șoseaua Sancti Spiritus-El Jibaro, cuprins de apele lacului

Zaza

Ce ne promite miezul Pămîntului...

Cum ar putea fi relatată, succint, istoria năvălirii petrodolarilor în viața economică a lumii, cu toate ricoșeurile aferente?

În plină epocă modernă, după ce o parte a lumii se obișnuise să consume enorm și inutil, cîteva țări care pluteau pe petrol și-au luat inima în dinți și au transformat aurul negru într-o armă: i-au crescut prețul. Vertiginos. Marii consumatori, paralizați de surpriză, s-au lăsat izbiți de această „ofensă" stranie, dar foarte eficientă, care, în primele clipe ale lungului război ce avea să urmeze, a îndreptat coloana vertebrală a lumii fenomenal de bogate în subsol și incredibil de sărace la suprafața acestuia. Fluviile de dolari care au început să inunde seifurile lumii producătoare de petrol erau, însă, prea ample pentru a încăpea în asemenea recipiente. În consecință, banii au fost depuși în băncile occidentale, singurele avînd o forță absorbantă corespunzătoare. Dar băncile, deși au sertare, cave adînci și alte forme care se pot umple cu un conținut valoros, nu sînt, pur și simplu, niște pivnițe pentru bani. Băncile își „mișcă" fondurile, irigînd canale complexe și beneficiari din cu totul alte piese. Petro-dolarii s-au vînturat în stil occidental în avantajul indirect dar sesizabil al unor rechini care nu înotau în petrol. Între timp, posesorii mult rîvnitului combustibil au realizat ceea ce era de realizat: cascadele de bani, tot mai mulți, rezultați din „șahul" la adresa consumatorilor, meritau să fie folosite și altfel decît în investiții grandioase, dar neeconomicoase. Moda nașterii de arteziene în deșert, a străzilor de marmură și a palatelor pentru cosmetice a cedat în favoarea formării de cadre proprii, de industrii raționale și de dezvoltare a unui sistem de auto-suficiență. Proces însă dificil, de lungă durată și dependent, cel puțin în primele etape, de cei „ofensați". Între timp, consumatorii au ieșit din amorțire, și-au aruncat stupefacțiile la coș și au organizat, meticulos, coerent și necruțător, un mecanism de strangulare a producătorilor. Au ridicat, brutal și fără preaviz, prețurile la produsele manufacturate, au instituit un front de bariere și capcane și au prins în menghină lumea a treia, a patra și a cincea. Cei care sperașeră că paradisul petrolier este etern și imediat accesibil s-au trezit în plină realitate pămînteană. Care este situația actuală pe acest tronson vital al vieții economice mondiale? Spicuiesc din „L'Espresso":

„Zilnic, în lume se consumă 49 de milioane barili de petrol. Țările producătoare de petrol membre ale O.P.E.C. vînd, zilnic, pe piața mondială, 18 milioane de barili de petrol. În condiții normale, Iranul poate produce 6 milioane. Arabia Saudită – 12 milioane sau chiar mai mult, dacă este necesar.

Iată cîteva puncte de referință: prețul unui baril de petrol, în ultimii zece ani, a oscilat între 10 și 32 dolari; a existat o perioadă în care Arabia Saudită, producînd 11 milioane barili pe zi, obținea, la fiecare nouă luni, o sumă de dolari care i-ar fi permis să cumpere acțiunile tuturor societăților petroliere de la Bursa din Londra. În 1979, toți experții preconizau, pentru anii '80, o creștere a prețului barilului pînă la 100 de dolari. Multe țări membre ale O.P.E.C. au făcut împrumuturi uriașe (datoria Mexicului este de 91 miliarde dolari), în speranța de a-și achita datoriile din veniturile obținute prin vînzarea petrolului. Prețul petrolului a fost stabilit la 20–22 dolari prin acordul încheiat între țările O.P.E.C. în vederea limitării producției prin contingentări proporționale cu potențialul productiv. Pentru a face față uriașelor cheltuieli necesare războiului, Irakul și Iranul au scăzut pînă la 10 dolari prețul barilului de petrol, eludînd astfel acordul încheiat, iar asemenea scăderi ar putea să aibă loc și pe viitor. De fiecare dată cînd prețul petrolului scade la 10 dolari, marile bănci americane riscă să dea imediat faliment, iar datoriile externe ale S.U.A. scad cu 10 la sută. Prin urmare, este foarte important ca actualul guvern american să mențină, cît mai mult posibil sau cel puțin pînă în noiembrie, situația de echilibru extrem de fragil care există în prezent în țările din Golf, în speranța de a găsi, în viitor, în altă parte, uriașele capitaluri necesare pentru finanțarea aparatului de producție din S.U.A. și din întregul Occident".

Aceasta pe de-o parte. Pe de altă parte, nu este un secret pentru nimeni, vîrful de lance al creșterii, eventual exorbitante, a prețului petrolului și scăderea rezervelor generale ale planetei stimulează puternic găsirea unor soluții alternative. În definitiv, problema care se pune iremediabil, deși nu imediat, este că omenirea trebuie să se obișnuiască, vrînd-nevrînd, cu ideea că petrolul va dispărea din viața noastră. Va intra, din cauza aceasta, civilizația contemporană în comă? Evident, nu.

Există, deci, suficiente motivații pentru un atac de investigații multiplu, în vederea depistării unor noi supape de siguranță, suficient de viabile pe termen lung. Primele rezultate, discrete și avînd un caracter de pionierat, se întrevăd. Agenția „IPS" notează:

În nord-estul Braziliei se experimentează o soluție originală, datorită căreia țăranii din această regiune nu vor mai fi obligați să emigreze din cauza secetei. Este vorba de aplicarea unui program de irigare pe bază de energie solară. În statele braziliene Piaui, Maranhro și Bahia, Departamentul național de combatere a secetei (DNOCS) experimentează acest sistem alcătuit din fîntîni arteziene, care ajung pînă la straturile adînci de apă, și din pompe de extracție, care funcționează pe bază de energie solară. Primele rezultate sînt destul de promițătoare – a declarat un expert al Agenției pentru finanțarea proiectului.

„Prima experiență în exploatarea energiei geotermice pentru producerea electricității a fost dusă la bun sfîrșit la Larderello (Italia centrală) în 1904, prin cuplarea unui dinam la un motor cu piston acționat de aburul furnizat de un fluid cald de origine naturală. Astfel a început era exploatării energiei geotermice pentru producerea de electricitate, care, pînă spre 1955, a rămas limitată la Italia, unde au fost atinse următoarele puteri instalate: 250 kwe în 1913, 12 MWe în 1930, 132 MWe în 1943, 260 MWe în 1955.

Între 1955 și 1960, alte trei state (Statele Unite, Mexicul și Noua Zeelandă) au urmat exemplul Italiei, exemplu pe care l-au mai urmat între 1965 și 1970 Japonia și U.R.S.S. În consecință, la sfîrșitul anilor '60, puterea instalată se situa pe glob la 680 MWe, din care 387 în Italia. Rata creșterii medii anuale, în cursul acestei perioade, a fost de circa 6 la sută pe an. Începînd din 1973, utilizarea fluidelor geotermice pentru producția de electricitate a fost foarte mult stimulată, în așa fel încît la sfîrșitul anului 1979, puterea instalată mondială totală (2022 MWe) s-a triplat în decurs de zece ani. Creșterea medie realizată în perioada ianuarie 1970 – decembrie 1979 a fost de 13,6 la sută pe an. În cursul primilor ani ai actualului deceniu, avîntul centralelor geotermoelectrice a fost și mai rapid decît în cursul anilor precedenți; o încetinire bruscă a avut, însă, loc în 1985 și 1986. Cu toate acestea, în ianuarie 1981 și decembrie 1986, creșterea medie anuală a atins 15,2 la sută. Cantitatea totală de electricitate produsă în 1986 de către centralele geotermice a fost de ordinul a 29 miliarde kWh (29 TWh)".

Bineînțeles că, și în acest caz, generozitatea mediului nostru înconjurător întrece așteptările. Cu elementara condiție ca inteligența omului să fie lăsată să-și ducă misiunea pînă la capăt. Dacă energia soarelui poate scoate apa de sub pămînt, de ce apa de sub pămînt nu ar fi pusă să dubleze energia soarelui? Mă refer, firește, la energia geotermală, energie veche de cînd lumea și descoperită cu cîteva mii de ani înaintea celei pe care o comentăm asiduu – energia atomică. Nota bene – în Toscana, în plin ev mediu, peninsularii și-au consumat o bună parte din timp măcelărindu-se reciproc în vederea adjudecării unui teritoriu sau a altuia, unde se manifestaseră izvoarele termale conținînd sulf, alamă, oxizi de fier și alte minerale emise de inepuizabila bancă de materii prime din miezul pămîntului... Merită, în context, să precizăm că energia termică, înmagazinată de primii cinci kilometri de scoarță terestră, reprezintă o cantitate de 500 000 de ori mai mare decît consumul mondial energetic de acum patru ani! Revista „Impact: science et societé" relevă drumul sinuos, dar sigur al acestei alternative foarte promițătoare:

Nu este mult, dar nici puțin. Lumea întîi are asemenea resurse, iar lumea a treia – de asemenea. Întreaga planetă înconjoară miezul generos al Pămîntului, îl poate exploata intensiv și fără pericole în beneficiul general. Merită să sperăm că petro-dolarii nu vor fi înlocuiți de petro-borați sau petro-sulfați, mai ales că, pînă atunci, există suficient timp de meditație pentru adjudecarea concluziei că e loc pentru toți într-o lume a tuturor.

Radu Budeanu

DEMONSTRAȚIE a oamenilor muncii de pe aeroporturile pariziene în favoarea majorării salariilor, în raport cu creșterea costului vieții

1000+1

Turneu

Secretarul de stat al S.U.A., George Shultz, va efectua, în perioada 29 iunie — 2 iulie, un turneu în Guatemala, Salvador, Honduras și Costa Rica pentru consultări privind situația din America Centrală — a anunțat Departamentul de Stat. S-a precizat că președintele Ronald Reagan a decis să-l trimită pe Shultz în America Centrală ca urmare a „îngrijorării" în legătură cu perspectivele păcii în regiune, după eșecul recentelor negocieri dintre guvernul nicaraguan și forțele „contras". În acest context, s-a anunțat că o altă oficialitate americană, Max Kampelman, consilier la Departamentul de Stat, și-a încheiat turneul în țări din America Centrală, revenind la Washington. El i-a informat pe reprezentanții Administrației despre rezultatele convorbirilor sale și a avut o întrevedere cu Shultz.

Raport

Într-un raport dat publicității la New York, secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, a chemat comunitatea internațională să sporească ajutorul acordat poporului palestinian, îndeosebi prin intermediul O.N.U. El a relevat că aplicarea programelor de ajutorare a refugiaților palestinieni „a fost inevitabil influențată de evenimentele tragice" care au avut loc de la sfîrșitul anului trecut. În ultimele luni, a constatat secretarul general al O.N.U., situația din teritoriile palestiniene ocupate este în continuare „serioasă" — au fost instituite restricții de circulație iar ciocnirile sîngeroase între demonstranți și forțele israeliene continuă.

Dezvăluiri

Peste 1 200 de firme și companii din 20 de țări occidentale continuă să colaboreze cu regimul rasist din Republica Sud-Africană, în pofida rezoluțiilor O.N.U. Potrivit datelor transmise de agenția angoleză de informații „ANGOP", corporații din S.U.A., Franța, R.F.G., Japonia, Belgia, Italia, Canada întrețin strînse contacte comerciale și economice cu regimul de la Pretoria. În fruntea listei se află Marea Britanie, 374 de companii britanice fiind legate, într-un fel sau altul, de capitalul sud-african. Urmează R.F.G. — cu 333 de firme, S.U.A. — cu 164, Japonia — cu 103 și Franța — cu 99.

Numeroase companii occidentale colaborează cu regimul de apartheid în domeniul militar. Filialele concernelor vest-germane „BMW" și „Volkswagen" produc în R.S.A. automobile blindate, iar „AEG-Telefunken" — instalații destinate acestora, relevă „ANGOP". În urma campaniei declanșate pe plan mondial pentru izolarea completă a regimului rasist, 584 de firme din șapte țări au anunțat ruperea relațiilor comerciale și economice cu Pretoria, subliniază agenția citată. Totuși, multe dintre firmele respective continuă să colaboreze în secret cu R.S.A.

Corporațiile transnaționale sînt atrase în Africa de Sud de forța de muncă ieftină. Activitățile lor constituie o ilustrare elocventă a modului în care profitul primează asupra moralei — apreciază „ANGOP".

Condamnare

Ministrul britanic al sportului, Colin Moyniham, a condamnat actele huliganice ale suporterilor englezi aflați la Stuttgart cu prilejul meciului de fotbal Anglia — Irlanda, din cadrul campionatului european. El a calificat huliganismul spectatorilor drept un „cancer" al fotbalului britanic și a chemat să se exercite cel mai strict control de poliție asupra elementelor turbulente. Peste 30 de persoane — în majoritatea lor cetățeni britanici — au fost arestate de poliția vest-germană sub acuzația de participare la acte huliganice și de vandalism, provocate, timp de două nopți la rînd, în centrul orașului Stuttgart și intensificate după înfrîngerea echipei engleze. Poliția britanică a furnizat autorităților vest-germane o serie de informații în legătură cu participanții la actele huliganice de pe terenurile de sport din Marea Britanie, în scopul prevenirii unor noi incidente de acest gen.

„Phantom"

Potrivit unui comunicat oficial dat publicității la Bonn, Forțele aeriene ale R.F. Germania au pierdut, pînă în prezent, 32 de avioane de luptă de tipul „Phantom", care s-au prăbușit provocînd moartea a 37 de piloți și copiloți. Avionul „Phantom" este fabricat în Statele Unite și a intrat în dotarea forțelor aeriene vest-germane în anii '70, cînd au fost achiziționate 250 de aparate. Potrivit comunicatului, numai în primăvara acestui an, s-au prăbușit șase avioane „Phantom" aparținînd forțelor aeriene ale R.F.G. și ale altor țări membre ale Alianței atlantice.

Intenție

Căpitanii regenți ai Republicii San Marino au însărcinat Partidul Democrat-Creștin să inițieze convorbiri exploratorii în vederea constituirii unui nou guvern. Secretarul general democrat-creștin, Pier Marino Manicucci, a declarat că partidul său va încerca să formeze din nou o coaliție cu partidul comunist, conform dorinței electoratului, care și-a spus cuvîntul în acest sens la alegerile de la 29 mai — informează agenția „ANSA".

Amînare

Parlamentul italian a amînat pentru luna iulie dezbaterea în legătură cu instalarea în Italia a celor 72 de avioane americane „F-16" de la baza spaniolă Torrejón. Data exactă nu a fost stabilită, dar s-a convenit ca dezbaterile să aibă loc în Senat și nu în Camera Deputaților, așa cum era prevăzut inițial. Observatorii apreciază că această decizie este, ea însăși, un reflex al opoziției populare față de opțiunea privind instalarea în Italia a bazei aeriene americane.

Anchetă

Biroul Federal pentru Investigații (F.B.I.) și forțele navale ale S.U.A. investighează un posibil scandal de mari proporții implicînd acțiuni de mituire pentru contracte de armament, au informat companiile de televiziune „CBS" și „NEC". Oficialități ale corporațiilor în domeniul armamentelor din 12 state federale și cîteva oficieri de la Pentagon sînt anchetați.

FILATELIE. În cadrul expoziției filatelice „Finlandia '88", deschisă la Helsinki, sînt prezentate peste un milion de mărci poștale. În fotografii — una din sălile expoziției (jos) și un detaliu al celor mai valoroase exponate : mărci poștale emise în 1848 de Mauritius, primele timbre destinate coloniilor

STATELE UNITE

Flagelul drogurilor (4)

Cu certitudine, în nici unul din anii acestui deceniu nu s-a discutat atît în Statele Unite despre dosarul drogurilor ca în recentele luni. Conferinţe, interviuri, anchete, statistici, reportaje zguduitoare, acapararea primelor pagini ale ziarelor şi revistelor de largă circulaţie. Motivul : consumul sporit de droguri, în relaţie directă cu capturile mereu mai mari (dar care se dovedesc doar o picătură într-un ocean) şi consecinţele sociale şi economice ale traficului ilicit. În avalanşa de idei şi propuneri, era aproape firesc să apară şi cea mai controversată dintre ele, respinsă pe loc, în urmă cu cîtva timp : nu s-ar putea încerca înlăturarea consecinţelor abuzului de droguri şi prin... legalizarea acestora ? Primarul din Baltimore, Kurt Schmoke, a propus o dezbatere naţională asupra acestei idei, la conferinţa primarilor americani, desfăşurată în aprilie a.c. Primarul Marion Barry, din Washington, Fortney Stark şi Steny Hoyer, membri ai Camerei Reprezentanţilor din California şi Maryland, economistul Milton Friedman şi alţii i s-au alăturat într-o controversă amintind elocvent de vremea prohibiţiei. Pentru traficanţii de droguri — spune Schmoke — „să ajungă la închisoare face parte din costul afacerilor. Este ceva neplăcut, dar nu ceva care să te convingă să nu mai faci". „Lupta împotriva drogurilor în ultimii 70 de ani a fost un lung şi glorios eşec — susţine şi Joseph McNamara, şeful poliţiei din San Jose. Tribunalele sînt supraaglomerate, violenţa se răspîndeşte pe străzi, iar problema pare să se înrăutăţească".

Susţinătorii legalizării pornesc de la o realitate recunoscută drept crudă şi pe care speră să o schimbe. Chiar argumentele lor zugrăvesc o imagine a considerabilelor traume sociale existente. „Cei mai mulţi dintre ei — scrie «Time» — spun că legile antinarcotice creează un rău şi mai mare decît drogurile însele : crima violentă. Legile care vor să oprească traficul nu împiedică pe nimeni care doreşte, cu adevărat, cocaină sau heroină să le obţină. Permit, în schimb, vînzătorilor să pretindă preţuri exorbitante, ca un fel de plată a riscului. Preţurile mari produc profituri enorme, care atrag irezistibil bandele de răufăcători ce devin stăpîni peste mari zone din oraşe. Bandele folosesc armate de ajutoare, ce răspîndesc chiar plaga pe care legile antidroguri sînt menite să o combată. În cele din urmă, morfinomanii sînt purtaţi spre crimă — prostituţie, jaf şi hoţie — pentru a-şi finanţa viciul".

Dar, chiar această aparentă argumentare permite celor care se împotrivesc legalizării să-şi susţină cauza, dintr-o multime de puncte de vedere, simultan. Nimeni nu garantează că, odată drogurile aflate pe toate drumurile şi la preţuri accesibile, consumul, în loc să scadă, nu va spori în proporţii alarmante. Un asemenea comerţ nu poate fi comparat cu alcoolul, deoarece drogurile creează o cu mult mai rapidă şi mai mare dependenţă şi, în plus, sînt cu mult mai nocive. „Drogurile — sublinia John Lawn, şeful lui Drug Enforcement Administration — nu sînt dăunătoare, pentru că sînt ilegale, ci sînt ilegale pentru că sînt dăunătoare". Legalizate drogurile, ar fi greu de ţinut în frîu reclama — caracteristică a societăţii —, care ar contribui, cu certitudine, la sporirea consumului; chiar dacă ar fi interzisă, singur faptul că guvernul acceptă asemenea produse constituie o „reclamă" la fel de dăunătoare. Eforturile educative ar putea spori, dar fără o garanţie de succes, cum se întîmplă, de altfel, şi astăzi ; încît unele statistici afirmă că, în acest caz, 75 la sută din cei care consumă, în mod regulat, droguri ar putea deveni dependenţi — adică mai multe milioane de persoane care ar trebui tratate în spitale, clinici sau centre de reeducare, cheltuielile implicate spulberînd fondurile destinate, astăzi, stopării traficului ilicit. În paralel însă, cel puţin un procent substanţial din acele milioane de persoane dependente ar putea îngroşa rîndurile răfăcătorilor şi criminalilor — adică exact ce se spera să se evite prin legalizare. Donald MacDonald, consilierul preşedintelui Ronald Reagan în problema drogurilor, sublinia : „Drogurile produc crimele, îi fac pe oameni paranoici, incontrolabili. Va creşte numărul avioanelor ce se vor zdrobi de un munte, pentru că pilotul a consumat cocaină. Va creşte numărul accidentelor pe autostrăzi, al violenţelor în familii, al abuzurilor faţă de soţii şi copii, numărul incesturilor". Legalizarea drogurilor — adăuga şi procurorul newyorkez Rudolph Giuliani, de ani întregi un aprig luptător împotriva crimei organizate şi a traficanţilor de droguri, — ar fi echivalentul moral al aprobării de către societate a ceea ce este, azi, comportament tabù ; ca urmare, şi mai mulţi americani vor ignora propaganda antidroguri şi consumul va spori. Concluzia nu este decît una singură: „Just say no" — pur şi simplu, spune nu. Poziţie pe care se situează şi principalii oameni politici. Guvernatorul Michael Dukakis, candidatul Partidului Democrat la preşedinţie, se opune legalizării. Iar preşedintele Reagan declara într-un interviu acordat revistei „Time" : „Sînt clar împotriva legalizării E vorba, aici, de ceva ce distruge viaţa oamenilor într-atît încît nu mai sînt fiinţe umane normale".

Traficanţi de cocaină arestaţi la Miami

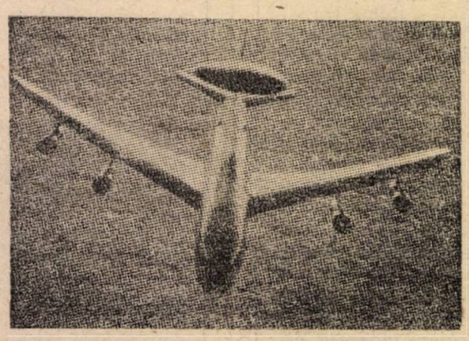

Avioane AWACS în acţiune : 7 500 dolari o oră de supraveghere. În primele trei luni ale anului, forţele aeriene au cheltuit 678 000 dolari pentru supravegherea cu asemenea avioane, dar n-au reuşit decît... trei arestări !

Drogurile sintetice — alt pericol

Distrugerea vieţilor ; distrugerea coeziunii sociale. Se pare că de aici trebuie pornit în considerarea şi analiza dosarului drogurilor. Multă vreme s-a menţinut convingerea — nejustificată — că utilizarea drogurilor, o dată, nu ar fi dăunătoare. Lucrurile nu mai stau astfel astăzi. Droguri mai puternice, mai letale şi mai lesne de obţinut şi-au făcut apariţia, ameninţînd chiar viaţa celor ce le folosesc o singură dată : drogurile sintetice. Fentanylul şi meperidina sînt substanţe sintetice, adeseori vîndute drept heroină celor ce nu se pricep şi nu suspectează nimic. Întrucît sînt cu mult mai puternice decît heroina (fentanylul poate fi de o mie de ori mai puternic), riscul de a lua o doză prea mare sporeşte. Meperidina e uneori contaminată cu un neurotoxic puternic care produce daune ireversibile creierului, cu simptome similare bolii Parkinson. Feniciclidina (sau PCP sau „linistitor animal" sau „praful îngerilor") este cunoscută ca producînd un comportament bizar şi violent la oameni ; poate provoca, de asemenea, tulburări grave ale aparatului respirator, paranoia şi schizofrenie. Dar cel mai primejdios dintre toate aceste substanţe este drogul numit „MDMA" sau „extaz", din familia amfetaminelor. Revista „U.S. News and World Report" discuta, pe larg, efectele acestui drog răspîndit în campusurile universitare şi în barurile din Texas, cu toate că, încă în 1984, Institutul Naţional pentru abuzul de droguri afirma că MDMA produce vătămări ale creierului ; un an mai tîrziu, produsul era declarat în afara legii. Dar şi astăzi este, în continuare, lesne de găsit.

Campania antidroguri a actualei Administraţii a început în 1981 şi s-a înteţit

26 iunie...

Anul acesta, pentru prima oară, 26 iunie nu va fi o zi ca oricare alta. 26 iunie va deveni, de acum încolo, „Ziua internațională de luptă împotriva abuzului și traficului ilicit de droguri".

Calendarul O.N.U. s-a mai îmbogățit cu o filă, deși nu s-ar putea spune că duce lipsă de zile, ani și decenii consacrate eradicărilor de toate felurile. Oricum, e bine că o asemenea zi se va marca pe tot globul, ca un moment menit să evidențieze că problema există și se agravează, deși armate întregi și un puhoi de instituții combat vehement în sens invers. „Flagelul drogurilor" are două aspecte lapidar puse în evidență de însuși genericul acestei zile internaționale.

Pe de-o parte, abuzul. Abuzul nu ar exista, dacă nu ar exista cauzele sale. Indiferent de pe ce tronson se atacă problema, rămîne clar că un refugiu de acest gen, total și fatal, nu se adjudecă decît în numele unei incompetențe. Incompetența de a trăi. Spectrul ei de manifestări este larg, dar fondul același : mase mari de oameni și, nu în ultimul rînd, tineretul se aruncă în vidul mortal al drogurilor. Această opțiune tragică este, asiduu și eficient, servită de traficul cu moartea albă.

O armătură complexă, puternică, rapace asigură, din ungherele unei supreme clandestinități, producerea, transportul, depozitarea și desfacerea tuturor formelor de drog, piața aferentă și clienții săi abonabili pe viață. Cît mai rămîne din viață, în asemenea circumstanțe....

Traficul servește abuzul, abuzul garantează traficul.

Conferința internațională asupra abuzului și traficului ilicit de droguri, organizată la Viena în iunie anul trecut, a recomandat, pentru prima oară, organizarea unei zile internaționale dedicate unei lupte, la eșalon planetar, împotriva acestei tragedii contemporane. Tot anul trecut, Adunarea Generală a O.N.U. a decis dinamizarea cooperării mondiale în domeniul amintit, fapt consfințit în rezoluția din 7 decembrie 1987.

Există, așadar, la nivel planetar, nu numai un consens logic în legătură cu imperativul anihilării accesului la droguri, dar și o metodologie de luptă împotriva acestui lamentabil aspect al vieții contemporane. Nu mai rămîne decît ducerea pînă la capăt a unei atare ofensive consacrate exclusiv demnității omului.

R. B.

în 1982. Din acel an s-a încercat, între altele, trasarea unei linii imaginare în apele din sudul țării și apărarea acesteia de afluxul de droguri spre nordul continentului, printr-o supraveghere aproape militară, cu ajutorul unei tehnici ultrasofisticate : nave rapide, aparatură de control, avioane AWACS (avertizare timpurie). Rezultatul n-a fost pe măsura eforturilor. Una dintre ultimele propuneri ale șefului Executivului (amintită în nr. 23 al revistei noastre) se referă la implicarea mai pronunțată a efectivelor militare în combaterea traficului ilicit. Dar scepticismul în legătură cu vreo reușită urmînd unei asemenea implicări se constată la toate nivelurile, în primul rînd deoarece extrem de costisitoarele aparate (avioane cu radare, nave etc) nu sînt nici disponibile în măsura solicitată și nici nu pot acoperi și veghea asupra uriașei întinderi pe care se desfășoară traficul ilicit. În primele trei luni ale acestui an, avioane AWACS ale forțelor aeriene au zburat 154 ore, la un cost de 678 000 dolari, dar n-au contribuit decît la arestarea a... trei suspecți. În întreg anul fiscal 1987, patrulele navale au reușit 110 arestări. Cheltuielile Pentagonului în programele antidroguri au sporit de 23 de ori în șapte ani, atingînd, în acest an, 94 milioane dolari. Dar rezultatele n-au fost pe măsură. Interceptarea avioanelor, de pildă, este extrem de dificilă, deoarece zeci de mii de avioane mici care zboară, în fiecare an, în statele sudice ale Uniunii fie reflectă puțină energie pe radare, fie se deplasează la altitudini joase, pe care radarele nu le surprind. Un fost traficant, vreme de 10 ani, Thomas Wade II, din Texas, povestea revistei „U.S. News and World Report" cum se poate scăpa de aparatura sofisticată : „La o adică, supravegherea militară nu folosește prea mult. Marijuana eliberează căldură care poate fi înregistrată de sateliții ce detectează razele infraroșii. Dar, dacă dispui de un iaht cu aer condiționat, poți pune aparatul în funcțiune cu două zile înainte de a pleca din port și se creează, astfel, un spațiu de aer rece deasupra drogului. Sau se poate arunca peste el o folie de plastic, acoperită cu gheață și pește. Cei care aduc marijuana peste frontieră închiriază un apartament în apropierea aeroportului de pe care decolează avioanele AWACS. Au la dispoziție mici avioane pe care au încărcat marijuana și care sînt gata să-și ia zborul. Îndată ce avioanele AWACS au aterizat, avioanele mici se ridică în aer".

Iar în ce privește paza de coastă — deci căile de trafic maritim — lucrurile pot deveni și mai simple, atunci cînd intervine coruperea unor ofițeri sau a unor vameși. Concluzia la care a ajuns G.A.O (Biroul general de contabilitate), reluată de „Associated Press", este că „recurgerea la forțele armate nu este direcția adecvată. Participarea militarilor ar putea duce la mai multe capturi de droguri și la arestări mai numeroase, dar traficanții ar putea spori cantitatea narcoticelor trimise și ar putea schimba traseele traficului". Oricum, orice metodă este considerată utilă, atîta timp cît este vorba de milioane de vieți ce pot fi împiedicate să se autodistrugă.

Cercul vicios

Mesajul acesta, șeful Executivului l-a repetat la 9 iunie, la „Conferința națională pentru locuri de muncă fără droguri", desfășurată la Washington. „Deși lupta pentru o Americă fără droguri n-a fost cîștigată încă, bătălia morală și culturală pentru a sublinia amenințarea drogurilor ilegale este clară... Consumatorii de droguri la locul de muncă reprezintă o amenințare pentru tovarășii lor de lucru, o criză a corporațiilor și o catastrofă națională. Ceea ce apăram, cîndva, ca fiind «crime fără victime» constatăm astăzi că duce la mii de milioane de dolari anual pierderi în productivitate. Constatăm că acești consumatori de droguri sînt de două sau trei ori mai înclinați să greșească la locul de muncă și de trei sau patru ori mai implicați în accidente. Se constată la ei o înclinație mai mare să fure, iar costul îngrijirii lor medicale este substanțial mai mare". Ce trebuie făcut ? Tot președintele spunea : „Am confiscat mai multe droguri la frontiere decît oricînd în istorie. Am condamnat mai mulți traficanți și le-am dat pedepse mai mari. Am distrus mai multe culturi de droguri și am acordat mai multe resurse decît oricînd Agenției pentru combaterea traficului ilicit. Am implicat forțele militare în lupta împotriva drogurilor ilegale, într-o măsură fără precedent. Dar, într-o analiză finală, atenția trebuie concentrată asupra consumatorului. Deoarece, atîta timp cît există o cerere pentru droguri ilegale, va exista și un puternic stimulent financiar pentru traficanții de droguri, pentru a satisface această cerere. În cele din urmă, soluția reclamă transformarea consumatorilor de droguri ilegale în neconsumatori".

Droguri, inclusiv cele sintetice, se vînd fără jenă, pe stradă

Și astfel se ajunge în punctul de plecare, cercul se închide oarecum cu aceeași întrebare fundamentală : de ce se consumă drogurile și ce trebuie făcut pentru eradicarea acestei practici ? Cauzele sînt, recunoscute, de ordin social și economic. Studii clinice, citate de „U.S. News and World Report", susțin că 65 la sută dintre tinerii dependenți de droguri sau alcool fac parte din familii dezmembrate, în care cel puțin un părinte este pradă drogurilor. Adăugate crizei familiale, nemulțumirile mai larg sociale — insatisfacții la locul de muncă, șomajul, inegalități de tot felul etc — determină frustrări persistente, ce sînt adeseori înecate numai în iluzia oferită de drog. „Oamenii politici americani — sublinia și «U.S.A. Today» — trebuie să înfrunte realitatea că abuzul de droguri din America este, înainte de orice, o problemă internă și că soluția (dacă există vreuna) poate fi găsită numai în interiorul frontierelor S.U.A. Este un principiu economic de bază, conform căruia, atîta timp cît există cerere pentru un produs, ofertanții se vor strădui să satisfacă această cerere și doar prețul va varia. Întrucît cererea internă pentru marijuana, cocaină și alte droguri ilicite continuă să fie ridicată, este inevitabil ca producătorii, atît interni, cît și străini, să continue să acționeze". Au, oare, americanii o înclinație aparte pentru consumul de droguri ? Sau sînt împinși de societate către acestea ?

Stelian Țurlea

PANORAMIC

Procesul mercenarilor (19)

Un raport acuzator

Continuînd relatarea complicității tacite sau manifeste a unor servicii secrete și a altor organe oficiale cu operațiunea mercenarilor pe solul angolez, alte două fapte se cer subliniate. Nu e vorba numai despre integrarea lor în acest cadru, ci și despre conținutul lor propriu-zis. Amînteam că unul dintre viitorii „centurioni" își procurase, fără un efort deosebit, numărul de telefon la care putea fi găsit recrutorul englez. Or, după cum s-a aflat ulterior, operatoarelor de la serviciul de informații telefonice le fuseseră furnizate toate detaliile necesare, iar, la rîndul lor, acestea le ofereau prompt, așa cum stă bine unui serviciu de relații cu publicul, oricui, la orice oră din zi și din noapte.

Al doilea fapt nu are aparent de-a face cu cele de mai sus. Însă numai la prima vedere, pentru că fondul problemei este cel al „îngrozitorilor". Astfel, după ce din Angola au început să fugă în grabă mercenarii scăpați de gloanțe sau care n-au fost capturați, unul dintre primii reveniți la Londra, Terence White, care, în paranteză fie zis, nu se remarcase cu nimic pe front, poate doar pentru că avusese noroc, a fost arestat chiar pe aeroportul londonez Heathrow. Motivul ? Nici pe departe înrolarea în haita de „lupi albi", ci pentru port ilegal de armă : un pistolet și munițiile de rigoare. Tipărind știrea, cunoscutul cotidian englez „The Times", din 12 februarie 1976, adăuga aceste amănunte mai mult decît elocvente pentru contextul pe care-l abordăm acum : „Alți doi (mercenari — n.n.) au fost încarcerați după ce au fost deferiți tribunalului pentru delicte comise înaintea plecării lor (în Angola — n.n.). Este vorba de Norman Trevor Hollanby, 22 de ani, fost paznic la Earl's Court, care a fost condamnat la nouă luni închisoare de tribunalul Maidstone Crown, pentru escrocherie și nerespectarea condițiilor de suspendare a pedepsei de care beneficiase. Celălalt este Dennis Andrew O'Brien, 27 de ani, din Sandhurst, Berkshire, care a fost condamnat la douăsprezece luni de închisoare pentru viol". Sigur, nu spune nimeni nimic despre cei care, la plecarea acestor doi și a celorlalți, au închis „ochii", s-au prefăcut că nu știu despre ce e vorba, în cazul destul de uscățivilor și scunzilor „rugbyști" aparținînd unei „echipe" doar de aceștia știută ! Mai corect spus, nimeni altcineva n-a pățit nimic, pentru eventuală complicitate sau neglijență în serviciu.

Într-un fel, așa au stat lucrurile și-n cazul „fioroșilor" americani. Cel mai reprezentativ dintre ele este, evident, al lui Eugene Scaley. Acesta, pe de o parte, a îmbogățit istoria mercenariatului contemporan cu participarea sa ca voluntar, lucru nemaiîntîlnit pînă la el. A ajuns pe sol angolez, alături de Gary Martin Acker, Gustavo Grillo, Daniel Gearhart și ceilalți americani. Voluntar, voluntar, dar și-a dat seama imediat cum stau lucrurile, nu s-a bazat pe mirajul diamantelor cu care-l sufocaseră „colegii". Situația militară era „disperată". Picătura, impropriu zis, care a făcut să se reverse paharul, a fost vestea că așa-numitul colonel Callan tocmai împușcase 14 dintre mercenari, acuzîndu-i că, asemeni lui Scaley (dar aceasta mai tîrziu), văzînd că nu mai e nimic de făcut, au refuzat să mai lupte. Așadar, mercenarul-voluntar Eugene Scaley a părăsit de îndată statul-major al F.N.L.A., unde fuseseră cazați „fioroșii" americani. Întrucît n-avea bani și nici biletul de avion pentru călătoria de întoarcere, s-a adresat uneia dintre ambasadele țării sale, relatînd situația în care se află și cum ajunsese aici. A fost ascultat cu cea mai mare atenți și a primit suma reclamată. În rest, nici o reacție oficială pe seama prezenței mercenarilor, a violării acelei „Neutrality Act", deși trecuse o lună și jumătate de cînd Congresul american votase legea care stopa orice ajutor, deschis ori clandestin, acordat rebelilor angolezi. Dincolo de cele de mai sus, rămîn faptele petrecute pe front, unde, reamintim, că unii dintre mercenari au murit, mulți au reușit să fugă — în fruntea lor aflîndu-se recrutorii John Banks, Fr. Roden și, respectiv, David Bufkin plus Lobo del Sol —, iar 13 au fost capturați.

Odată încheiat interogatoriul fiecăruia dintre aceștia din urmă, după cercetarea ziarelor, a scrisorilor găsite în buzunarele celor morți și a altor documente, ofițerii angolezi au redactat un cuprinzător raport final din care vom reproduce, în continuare, cele mai semnificative pasaje.

„Din punct de vedere strict militar, mercenarii constituie o forță structurată și organizată, însărcinată să înjghebeze și să antreneze diferite trupe ale F.N.L.A. În luptă, ei acționau în mod autonom, ca trupe de șoc. Erau organizați în secțiuni de atac, de circa 12 inși (secții de asalt) și în secții de recunoaștere (secții de explorare).

În această perioadă, cea mai mare problemă pentru mercenari consta în oprirea avansului coloanei trupelor de eliberare ale M.P.L.A., plecată din Damba, care înainta în direcția Maquela do Zombo. Pentru a face aceasta, mercenarul Callan a instalat un avanpost între Quibocolo și Maquela, și a minat drumul de la sud de Quibocolo. El a pus la punct un atac asupra Dambei, în cursul căruia a utilizat toate trupele și mijloacele militare de care dispunea la Maquela (circa șaizeci de soldați). Acest atac a fost respins de F.A.P.L.A. (Forțele Armate Populare de Eliberare — ale M.P.L.A. — n.n.) la 1 februarie 1976.

Mercenarii s-au regrupat, din nou, la Maquela și, cu începere de a doua zi, au utilizat o nouă tactică destinată să dezorganizeze coloana F.A.P.L.A., întinzîndu-i mai multe ambuscade. La 3 februarie, au organizat o primă ambuscadă și au surprins două vehicule de recunoaștere ale F.A.P.L.A., omorînd trei combatanți. În aceeași zi, Callan a confundat un camion încărcat cu exploziv, cu un tanc. L-a ochit cu bazooka și a provocat o explozie, care a avut ca rezultat rănirea sa și distrugerea secției lui. Supraviețuitorii, Marchant, Mac Intyre, Wiseman și Evans, au fugit ; populația i-a prins mai tîrziu și i-a predat FA.P.L.A.

Mac Aleese l-a înlocuit pe Callan ca șef al mercenarilor. Maquela do Zombo, Santo Antonio do Zaire și Tamboco au fost eliberate de F.A.P.L.A. ; la 9 și 10 februarie, al treilea și al patrulea grup de mercenari, constituiți, respectiv, din americani și englezi, au sosit la San Salvador. Mercenarii și-au concentrat activitățile în direcția apărării localității San Salvador. În principal, au încercat să oprească avansul coloanei de eliberare de-a lungul drumului Maquela-Cuimba-San Salvador. Pentru a face aceasta, au vrut să arunce în aer un pod de pe rîul Luvo și au organizat mai multe patrule de recunoaștere. La 14 februarie, F.A.P.L.A. i-au capturat pe mercenarii Gustavo Marcelo Grillo, Daniel Gearhart și John Nammock ; a doua zi, l-au prins și pe Gary Martion Acker. (...).

Mercenarii care au venit în Angola au avut comune caracteristicile următoare : majoritatea dintre ei erau de origină modestă și (sau) aparțineau anumitor etnii minoritare (din țările lor — n.n.). Pentru a scăpa de aceste probleme, s-au angajat în armată, apoi s-au transformat în agenți ai represiunii. Au aparținut secțiilor speciale ale armatei britanice sau ale armatei americane ; au servit în armatele coloniale sau în țările invadate militar de țările lor ; au participat la represiunea împotriva luptei de eliberare națională ; după ce au fost demobilizați, s-au dovedit incapabili să se adapteze vieții civile, din cauza scăderii puterii lor de cumpărare ori din pricina schimbării situației sociale sau a cazierului judiciar.

Aceste caracteristici individuale se regăsesc toate sau în parte la cei capturați. Mercenarii din grupul căruia aparțineau au acționat, în Angola, ca un corp expediționar complet străin țării și poporului ei. Aveau propriile reguli și nu răspundeau decît în fața unei singure autorități — șeful lor — care avea asupra lor drept de viață și de moarte. S-au impus în fața populației civile prin forță și teroare și au luptat spre a îndeplini obiectivul pentru care se recursese la serviciile lor : să mențină un cap de pod în extremitatea nordică angoleză, ceea ce ar fi permis trupelor adverse să se reorganizeze și să încerce din nou să atace trupele patriotice".

Documentul redactat de ofițerii angolezi se referă, în continuare, la fiecare dintre acțiunile individuale sau colective ale celor 13 mercenari de la care au fost obținute informațiile necesare refacerii traseului tuturor „fioroșilor" aflați pe frontul respectiv. Avangarda lor a fost condusă de Callan, urmată de patru grupuri sosite la începutul lui decembrie 1975. Au mai venit alte patru grupe, ridicînd numărul „fioroșilor" sosiți la San Salvador (între 16 ianuarie și 10 februarie anul următor) la 185 și nu la cîteva sute, cum pretindeau, la Londra, sau în S.U.A., recrutorii respectivi, dînd astfel greutate acțiunii lor.

De la Callan, în cadrul interogatoriului, s-au obținut foarte puține amănunte, dat fiind că el a refuzat să vorbească. A recunoscut, totuși, că, odată devenit șef al mercenarilor și comandant al frontului nord, a recurs la reorganizarea subalternilor, divizîndu-i în „grupe de ucigași", care se compuneau din cîte 10 inși plus un șef și un adjunct al acestuia. N-a existat stat-major și nici înalt comandament, iar el avea un adjunct, pe Charlie „căpitanul", sau „Shotgun" — așa-numitul Charles Christodoulou, cipriot grec, ca și Callan, care, ca și acesta, făcuse parte din regimentul 1 de parașutiști britanici și mai servise în Irlanda de Nord. Or, acest Charlie avea „specialitatea de a trage în stomacul victimelor sale cu gloanțe cu fosfor, lăsîndu-i pe alții să termine ceea ce începuse el".

Dumitru Constantin

(Va urma)

Sondaj

În actuala etapă a campaniei electorale din S.U.A., majoritatea alegătorilor optează în favoarea guvernatorului statului Massachussets, Michael Dukakis, care şi-a asigurat, practic, desemnarea drept candidat al Partidului Democrat la funcţia de preşedinte al ţării. Potrivit rezultatelor unui sondaj realizat de compania de televiziune „NBC" şi ziarul „Wall Street Journal", în sprijinul lui Dukakis s-au pronunţat 49 la sută dintre cetăţenii chestionaţi, în timp ce vicepreşedintele S.U.A., George Bush, a întrunit 34 la sută din opţiunile de vot.

Document

Consiliul Naţional al Afganistanului (parlamentul) a dat publicităţii un apel care evidenţiază că principalele sarcini le constituie asigurarea vieţii paşnice a poporului afgan, garantarea unităţii, precum şi repatrierea refugiaţilor afgani. Documentul cheamă pe toţi cetăţenii să sprijine şi să participe activ la politica de reconciliere naţională, să contribuie la consolidarea forţelor armate ale ţării. Singurul mijloc de instaurare a păcii în Afganistan îl constituie întărirea unităţii naţionale — se arată în apel.

Tigri

Tigrul manciurian este, în prezent, unul dintre animalele sălbatice cele mai expuse pericolului dispariţiei, numărul de exemplare devenind tot mai mic în ultimul deceniu. Arătînd că se impun măsuri urgente de ocrotire a acestei specii rare, pentru a se evita dispariţia sa totală pînă la sfîrşiul secolului, o oficialitate de la Biroul chinez al rezervaţiilor naturale, citată de agenţia „China Nouă", a arătat că, în provinciile nordice ale Chinei, Heilongjiang şi Jilin, mai trăiesc astăzi, în stare liberă, doar 30 de tigri manciurieni, comparativ cu 100, existenţi în 1976.

Secetă în Statele Unite

Guvernul american a decretat stare de urgenţă în 18 state ale Uniunii, ca urmare a secetei înregistrate în ultimii doi ani în vestul, centrul şi sudul teritoriului naţional şi soldate cu moartea a 21 de persoane. Culturile de legume şi cereale, precum şi cele de bumbac sînt afectate, ceea ce lasă să se prevadă o creştere a preţurilor anul viitor — relevă economiştii.

Potrivit opiniei meteorologilor, această secetă este provocată de reîncălzirea ciclică a unei vaste zone a Pacificului, fenomen care alterează evoluţia naturală a fronturilor umede din nordul Americii. Deşi fenomenul amintit a dispărut în urmă cu doi ani, efectele sale sînt cumulative şi se pot menţine timp de cîţiva ani — precizează experţii.

În California, agricultorii afirmă că este cea mai puternică secetă din ultimii 40 de ani, în timp ce, în statele din centrul şi sudul ţării, această secetă se poate compara doar cu cea din 1934. Lipsa ploilor a provocat, în unele regiuni, reducerea la jumătate a debitului multor lacuri de acumulare şi a pînzelor freatice, a rezervelor de apă potabilă şi pentru irigaţii. La San Francisco şi în alte localităţi din vestul ţării a început să se raţionalizeze consumul de apă potabilă. Pe lîngă raţionalizarea apei în multe regiuni, guvernul a permis crescătorilor de animale să folosească vaste zone de teren public.

Navigaţia pe rîurile Mississippi, Ohio şi Missouri — ce serveşte ca mijloc de comunicaţie şi transport pentru circa opt state — este ameninţată de scăderea apelor, care au atins nivelul cel mai de jos din ultimii 43 de ani.

Potrivit previziunilor economiştilor, anul viitor, inflaţia preţurilor la alimente va atinge 6—7 la sută, nivel care va depăşi procentul prevăzut de creştere a salariilor. Dacă seceta va dura, ea ar putea provoca un adevărat dezastru naţional, a declarat ministrul american al agriculturii, Richard Lyng, care s-a întrunit cu un grup de congresmeni pentru a analiza situaţia.

PROTEST la Tokio împotriva reformei proiectate de sistemul impozitelor indirecte. Adunarea s-a desfăşurat în faţa sediului teatrului „Suzumoto" de lîngă parcul Ueno; au participat membrii unei asociaţii de artişti liber-profesionişti

Alegeri

Guvernul interimar pakistanez a hotărît, în cadrul unei reuniuni speciale, sub preşedinţia lui Zia-Ul Haq, să organizeze alegeri cu participarea partidelor politice, fără a preciza, însă, data acestora. A fost aprobat, de asemenea, decretul privind introducerea legii sistemului islamic (Sharia) în ţară. Un comunicat dat publicităţii la Islamabad reafirmă că alegerile vor avea loc conform prevederilor Constituţiei pakistaneze, respectiv în decurs de 90 de zile de la dizolvarea Adunării Naţionale.

Ariane

Racheta purtătoare vest-europeană „Ariane-4" a fost lansată cu succes în primul ei zbor, de la centrul spaţial Kourou din Guyana franceză. Racheta, care în anii '90 urmează să înlocuiască variantele mici „Ariane-2 şi 3", transportă trei sateliţi — satelitul meteorologic „Meteosat-P2", satelitul „Amsat III-C" (folosit de radiotelegrafişti amatori) şi satelitul „PAS-1", de telecomunicaţii.

Teatru

La 23 aprilie anul acesta, cînd s-a marcat cea de-a 424-a aniversare a zilei de naştere a lui William Shakespeare, au început lucrările la clădirea replicii teatrului „The Globe", unde bardul de la Stratford-on-Avon şi-a prezentat în premieră multe dintre piesele sale nemuritoare. Revista „Newsweek" dă unele detalii în legătură cu acest proiect, care se doreşte o sinteză a arhitecturii elisabetane. Scena va fi în aer liber, iar pereţii clădirii — în formă de romb cu 24 de laturi — vor fi încadraţi în lemn de stejar. Sala teatrului va avea trei nivele şi un spaţiu pentru „galerie", unde spectatorii vor sta în picioare. Ca pe vremea lui Shakespeare, nu se vor folosi reflectoare electrice şi nu vor exista decoruri. Primul spectacol în noua sală, amplasată pe malul sudic al Tamisei, va avea loc în luna aprilie 1992.

Bibliotecă

Un film documentar asupra Bibliotecii din Alexandria, tezaur al vechii civilizaţii greceşti şi romane, a fost realizat de UNESCO în colaborare cu cinematografia egipteană. Rolul naratorului este interpretat de Omar Sharif. Filmul va fi proiectat, la 26 iunie, în timpul festivităţilor organizate de Universitatea din Alexandria, cu prilejul punerii pietrei de temelie a noii biblioteci din acest oraş.

Staţie

Comitetul pentru problemele bugetare al Senatului S.U.A. a aprobat suma de 387 milioane dolari pentru anul fiscal 1989, în vederea cercetărilor şi dezvoltării viitoarei staţii spaţiale americane interplanetare. Senatorii au afirmat, însă, că viitorul preşedinte al Statelor Unite va trebui să decidă dacă va impulsiona în continuare acest proiect spaţial sau va renunţa definitiv la el. În cazul în care se va hotărî construirea complexului spaţial pentru sprijinirea misiunilor de explorare a altor planete, Senatul va aloca o sumă suplimentară de 450 milioane dolari.

Cooperare

Miniştrii de interne şi factori de răspundere ai poliţiei din 10 ţări din regiunea Asia-Pacific s-au reunit în capitala Japoniei pentru a discuta probleme privind traficul cu narcotice, terorismul pe plan internaţional şi crima organizată. Într-un mesaj adresat participanţilor, primul ministru nipon, Noboru Takeshita, a subliniat necesitatea unei „cooperări mai strînse în scopul eliminării crimei internaţionale".

Rubrică realizată de Rodica Dumitrescu

Sfidarea mondială 1986*) (2)

Jean-Jacques Servan-Schreiber

Naşterea, apoi dezvoltarea acestei „US—Japan Inc." nu au avut loc fără a provoca profunde frămîntări, în contextul unor violente dezbateri politice.

Raţiunea esenţială a acestei alianţe industriale, tehnologice, ştiinţifice — care este încă mascată de disputele comerciale dintre cele două mari puteri — a fost banala constatare că America a pierdut prima manşă. Dominate, sector după sector, de concurenţii japonezi, tot mai multe întreprinderi americane au renunţat la şocul frontal şi au ales asocierea.

Există, în tradiţia americană, o maximă celebră : „If you can't beat them, join them !" (Dacă nu-i poţi învinge, însoţeşte-te cu ei !). Dincolo de toate sforăitoarele declamaţii destinate galeriei, această expresie caracterizează perfect actuala strategie americană, dominantă, faţă de Japonia.

Vom vedea că ea nu întruneşte unanimitatea, că suscită chiar o ostilitate vehementă în numeroase cercuri. Vom vedea, de asemenea, care sînt marile inconveniente ale acestei strategii şi de ce în definitiv ea nu reprezintă în mod necesar singurul şi nici măcar cel mai bun răspuns. Clar este însă faptul că, la ora actuală, rămîne singurul răspuns şi că fenomenul proliferează.

Recent, au fost redactate două rapoarte de către două personalităţi binecunoscute în Statele Unite : preşedintele societăţii Hewlett-Packard, John Young, care a prezidat Comisia federală pentru competitivitate industrială; şi Edmund Brown, care, timp de opt ani, a fost succesorul preşedintelui Reagan în funcţia de guvernator al statului California, iar astăzi prezidează Comisia Naţională pentru Inovaţia Industrială.

Raportul Young a întocmit lista a ceea ce el numeşte punctele slabe ale Americii în competiţia industrială :

1. **Tehnologia.** America pierde avansul de altădată în tehnologia de vîrf, reducînd, în mod sistematic, finanţarea cercetării. S-a crezut în iluzia redresării cu ajutorul creditelor militare, dar acestea, la rîndul lor, în condiţiile tulburărilor din domeniul deficitelor bugetare, nu îndeplinesc decît parţial acest rol.

2. **Producţia.** Pentru America, mai gravă decît diminuarea cercetării este inferioritatea ei în „arta de a produce", devenită un fel de monopol japonez. Metodele moderne de producţie, care înlocuiesc rapid „munca la bandă", sînt deţinute astăzi de Japonia. Iar ceea ce este şi mai grav, americanii continuă să nu-şi dea seama de acest lucru şi să nu aplice aceste metode — căci preţul investiţiilor pentru introducerea lor şi, mai ales, efortul masiv al formării de cadre este considerabil.

3. **Finanţarea.** America este frînată în procesul ei de reînnoire de costul capitalurilor şi de rata dobînzilor. În America, nivelul economiilor este mai mic decît în ţările concurente, mai ales în Japonia. Iar guvernul prelevă o cota-parte disproporţionată din capitalurile disponibile pentru finanţarea deficitelor sale.

Însuşi preşedintele societăţii Intel, inventatorul microprocesorului, californianul Robert Noyce, precizează : „Japonezii pot acum să investească de două ori mai mult ca noi, iar produsele lor finite sînt cu 25 la sută sau chiar peste mai ieftine".

4. **Formarea cadrelor.** Deşi într-o măsură mai mică decît în Europa, muncitorii americani continuă să aibă raporturi conflictuale cu conducătorii întreprinderilor. Ceea ce nu contribuie la îmbunătăţirea productivităţii şi a frînat pînă acum tendinţa absolut necesară spre reciclarea permanentă în vederea adaptării la noile tehnologii. În acelaşi timp, America îşi dă seama că nu mai formează destui ingineri competenţi pentru nevoile întreprinderilor sale. Proporţional, Japonia formează, la ora actuală, mai mulţi ingineri decît Statele Unite, care, în schimb, formează avocaţi.

5. **Fiscalitatea.** Fără să-şi dea seama de noile realităţi din competiţia internaţională, guvernul american sub preşedinţia lui Reagan a conti-

*) Fragmente din cartea, aflată în pregătire pentru tipar, în colecţia **Idei contemporane** a EDITURII POLITICE.

Abisul cu geometrie variabilă

În fiecare toamnă, în blocul cel mai fotografiat din lume — sediul O.N.U. — îşi reia lucrările Adunarea Generală. Nu este o adunare oarecare, este adunarea unor naţiuni, şi nu a unor naţiuni care se întîlnesc întîmplător, ci a naţiunilor unite. Ele s-au unit în această organizaţie în speranţa că treburile lumii pot şi trebuie abordate în spiritul unităţii pe o planetă prea îndelung şi prea elocvent subminată de rupturi, pînde, confruntări minore, majore şi mondiale. De la înfiinţarea Organizaţiei şi pînă astăzi, tot mai multe state şi-au abordat drapelul, pe frontonul de onoare al sediului O.N.U., nu din dorinţa unei prezenţe decorative şi pur simbolice.

În fiecare toamnă, la O.N.U., Adunarea Generală îşi ia în primire inventarul de probleme, analizează, dezbate, votează, dă publicităţii rezoluţii, fapte care indică o firească şi legitimă cuplare la însăşi evoluţia spinoasă a vieţii contemporane. În afara calendarului său obişnuit, Adunarea Generală, luînd în considerare şi, desigur, în serios chestiunile acute, dar nerezolvate ale Terrei, se întruneşte în sesiuni speciale. Aceste sesiuni nu sînt nici accidentale şi nici rutiniere. Sînt speciale. Sînt, adică, oficial şi onest consacrate unor subiecte de prim-ordin, vitale pentru prezentul imediat sau viitorul elastic al oamenilor de pretutindeni.

În aceste zile O.N.U. găzduieşte sesiunea specială privind dezarmarea. Nu este nici prima şi, sîntem îndreptăţiţi să credem, nici ultima. În orice caz, prima a avut loc în urmă cu 10 ani, cînd, de la tribuna forumului mondial, ataşamentul faţă de pace şi repulsia faţă de război au dominat unanim, solemn şi fără echivocuri discursurile reprezentanţilor unor naţiuni care ar fi meritat să fie unite. Pe vremea aceea, se cheltuiau, anual, aproximativ 400 de miliarde de dolari nu pentru rosturile păcii, ci pentru rosturile războiului. Pe drept cuvînt, vorbitorii de atunci considerau că suma este fabuloasă şi manipulată într-un scop absurd. Toată lumea a invitat, cu prilejul amintit, pe toată lumea, în vederea instalării unei prudenţe logice şi benefice în domeniul înarmărilor. „Să cheltuim mai puţin pentru arme şi mai mult pentru dezvoltare !" a fost leit-motivul sesiunii amintite, prima dintr-o serie specială dedicată unui subiect cît se poate de special şi cu vechi state istorice.

Au trecut zece ani. De la cei 400 de miliarde de dolari, cît se zvîrleau în abisul cu geometrie variabilă al înarmărilor, s-a ajuns la un „impozit" plătit de toţi oamenii, pentru a fi cît mai adecvat înfricoşaţi, 1 000 miliarde de dolari. Într-un singur deceniu, s-a sărit de la o sumă considerată, onest, catastrofală, la dublul ei şi jumătate. Cifra a fost evocată la actuala sesiune cu o amărăciune utilizată în perioada primei sesiuni.

Firește este cît se poate de pozitivă analiza evoluţiei unui proces şi, cu atît mai mult, cînd acesta este periculos şi ne priveşte pe toţi. Fără discriminări şi fără derogări. Nu este, însă, de loc exagerat să se considere că analizele, sintezele şi concluziile de fond, politice şi morale, ar merita să fie dublate de o acţiune persistentă, coerentă şi, pînă la urmă, preventivă.

În definitiv, formula reparatorie, oricît ar fi de convenabilă, nu se compară cu cea preventivă. Nu văd de ce lucrurile ar sta aşa în medicină, cînd este vorba de a conserva sănătatea unui individ, şi ar sta altfel cînd este vorba de sănătatea noastră, a tuturor şi a planetei care ne găzduieşte cu atîta generozitate şi fără nici un gînd ascuns... Problema devine cu atît mai acută cu cît abisul înarmărilor nu este identic cu el însuşi şi se poate dilata după nevoie. Or nevoie de aşa ceva nu are nimeni, cu excepţia unei infime minorităţi, care are impresia că spaima poate fi o forţă motrice a progresului.

Radu Budeanu

nuat să pună impozite în mod special pe investiții ; continuînd, totodată, să reducă acea parte din resursele federale ce se alocă pentru dezvoltarea cercetării. Greu de imaginat o politică mai neadaptată la cerințele viitorului.

În ceea ce-l privește, guvernatorul Brown scrie în raportul său :

„Cu puțin timp în urmă, președintele uneia din principalele societăți americane producătoare de semiconductori a prezentat oficial, primului ministru japonez criticile americane referitoare la lipsa de deschidere a pieței japoneze. Astăzi, după cîțiva ani, aceste reproșuri nu au dispărut, căci lucrurile nu s-au schimbat. Cu o singură excepție : în această perioadă de timp, companiile japoneze au continuat să-și sporească ponderea pe piețele noastre, în detrimentul concurenților lor americani. Cel mai alarmant este că ele sînt pe cale de a domina sectorul crucial al componentelor electronice.

Nu mai este vorba de vechile industrii demodate, ca industria carboniferă sau siderurgia, nici măcar de cele în care am tărăgănat introducerea de inovații, cum ar fi cea a automobilului. Este vorba de o cu totul altă problemă : electronica și componentele ei stau la baza mutațiilor din toate sectoarele industriale din lume. Sistemele informaticii și inteligența artificială, principalii consumatori de componente electronice, se află acum la originea oricărei capacități economice și militare. Aici rezidă principala amenințare. Nu i-am stabilit încă dimensiunile și cu atît mai puțin nu i-am găsit răspunsul.

Trebuie să realizăm că, deși sîntem încă prima putere mondială, nu reprezentăm decît 5 la sută din populația globului. Și nu mai sîntem izolați de restul lumii prin cele două mari oceane. Dimpotrivă : oceanele au devenit gigantice autostrăzi spre și dinspre coastele noastre. Sîntem angajați într-o bătălie generală. Dacă nu vom aloca resursele necesare, financiare și umane, pentru a ne păstra avansul tehnologic, ne asumăm riscul de a deveni o simplă țară mijlocie — ba, în curînd, chiar o țară mică — cu acele 5 la sută din populația lumii, care nu-și va fi folosit șansa de a dezvolta forța de producție și de creație a oamenilor săi, recurgînd la noile instrumente ale științei. Aceasta este dilema americană".

Interesant este că aceste voci americane cu autoritate, deși se lovesc încă de o anumită indiferență și de multă inerție, primesc acum răspuns din partea unor voci japoneze, de asemenea autorizate, care sînt neliniștite, la rîndul lor, pentru propria țară, din cauza slăbiciunii americane.

Astfel, studiul profesorului japonez Hazima Karatsu, intitulat „Dezindustrializarea Americii, o tragedie pentru omenire", nu a trecut neobservat. Un extras din textul lui a fost distribuit Congresului Statelor Unite :

„Integrarea pe scară largă, în materie de electronică, reprezintă, în mod evident, progresul hotărîtor realizat în industria semiconductorilor. Tehnologia obținută trebuie să permită integrarea a zeci de mii de tranzistori pe o bucățică de siliciu de cîțiva milimetri pătrați. Această tehnologie s-a născut în America. Și ea este cea care a dus la realizarea programului Apollo, cu calculatoare miniaturizate, și la succesele NASA în Cosmos, ca și a trusturilor din Silicon Valley[1]) în inovarea tehnologică.

Cînd s-a abătut prima criză asupra celor din Silicon Valley și cînd programele spațiale federale au fost reduse, și-au făcut apariția industriașii japonezi. Treptat, ei au acaparat tehnologia «integrării pe scară largă». Au decis, apoi, să se angajeze în etapa următoare : fabricarea de calculatoare electronice puternice, dar cu mult mai mici, de dimensiunea unui buzunărel. Acolo unde programele NASA s-au oprit la **«cip»**[2])**-uri** de 20 pînă la 30 000 de componente, japonezii au introdus 100 000, apoi 1 milion de celule pe un **«cip»**. Dacă lucrurile vor continua astfel, aceasta va reprezenta un progres hotărîtor spre supremația mondială.

În aceeași perioadă, industriașii japonezi s-au decis să treacă fără ezitare la robotizarea uzinelor lor atît pentru a elimina evenimentele neprevăzute privind impozitele asupra salariilor, cît și pentru a spori productivitatea.

Ceea ce explică mai mult decît orice altceva diferența crescîndă dintre productivitatea realizată de americani și cea realizată de japonezi este superioritatea covîrșitoare a roboților în raport cu mîna de lucru clasică.

Prin această dublă performanță, industria japoneză a reușit să cucerească un domeniu esențial al industriei electronice și al informaticii : cel al memoriilor. La început, în epoca memoriilor de 16 kilobiți[3]) (16 000 biți) în anii '70, japonezii reușiseră să pună stăpînire pe circa 40 la sută din piață. Cînd s-a trecut la generația următoare, cea de 64 K, japonezii au urcat la 70 la sută. La ora actuală, odată cu ultima generație, de 256 K, aflată deja pe piață, ponderea Japoniei este de 90 la sută. În următoarea etapă cea a memoriilor de 1 000 kilobiți (1 milion de biți), americanii vor dispărea de pe piață. Dominația japoneză va fi totală.

Ce vor face fabricanții americani de calculatoare, de roboți, de mașini automate, de sisteme-expert, de tot ceea ce va reprezenta baza industriei moderne, dacă ei vor trebui — și, de altfel, întreaga lume va face la fel — să se aprovizioneze, în ce privește produsele-cheie din toate aceste domenii, de la producătorii japonezi ?

Noi, în Japonia, nefiind îmbătați încă de succesele noastre, începem să ne dăm seama că o asemenea situație constituie un pericol imens, fireşte inclusiv pentru noi. De aceea, prăbușirea industriei americane ar fi o adevărată tragedie pentru omenire".

Astfel se explică, public, profesorul Karatsu de la Universitatea din Tokio. Cine îl aude ?

În urmă cu șapte ani — era în 1979—, un profesor american de la Universitatea Harward, specialist în probleme orientale, a publicat o carte în care, sprijinindu-se pe documente, anunța toate acestea sub titlul : **Japonia, medalie de aur.** Numele lui este Ezra Vogel. Toată lumea cunoaște acest nume. Însă nimeni nu l-a ascultat.

Acum, prognoza lui Vogel este un fapt împlinit.

Ca urmare a unei serii de accidente ale istoriei, această superputere, sosită prima la noua frontieră a tehnologiilor, postindustriale, această insulă compactă, izolată, fără resurse, situată la capătul Orientului, la 12 000 km de Europa și la 9 000 km de America, această misterioasă Japonie modernă este un produs clar al „geniului Occidentului". Ea are un părinte. Acest părinte este american. Numele lui : Franklin Roosevelt. Istoria, încă secretă, a acestei creații va intra în legenda secolelor. ■

Într-o zi de vară, la sud de Terra Nova, într-unul din locurile cele mai pustii din lume, golfulețul Placentia, doi oameni se îndreaptă pentru prima oară unul spre altul. Fiecare la bordul navei sale : Winston Churchill și Franklin Roosevelt.

La acea dată, 9 august 1941, Churchill, care naviga pe cuirasatul **Prince of Wales,** era conducătorul Marii Britanii, aflată în război, singură, împotriva imperiului hitlerist, în culmea cuceririlor sale.

La bordul crucișătorului **Augusta,** Roosevelt plutește în întîmpinarea lui **Prince of Wales.**

Președintele american, ținem angajați într-o bătălie generală. Dacă nu vom aloca resursele necesare, financiare și umane, pentru a ne păstra avansul tehnologic, ne asumăm riscul de a deveni o simplă țară mijlocie — ba, în curînd, chiar o țară mică — cu acele 5 la sută din populația lumii, care nu-și va fi folosit șansa de a dezvolta forța de producție și de creație a oamenilor săi, recurgînd la noile instrumente ale științei. Aceasta este dilema americană".

Interesant este că aceste voci americane cu autoritate, deși se lovesc încă de o anumită indiferență și de multă inerție, primesc acum răspuns din partea unor voci japoneze, de asemenea autorizate, care sînt neliniștite, la rîndul lor, pentru propria țară, din cauza slăbiciunii americane.

Astfel, studiul profesorului japonez Hazima Karatsu, intitulat „Dezindustrializarea Americii, o tragedie pentru omenire", nu a trecut neobservat. Un extras din textul lui a fost distribuit Congresului Statelor Unite :

„Integrarea pe scară largă, în materie de electronică, reprezintă, în mod evident, progresul hotărîtor realizat în industria semiconductorilor. Tehnologia obținută trebuie să permită integrarea a zeci de mii de tranzistori pe o bucățică de siliciu de cîțiva milimetri pătrați. Această tehnologie s-a născut în America. Și ea este cea care a dus la realizarea programului Apollo, cu calculatoare miniaturizate, și la succesele NASA în Cosmos, ca și a trusturilor din Silicon Valley[1]) în inovarea tehnologică.

Cînd s-a abătut prima criză asupra celor din Silicon Valley și cînd programele spațiale federale au fost reduse, și-au făcut apariția industriașii japonezi. Treptat, ei au acaparat tehnologia «integrării pe scară largă». Au decis, apoi, să se angajeze în etapa următoare : fabricarea de calculatoare electronice puternice, dar cu mult mai mici, de dimensiunea unui buzunărel. Acolo unde programele NASA s-au oprit la **«cip»**[2])**-uri** de 20 pînă la 30 000 de componente, japonezii au introdus 100 000, apoi 1 milion de celule pe un **«cip»**. Dacă lucrurile vor continua astfel, aceasta va reprezenta un progres hotărîtor spre supremația mondială.

În aceeași perioadă, industriașii japonezi s-au decis să treacă fără ezitare la robotizarea uzinelor lor atît pentru a elimina evenimentele neprevăzute privind impozitele asupra salariilor, cît și pentru a spori productivitatea.

Ceea ce explică mai mult decît orice altceva diferența crescîndă dintre productivitatea realizată de americani și cea realizată de japonezi este superioritatea covîrșitoare a roboților în raport cu mîna de lucru clasică.

Prin această dublă performanță, industria japoneză a reușit să cucerească un domeniu esențial al industriei electronice și al informaticii : cel al memoriilor. La început, în epoca memoriilor de 16 kilobiți[3]) (16 000 biți) în anii '70, japonezii reușiseră să pună stăpînire pe circa 40 la sută din piață. Cînd s-a trecut la generația următoare, cea de 64 K, japonezii au urcat la 70 la sută. La ora actuală, odată cu ultima generație, de 256 K, aflată deja pe piață, ponderea Japoniei este de 90 la sută. În următoarea etapă cea a memoriilor de 1 000 kilobiți (1 milion de biți), americanii vor dispărea de pe piață. Dominația japoneză va fi totală.

Ce vor face fabricanții americani de calculatoare, de roboți, de mașini automate, de sisteme-expert, de tot ceea ce va reprezenta baza industriei moderne, dacă ei vor trebui — și, de altfel, întreaga lume va face la fel — să se aprovizioneze, în ce privește produsele-cheie din toate aceste domenii, de la producătorii japonezi ?

Noi, în Japonia, nefiind îmbătați încă de succesele noastre, începem să ne dăm seama că o asemenea situație constituie un pericol imens, fireşte inclusiv pentru noi. De aceea, prăbușirea industriei americane ar fi o adevărată tragedie pentru omenire".

Astfel se explică, public, profesorul Karatsu de la Universitatea din Tokio. Cine îl aude ?

În urmă cu șapte ani — era în 1979—, un profesor american de la Universitatea Harward, specialist în probleme orientale, a publicat o carte în care, sprijinindu-se pe documente, anunța toate acestea sub titlul : **Japonia, medalie de aur.** Numele lui este Ezra Vogel. Toată lumea cunoaște acest nume. Însă nimeni nu l-a ascultat.

Acum, prognoza lui Vogel este un fapt împlinit.

Ca urmare a unei serii de accidente ale istoriei, această superputere, sosită prima la noua frontieră a tehnologiilor, postindustriale, această insulă compactă, izolată, fără resurse, situată la capătul Orientului, la 12 000 km de Europa și la 9 000 km de America, această misterioasă Japonie modernă este un produs clar al „geniului Occidentului". Ea are un părinte. Acest părinte este american. Numele lui : Franklin Roosevelt. Istoria, încă secretă, a acestei creații va intra în legenda secolelor. ■

Într-o zi de vară, la sud de Terra Nova, într-unul din locurile cele mai pustii din lume, golfulețul Placentia, doi oameni se îndreaptă pentru prima oară unul spre altul. Fiecare la bordul navei sale : Winston Churchill și Franklin Roosevelt.

La acea dată, 9 august 1941, Churchill, care naviga pe cuirasatul **Prince of Wales,** era conducătorul Marii Britanii, aflată în război, singură, împotriva imperiului hitlerist, în culmea cuceririlor sale.

La bordul crucișătorului **Augusta,** Roosevelt plutește în întîmpinarea lui **Prince of Wales.**

Președintele american, ți-

MOZAMBIC

Planul de redresare economică

Măsurile adoptate de guvernul mozambican în direcția redresării economiei naționale au dat rezultate pozitive. Subliniind acest lucru, primul ministru Mario de Graça Machungo arăta că, anul trecut, produsul național intern brut a crescut cu patru la sută față de 1986, producția agriculturii a sporit cu 10 la sută, iar cea industrială cu 18 la sută. Totodată, în 1987, deși s-a înregistrat o reducere a deficitului bugetului de stat, economia națională s-a confruntat cu unele probleme legate, înainte de toate, de seceta prelungită și de acțiunile de sabotaj la care au recurs elementele rebele. În pofida acestor fapte, autoritățile de la Maputo au acordat, în continuare, atenție deosebită planului de redresare economică. Astfel, împreună cu alte state vecine — Zimbabwe, Malawi și Zambia — a fost înființat un comitet comun de administrare a portului mozambican Beira, comitet care se va ocupa de modernizarea și lărgirea acestui important punct de trafic pentru toate cele patru țări. De altfel, în prezent, s-au alocat sumele necesare unui număr de 16 proiecte de dezvoltare care vizează restabilirea sistemului de transport, incluzînd magistralele rutiere și feroviare, precum și conductele petroliere. La ora actuală, autoritățile examinează perspectiva realizării a încă 50 de proiecte de restabilire a unor obiective din sistemul de transport, care necesită fonduri în valoare de 613,9 milioane dolari.

În ce-l privește, planul pe 1988 are ca obiectiv o creștere de 20 la sută în ce privește producția industrială, 17 la sută în transporturi și telecomunicații și 3 la sută în agricultură, șeptel și silvicultură. Pe ansamblu, se are în vedere o dezvoltare de 6 la sută a produsului intern brut.

Între România și Mozambic, între partidele și popoarele noastre există relații bune, de prietenie, solidaritate și cooperare, statornicite încă din perioada luptei de eliberare națională a poporului mozambican. În dezvoltarea continuu ascendentă a acestor raporturi, rolul decisiv revine întîlnirilor și convorbirilor la cel mai înalt nivel, desfășurate la București și Maputo, prilejuri cu care s-au identificat noi modalități de intensificare a relațiilor dintre România și Mozambic.

tuit în scaunul său cu rotile, cu picioarele paralizate de douăzeci de ani, și pentru totdeauna, de poliomelită, admiră personalitatea și temperamentul lui Churchill, pe care Anglia, care-l condamnase ca eretic și-l dăduse uitării, l-a chemat ca pe un salvator în momentul dezastrului.

Acești doi oameni nu știu dacă se vor mai revedea și cînd. Dar și unul și altul au o încredere instinctivă în viitor. Și, pentru a și-o manifesta clar, la cererea lui Roosevelt, au redactat împreună ceea ce ei au botezat „Carta Atlanticului". Fiecare a păstrat o ciornă a manuscrisului de care ei se vor folosi în declarațiile pe care le vor face la întoarcerea lor, la Londra și la Washington. Nici un alt text oficial nu mai există.

Roosevelt, deși nu era beligerant și nu știa deocamdată cum ar putea deveni, l-a făcut pe Churchill să accepte principiul emancipării popoarelor colonizate și exploatate ale lumii, așa cum o făcuse Lincoln, în secolul precedent, împotriva vestigiilor dominației engleze în America: „Fiecare popor va avea dreptul să-și aleagă liber propriul sistem de guvernare și să obțină independența teritoriului său; **fiecare va avea, de asemenea, dreptul la accesul, pe picior de egalitate, la sursele de materii prime și va trebui să participe, printr-un efort colectiv, la ajutorarea țărilor încă subdezvoltate".**

Americanul punea astfel capăt, teoretic, într-un mic golf îndepărtat al Atlanticului de Nord, unor secole de imperialism și de colonialism. Abia după mult timp și după multe peripeții, se va ajunge aici. Dar linia era trasată.

Roosevelt este fericit că numele celui mai celebru om de stat al lumii din acea vreme — de la miraculoasa bătălie a Londrei și jurămîntul de a nu capitula, orice s-ar întîmpla —, cel al lui Winston Churchill, va fi legat de al lui, pentru a susține această mare idee, această cruciadă, bătălia sa dintotdeauna.

America l-a pus să jure, cu prilejul celei de-a treia campanii prezidențiale, că nu o va angaja în război, și America nu se gîndește să-l dezlege de acest jurămînt. Dacă ar încerca, n-ar fi urmat. De altfel, potrivit termenilor Constituției Statelor Unite, nici n-ar putea-o face. Ar fi necesar votul de ratificare al celor două Camere ale Congresului — pe care nu l-ar obține.

A fost, într-adevăr, constrîns să pronunțe acest jurămînt de „neutralitate" pentru a avea șansa de a cuceri, pentru a treia oară, președinția (ceea ce este fără precedent), la sfîrșitul anului 1940. Iar dacă, în ciuda sănătății sale șubrede, el a dorit această nouă campanie, este tocmai pentru că toți rivalii săi (democrați) sau adversarii (republicani) sînt hiperizolaționiști. El, în schimb, este convins că soarta Americii e legată de soarta democrației în Europa și că va trebui, deci, să se angajeze în confruntarea cu Hitler.

Ales pentru prima oară în 1932, pentru a smulge țara sa din falimentele și șomajul provocate de marea recesiune — aceleași care au semănat disperarea și fascismul în Europa (care erau cît pe-aci să cuprindă și Statele Unite) —, Roosevelt, cu îndrăzneala New Deal-ului[4]), a redistribuit ceea ce a mai rămas din muncă și venituri între toate păturile populației, readucînd astfel la viață America aflată în agonie. De unde, realegerea sa triumfală, în 1936, pentru un al doilea mandat.

Cînd acest al doilea mandat se apropie de sfîrșit, nimeni nu se așteaptă, într-adevăr, ca Roosevelt să încerce un fel de „lovitură de stat": să solicite un al treilea mandat. Dar, pe vremea aceea, nu există nici o reglementare constituțională care să interzică acest lucru. În ciuda infirmității lui, nu ezită să rupă cu tradiția și să-și depună candidatura. Cel mai mult se teme de consecințele războiului care a început în Europa și care, în momentul campaniei prezidențiale americane, a și înregistrat victoria totală a armatelor hitleriste pe continent. Cînd cade Parisul, după cum o va mărturisi prietenilor săi intimi, Roosevelt ia hotărîrea, pe deplin conștient, de a-și depune candidatura.

Dată fiind starea de spirit a opiniei publice americane, este convins că, dacă nu acționează astfel, America va asista, la depărtare și la adăpost, la triumful dictaturilor pe celelalte continente. Acest faliment istoric este gata — după cum o vom vedea — să-l împiedice cu orice preț.

Dar, dacă, în timpul campaniei, va lăsa să se întrevadă adevărata sa convingere în legătură cu implicațiile războiului european, nu va avea nici o șansă în ziua scrutinului. Așa că nu va sufla o vorbă.

Aceasta nu-i, însă, de ajuns. În condițiile în care candidatul republican afirmă, în fiecare discurs, că va menține America în afara oricărui conflict extern, lui Roosevelt i se cere să-și exprime clar poziția.

N-o face decît în ultimul moment, dar o face. Știind că minte și sperînd ca evenimentele, printr-un miracol, să-i dea prilejul de a face contrariul.

În discursul pronunțat la Boston, el citește următorul paragraf: „Fiindcă am prilejul să mă adresez din nou vouă, tați și mame americane, trebuie să vă dau o asigurare. **Voi repeta încă o dată și încă o dată: nu-i voi trimite niciodată pe băieții voștri să se bată în vreun război străin".**

Este ales, dar va fi cea mai dificilă dintre cele trei alegeri ale lui. Deoarece, în ciuda angajamentului public și a cuvîntului dat, e bănuit că ar avea gînduri ascunse „intervenționiste".

În acel timp, peste poporul american domnea izolaționismul. Toate marile nume ale epocii se luau la întrecere în a face declarații categorice împotriva celei mai vagi veleități de amestec în treburile din Europa: Charles Lindbergh, eroul primei traversări a Atlanticului cu avionul; Joseph Kennedy, tatăl celor patru fii care vor deveni celebri, ambasador la Londra; John Foster Dulles, viitorul secretar de stat; Henry Ford, cel mai ilustru industriaș al țării, care a ținut să refuze public orice contract, oricît de neînsemnat, cu Departamentul apărării etc.

Roosevelt, ales datorită echivocului, se va închide într-o izolare secretă, care-i transformă psihologia și conduita. A triumfat în politică grație sincerității sale față de poporul american. Poporul a avut întotdeauna încredere în el. Și iată că, în fața amplorii pe care o ia drama mondială, a groazei pe care o inspiră puterea regimurilor fasciste, poporul american nu mai este, pentru Roosevelt, acel tovarăș căruia puteai să-i spui totul. Pentru a intra în acest război, pe care numai America îl poate cîștiga, va trebui să manevreze din umbră, să umble, prudent, cu șiretlicuri.

Și o face. Cu o asemenea îndrăzneală și abilitate, într-un asemenea secret, încît și astăzi, după patruzeci de ani, un mister învăluie o parte din modul în care s-au înlănțuit deciziile pe care le-a luat Roosevelt, și numai el, pentru a atrage America în războiul universal pe care nu-l dorea.

Aici intervine pentru prima oară soarele-răsare al Japoniei. El nu va mai ieși din istoria noastră.

---

[1]) Valea Siliciului (în engleză în original). — **Nota trad.**

[2]) Pastilă (în engleză în original) — semiconductor pe care sînt plasate — prin diferite tehnologii de fabricație — diode, tranzistori, condensatori și rezistori interconectați în scopul realizării unei funcții specifice. — **Nota trad.**

[3]) Unitate de măsură a informației (chip în engleză în original) în teoria statistică a comunicației. Reprezintă informația obținută cu privire la un eveniment prin realizarea sa, sau incertitudinea asupra unui eveniment înlăturată prin realizarea sa. — **Nota trad.**

[4]) Noua orientare (în engleză în original) — **Nota trad.**

Traducere de Rodica Georgescu și Sanda Mihăescu-Cîrsteanu

(Va urma)

MADAGASCAR

Preocupări în agricultură

Una din principalele prevederi ale planului actual de dezvoltare economică și socială a Madagascarului, care cuprinde intervalul 1986—1990, constă în asigurarea, din producția proprie, cu produse alimentare, în principal cu orez, a locuitorilor și renunțarea la importuri. Ramură principală a economiei țării, în care este ocupată majoritatea populației apte de muncă, agricultura se află într-un vast proces de modernizare. În acest sens, și în ultima vreme, autoritățile de la Antananarivo au adoptat noi măsuri în vederea activizării mișcării cooperatiste, a aprovizionării agricultorilor cu soiuri de semințe selecționate și a construirii unor alte rețele de irigații, modernizării rețelei de drumuri ș.a.m.d. În fiecare provincie a țării au fost elaborate programe concrete și se află în curs de aplicare 26 de mari proiecte agricole, care privesc, în primul rînd, dezvoltarea producției de orez, astfel încît, în acest an, să înceteze complet importurile.

Importante proiecte au în vedere dezvoltarea accentuată a pisciculturii și dotarea corespunzătoare a întreprinderilor de acest gen din țară. Totodată, s-a declanșat, la scară națională, o vastă campanie de completare a fondului forestier.

Deși situate la mii de kilometri una de cealaltă, România și Madagascarul sînt animate de voința comună de a extinde și aprofunda constant relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare existente între cele două țări, de a găsi noi punți de cooperare, îndeosebi pe plan economic, și de a întări conlucrarea lor în sfera internațională, în vederea edificării unei lumi mai drepte și mai bune.

POSTA REDACȚIEI

N.A.S.A.

Mircea Ficard, Gheorghe Gheorghiu-Dej ; Maurius Laurean Leca, Galați ; Victor Spinescu, Turnu-Severin. N.A.S.A. (National Aeronautics and Space Administration), organismul american de cercetări spațiale, dispune de mai multe centre de lansare-aterizare a navelor spațiale, cele mai cunoscute fiind cele de la Cape Canaveral (Cape Kennedy) și Houston. După catastrofa navetei spațiale „Challenger", la sfîrșitul lunii ianuarie 1986, zborurile de orice fel au fost, într-adevăr, întrerupte pînă la înlăturarea cauzelor acelui accident. Au avut loc mai multe anchete care au stabilit ce anume a dus la acel deznodămînt nefericit (revista noastră a relatat pe larg, în primăvara și vara acelui an, despre toate acestea). Au avut loc și schimbări în conducerea N.A.S.A. — în fruntea ei revenind amiralul James Fletcher. S-au făcut cercetări pentru îmbunătățirea tuturor parametrilor navetelor spațiale, inclusiv a rachetelor cu combustibil solid care au provocat aprinderea navetei. Administrația și Congresul (care acordă fondurile) se pronunță pentru construirea unei noi navete în locul celei distruse de explozie. În sfîrșit, s-a stabilit și data reluării zborurilor — sfîrșitul lui august a.c. Într-o conferință de presă desfășurată la Washington, directorul de lansări, Robert Sieck, a spus reporterilor că cele două rachete solide ale navetei „Discovery" au fost asamblate pentru zbor și au fost fixate lîngă rezervorul extern. Aceste rachete au fost remodelate după dezastrul din 1986, pentru a reduce riscul unei alte catastrofe, și au fost concepute noi procedee pentru a face sigură asamblarea inelelor. O întreagă navetă va fi scoasă din clădirea de asamblare de la Centrul Spațial Kennedy, în jurul lui 25 iunie, pentru alte teste. În jurul lui 18 iulie, sînt programate o serie de teste cu cele trei motoare cu combustibil lichid ale „orbiter"-ului — element crucial în pregătirea zborului din august. Dacă totul va decurge normal, se va da startul în cea de-a 26-a misiune a navetelor spațiale.

Aurora Ichim, București. Mandalay a fost vechea capitală a regatului Birmania, considerat și azi drept localitatea cea mai reprezentativă pentru spiritul și cultura birmană. Actuala capitală a țării este Rangoon **(în imagine).** Deși deține acest titlu de relativ puțină vreme, orașul are un bogat trecut istoric. Numită Okkala, la început, apoi, Dagon, localitatea s-a dezvoltat în jurul unui complex budist, pagoda Shwedagon, al cărei fundament datează din anul 585 î.e.n. La intrarea sudică a pagodei Shwedagon, se află mausoleul lui Thakin Kudaw Hmain, fondatorul literaturii birmane moderne, eminentă personalitate politică, și, în apropiere, este mormîntul fostului secretar general al O.N.U., U Thant

Mult timp, regiunea Birmaniei de jos, unde se află Rangoonul, a fost scena unor aprige lupte între două mari grupări etnice — birmanii și mônii. În 1755, după victoria obținută de birmani, regele Alaungpaya, fondator al dinastiei Konbaung, a dat cetății Dagon numele Rangoon, ceea ce, în traducere liberă, ar însemna „sfîrșitul animozității". În 1852, orașul a fost cucerit de englezi, devenind centrul administrativ al posesiunilor britanice în Birmania, apoi, capitala coloniei engleze Birmania. În secolul al XX-lea, Rangoonul a fost nucleul luptei de eliberare, anticolonialiste a poporului birman. Aici, a fost proclamată, la 4 ianuarie 1948, independența țării.

În anii ce au urmat, orașul s-a dezvoltat repede. Potrivit unui recensămînt din 1983, el numără aproape 2,5 milioane locuitori. Conform previziunilor organismelor specializate ale O.N.U., în anul 2000, capitala birmană va face parte din primele 20 mari orașe asiatice cu o populație de peste 5 milioane persoane. Firește, există și o serie de probleme, adiacente acestei creșteri impetuoase, legate de construcția de locuințe, canalizare, asigurarea condițiilor sanitare. Din dorința de a se găsi soluții acestor probleme, a fost lansat , în 1978, un plan special de urbanizare. Sînt vizate, între altele : reglementarea numărului de locuitori, menținerea ordinii, ameliorarea condițiilor sanitare, amenajarea spațiilor verzi. De asemenea, se are în vedere protejarea monumentelor, a diferitelor edificii culturale.

Stimați cititori,

În dorința de a veni în sprijinul celor ce doresc să-și procure, la timp și în mod sigur, săptămînalul nostru, redacția revistei „Lumea", împreună cu Direcția Expedierii Presei vă propun o nouă și facilă modalitate de a vă abona.

Completați talonul de pe verso și prezentați-l factorului poștal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligația să vă elibereze, imediat și pe loc, chitanța respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni și începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA"

Antarctica

Ciotea Felicia, Valea Mare, jud. Vîlcea. Antarctica — s-ar putea spune — este regiunea superlativelor : este al șaptelea continent, mare cît Statele Unite și Canada la un loc, acoperit cu gheață în proporție de 98 la sută ; aici s-a înregistrat cea mai scăzută temperatură de pe glob (—88°C la baza sovietică Vostok) și cea mai mare viteză a vîntului (peste 215 km pe oră) ; sub învelișul de gheață, a cărui grosime variază între 2 și 4 km, se află 70 la sută din întreaga cantitate de apă dulce a planetei.

Primele cercetări mai amănunțite asupra Antarcticii au început în 1956, cu prilejul Anului geofizic internațional. S-a descoperit, atunci, că Antarctica este un laborator științific de importanță fundamentală pentru înțelegerea dinamicii Pămîntului. Au apărut primele oaze științifice (în prezent există 47), s-au creat premisele în vederea ratificării Tratatului internațional asupra Antarcticii sub semnul „păcii și al științei".

În cei 30 de ani de studii — subliniază într-un comentariu revista italiană „Storia ilustrata" — au fost obținute informații care au revoluționat aproape toate domeniile științei ; de la biologia marină la meteorologie, geofizică etc. Prospecțiunile geologice și miniere au atestat prezența unor importante zăcăminte naturale de petrol, cărbune, gaze naturale, fier, crom, tungsten, uraniu. În total, au fost înregistrate cel puțin 900 de zăcăminte de interes economic și strategic deosebit. Sînt rezervele ascunse sub învelișul de gheață care ar putea să devină Eldorado al anului 2000 — bogății care n-au fost încă exploatate din cauza prețului foarte ridicat, al tehnologiei insuficiente, a lipsei unor acorduri internaționale în acest domeniu, dar asupra cărora se concentrează astăzi atenția celor 33 de țări care fac parte din „Clubul antarctic".

Presiunea intereselor economice și politice în Antarctica — continuă revista — este atît de mare, încît realizarea unui acord internațional a devenit indispensabilă. În prezent, în toate teritoriile situate la sud de paralela 60 se aplică normele Tratatului antarctic, semnat în 1961 de toate țările interesate.

Acordul interzice manevrele militare, amplasarea sau experimentarea unor arme nucleare și depozitarea unor reziduuri radioactive în această zonă și coordonează activitatea științifică a diferitelor expediții. Prin acest tratat se încredințează „guvernarea" continentului unui Consiliu Consultativ : continentul alb este încă „țara nimănui", chiar dacă șapte state ((Argentina, Chile, Franța, Norvegia, Noua Zeelandă, Australia și Anglia) revendică anumite teritorii.

Pentru a face parte din Consiliul Consultativ nu este suficientă semnarea acestui tratat ; trebuie demonstrat prin fapte, adică printr-o activitate științifică permanentă și instalarea unor baze permanente, interesul față de Antarctica.

Care va fi viitorul Antarcticii, se întreabă revista italiană ? Soarta continentului alb va fi decisă peste trei ani, la scadența Tratatului. Tratatul — apreciază „Storia ilustrata" — a eludat, de fapt, problemele de împărțire teritorială și de exploatare a resurselor, care vor fi examinate în 1991.

Recent, după cum am relatat în nr. 24/1988 al revistei noastre, a fost adoptată Convenția privind prospectarea și exploatarea bogățiilor naturale ale Antarcticii. Reamintim, în context, că Tratatul asupra Antarcticii a fost adoptat în 1959 și a intrat în vigoare în 1961. România a aderat la tratat în 1971, făcînd, însă, o rezervă la unele prevederi, care, în concepția țării noastre, „nu sînt în concordanță cu principiul conform căruia tratatele multilaterale al căror obiect și scop interesează comunitatea internațională în ansamblul său, trebuie să fie deschise participării universale."

Valentin Aciobăniței, Miercurea-Ciuc. Vă mulțumim pentru scrisoare. Așteptăm întrebările dv.

TALON DE ABONAMENT

NUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

PRENUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Str. _ _ _ _ _ _ _ Nr. _ _ _ _ _ _ _

LOCALITATEA _ _ _ _ _ _ _ COD _ _ _

Județul _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

POSTA REDACȚIEI

Dumitru Creangă, București. Inaugurarea, în luna martie a.c., a celui mai lung tunel submarin din lume — tunelul „Seikhan" din Japonia, despre care revista noastră a mai scris în cadrul rubricii de față — prilejuiește organizarea unor acțiuni cu caracter festiv. Între ele se numără și o expoziție, ce va fi deschisă la 9 iulie, pentru o perioadă de peste două luni, unde va fi prezentat cel mai mare edificiu gonflabil din Japonia **(în imagine).** Având 200 m lungime și 19 m înălțime pavilionul este acoperit cu o folie de poliester de 0,6 mm.

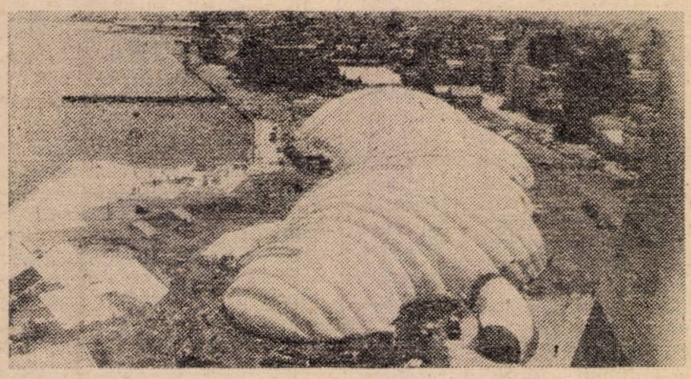

N. Bolohan, București. Mormîntul celebrului scriitor din secolul al XVII-lea, Giacomo Casanova, nu se află la Veneția, locul său de origine. Deshumate în 1782 din Cetatea Dogilor, rămășițele pămîntești ale lui Casanova au fost îngropate într-un cimitir din Bratislava, în Cehoslovacia.

Ciprian Carțiș, Zalău, jud. Sălaj. Heinrich Himmler, unul din principalii criminali de război naziști, a încercat să negocieze, în februarie 1945, un armistițiu cu aliații. A fost destituit de Hitler, apoi, în mai 1945, arestat de britanici. Tribunalul n-a apucat să-l condamne, întrucît s-a sinucis în închisoare. O ultimă carte publicată de Editura Politică, în care veți găsi și alte informații care vă interesează, este : Lev Bezîmenski, „Enigme descifrate ale celui de-al III-lea Reich".

Coordonatorul rubricii : Aurel Zamfirescu

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

26 (1287) — **23 iunie 1988**

CEAUȘESCU–ROMÂNIA. MARI IDEI ÎN ACȚIUNE

Puternică expresie a justeței politicii generale a partidului, elocventă mărturie a superiorității orînduirii socialiste 1

Profundă analiză a epocii contemporane, amplă viziune asupra procesului revoluționar mondial. Radu Pascal 3

Țări bogate – țări sărace : contradicție de fond a lumii contemporane, dr. Ilie Șerbănescu 4

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Națiunile Unite și dezarmarea – evoluții și exigențe. dr. Aurel Zamfirescu 6

O componentă esențială a dezarmării : interzicerea totală și definitivă a armelor chimice. I. Olteanu 7

Națiunile Unite. Sesiunea specială a Adunării Generale. Cerința adoptării unui program cuprinzător de dezarmare. Nicolae Chilie 8

Șapte zile 9

R.P.D. Coreeană. Reunificarea pașnică și independentă a patriei – țelul suprem al întregului popor coreean 11

Relațiile greco-turce. Pe calea dialogului, a restabilirii încrederii și colaborării. I. Madoșa 12

Bonn. Partidele politice și orizontul anilor '90. Vasile Crișu 13

Bogota. Măsuri împotriva actelor de violență. Anca Voican 14

Wellington. Priorități ale guvernului laburist. Mihaela Brumă 15

Relații interoccidentale. Reuniunea „celor șapte" de la Toronto. Doina Topor 16

Armele – primejdia de lîngă noi. Cînd computerele oferă iluzia victoriei... Ion Stoica 17

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ 19

1000 + 1 21, 23, 27

OMENIREA LA PREZENTUL CONTINUU

Ce ne promite miezul Pămîntului... Radu Budeanu 22

DIN LUMEA CAPITALULUI

Statele Unite. Flagelul drogurilor (4). Stelian Țurlea 24

PANORAMIC

Procesul mercenarilor (19). Dumitru Constantin 26

SERIAL

Sfidarea mondială 1986. Jean Jacques Servan-Schreiber 28

ACCENTE

Abisul cu geometrie variabilă. Radu Budeanu 28

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Adrian Ionescu – redactor șef, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S.

15

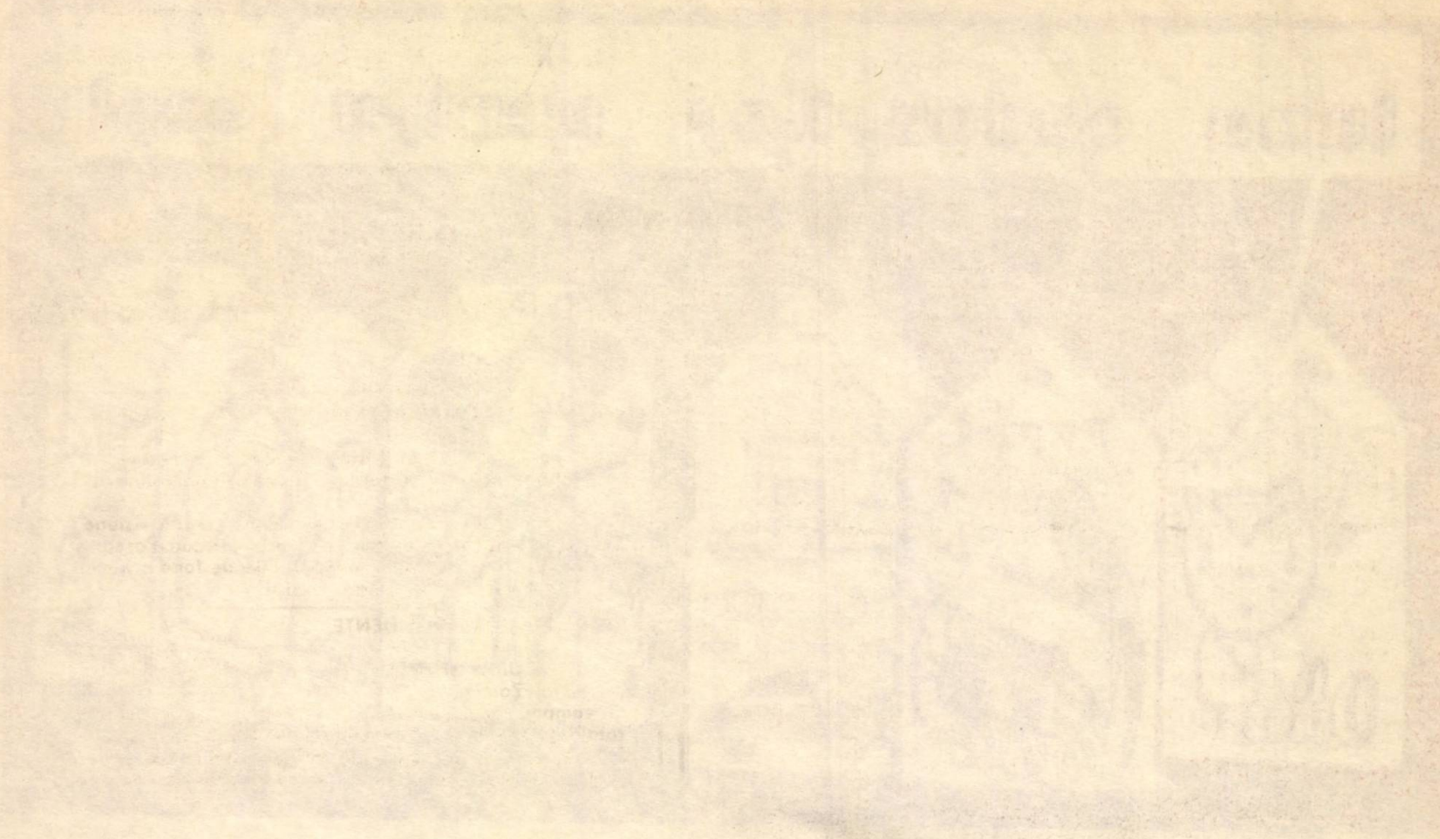

luna cadourilor pentru copii

O dată pe an este LUNA CADOURILOR PENTRU COPII

DĂRUIȚI COPIILOR DUMNEAVOASTRĂ MULTE BUCURII!

LUNA IUNIE –
LUNA CADOURILOR
PENTRU COPII,
minunat prilej de a oferi copiilor cele mai atrăgătoare daruri

Vă recomandăm să alegeți din magazinele comerțului de stat jucării și jocuri destinate copiilor de toate vîrstele :

- **jucării din material plastic sau textil – ursuleți, iepurași, cățeluși, pisicuțe etc.;**
- **jucării metalice litografiate – mașinuțe, sobițe, aragaze;**
- **jucării mecanizate – avioane, mașinuțe de toate tipurile;**
- **păpuși ;**
- **jocuri educativ-distractive cu teme didactice (zoologie, istorie, geografie) realizate din carton poligrafiat;**
- **jocuri tehnice și de construcție.**

Nu uitați! LUNA IUNIE — LUNA CADOURILOR PENTRU COPII

Dăruiți copiilor dumneavoastră jucăriile preferate!

RECOM

MUZEUL PREȘEI SEVER BOCU
MUZEUL P... SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C.79

Nr. 27 30 iunie 1988

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

ACTIVITATEA IDEOLOGICĂ ȘI POLITICO-EDUCATIVĂ

Puternică forță materială de transformare a societății, de asigurare a victoriei socialismului și comunismului în patria noastră, de promovare a politicii de pace și largă colaborare

Din actualitatea internațională

CIUDAD DE MEXICO
Înaintea alegerilor prezidențiale

MANILA
Măsuri de redresare economică

REUNIUNEA GENERAL-EUROPEANĂ DE LA VIENA
Imperativul convenirii unui document echilibrat și realist

PANORAMIC SERIAL

POȘTA REDACȚIEI

Sub semnul puternicei unități a întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, al deplinei adeziuni la politica internă și externă a României socialiste

Este puternic grăitoare pentru intensa activitate politică a partidului și statului nostru, la care participă nemijlocit întregul popor, suita de momente de largă dezbatere, soldate cu importante hotărîri privind dezvoltarea economică, socială, spirituală a națiunii române pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării spre comunism. Recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român — marcată, puternic, de cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu — a fost, în mod semnificativ, precedată de ample și profund democratice dezbateri, în întregul partid, în întregul popor, pe marginea Expunerii secretarului general al partidului nostru, din 29 aprilie, cu privire la unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale — document programatic, de excepțională valoare teoretică și practică, adoptat ca teze pentru plenară. Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și a Consiliului Național al Agriculturii, ca și expunerea, de săptămîna trecută, a conducătorului partidului și statului nostru, cu privire la perfecționarea activității organizatorice, ideologice și politico-educative, în vederea creșterii rolului conducător al partidului în întreaga viață economico-socială, întregesc imaginea de vie și intensă activitate, care definește cronica acestei perioade de mare efervescență politică. Plenarele Consiliilor oamenilor muncii români de naționalitate maghiară și germană, Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, Plenara Comitetului Central al Organizației Democrației și Unității Socialiste, sesiunea Marii Adunări Naționale, desfășurate la începutul acestei săptămîni, completează acest vast tablou, ilustrativ pentru dinamica și caracterul fertil al democrației noastre muncitorești-revoluționare.

Dînd vie expresie legitimei mîndrii pentru înfăptuirile de excepție, care au durat o epocă de glorie, deschizînd cele mai largi perspective de propășire liberă și demnă a țării, participanții la recenta plenară a C.C. al P.C.R., ca și la lucrările tuturor celorlalte organisme ale sistemului nostru de democrație, întregul popor — unit în gînd, în voință și acțiune — au dat glas celor mai calde sentimente de recunoștință, dragoste și adînc respect față de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu — cel mai iubit și devotat fiu al poporului, ilustru conducător, gînditor de excepție, personalitate de înalt prestigiu internațional, prin a cărui operă, de totală dăruire patriotică și revoluționară, România se afirmă, astăzi, liberă și suverană, înaintînd, cu demnitate, pe noi trepte pe drumul edificării noii orînduiri pe pămîntul strămoșesc.

Au fost, acestea, totodată, prilejuri de reînnoită expresie a sentimentelor de aleasă stimă, gratitudine și prețuire față de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, pentru aportul de mare însemnătate la înfăptuirea politicii partidului și statului nostru, la înflorirea continuă a științei, învățămîntului și culturii românești.

Expresie definitorie pentru întreaga viață politică, economică, socială și spirituală a țării, imagine emblematică a tot ceea ce reprezintă, astăzi, România, garanție temeinică a prezentului și viitorului patriei, unitatea întregului popor, în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, dă întreaga măsură a angajării revoluționare a tuturor oamenilor muncii din patria noastră pentru îndeplinirea hotărîrilor istorice ale Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, pentru înaintarea fermă a națiunii noastre socialiste pe noi culmi de civilizație și progres.

Recenta plenară a C.C. al P.C.R., prin

măsurile adoptate privind majorarea retribuției personalului muncitor și a pensiilor, ilustrează grija permanentă a partidului pentru ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregii națiuni, pentru asigurarea unei noi calități a vieții și a muncii întregului popor.

În cuvîntarea rostită la plenară — momentul central al acestui eveniment politic de mare însemnătate —, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că, prin aceste măsuri, se asigură realizarea unor hotărîri importante ale Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului privind creșterea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor — **țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România.** Este, aceasta, o nouă expresie a justeței politicii partidului nostru, a României socialiste, care pune, în centrul activității sale, omul, bunăstarea și fericirea sa. Asemenea măsuri — arăta secretarul general al partidului — reflectă, totodată, justețea politicii generale a partidului nostru, de **dezvoltare puternică a forțelor de producție — singura cale de a asigura făurirea cu succes a socialismului și de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului. Aceasta este încă o mărturie a forței orînduirii noastre, a caracterului ei profund umanist și democratic.**

Suveranitatea – atribut inalienabil al poporului român

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la schimbul de scrisori dintre C.C. al P.C.R. și C.C. al P.M.S.U., a arătat : **„Comitetul Central al partidului nostru a considerat că este necesar să se adreseze Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar pentru a atrage atenția asupra înrăutățirii relațiilor dintre partidele și țările noastre, asupra unor manifestări, articole din presă și chiar declarații ale unor persoane oficiale, ostile României și construcției socialiste în patria noastră, care reprezintă un amestec inadmisibil în treburile noastre interne, vin în contradicție cu Tratatul de prietenie și alte acorduri și înțelegeri între cele două țări, dăunează grav relațiilor și intereselor celor două popoare vecine, contravin principiilor generale ale relațiilor dintre state, ale politicii de pace".** Am propus — a arătat, în continuare, secretarul general al partidului nostru — o întîlnire a delegațiilor Comitetelor Centrale ale celor două partide, pentru a discuta această situație și a stabili măsurile pentru lichidarea stărilor de lucruri negative, precum și căile pentru dezvoltarea colaborării și a relațiilor dintre partidele și popoarele noastre. Precizînd că, după o lună și jumătate, s-a primit scrisoarea C.C. al P.M.S.U., tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a afirmat :

„În Comitetul Politic Executiv am reținut însă faptul că, pînă la urmă, Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar declară că înțelege și consideră că problemele din România trebuie soluționate numai de Partidul Comunist Român. Ne-am așteptat să se tragă concluziile din această declarație.

Am reținut, de asemenea, faptul că tovarășii unguri se declară de acord pentru realizarea unor întîlniri, în mai multe etape, în vederea discutării problemelor dintre cele două partide și țări. Dar, din păcate, nu au trecut prea multe zile de la primirea scrisorii și au apărut noi manifestări cu caracter șovinist, naționalist, antiromânesc și antisocialist, iar în cursul

zilei de ieri s-a organizat o nouă manifestare cu acordul — și, după cum spun chiar unele informații din Ungaria — sub patronajul organelor oficiale de partid și de stat din Ungaria"

„Este bine cunoscut că Partidul Comunist Român, Republica Socialistă România — a subliniat, în continuare, tovarășul **Nicolae Ceaușescu — au acționat întotdeauna pentru realizarea unei largi colaborări între partidele și popoarele noastre, vecine. Am pornit de la faptul că problemele care au apărut, unilateral, ca urmare a încălcării acordurilor și înțelegerilor dintre cele două partide și țări, trebuie soluționate numai prin discuții, în spirit de egalitate, de respect și de neamestec în treburile interne ale uneia sau alteia din țări.**

Sînt, fără nici un fel de îndoială, multe probleme de soluționat, atît în România, cît și în Ungaria. Pot exista păreri diferite, și există deosebiri de păreri în ce privește căile de dezvoltare a construcției socialiste. Dar noi am pornit întotdeauna de la faptul că fiecare partid, fiecare popor trebuie să-și aleagă în mod independent și liber calea construcției socialiste. Singurul judecător suprem este poporul din fiecare țară, este realitatea, viața, care demonstrează cel mai bine dacă o cale sau alta a corespuns sau corespunde intereselor unui popor, legităților generale, principiilor socialismului științific.

Înțelegem bine multe probleme grave care au apărut în țara vecină. Înțelegem preocupările oamenilor muncii din Ungaria, dar nu putem înțelege în nici un fel preocupările unor cercuri șoviniste, naționaliste, care, pentru a abate atenția de la realitățile și problemele ce trebuie soluționate, apelează la vechile practici, depășind — și afirm cu toată răspunderea — ceea ce nici horthyștii nu au îndrăznit să facă!"

Referindu-se la aceeași problemă, în cuvîntarea rostită la Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a arătat :

„Și noi avem multe păreri despre ce se întîmplă în lume și în diferite țări, inclusiv în Ungaria. Dar nu considerăm că trebuie să ne referim la acestea, să ne amestecăm în treburile interne ale altor state. Dar, mai cu seamă, nu putem admite să se declare din nou într-o comisie a parlamentului ungar că politica constantă a Ungariei este ca toți cetățenii din alte țări care au strămoși cît de îndepărtați de origine ungară să aparțină națiunii ungare și că Ungaria își asumă răspunderea de a se ocupa de ei și de a le dirija activitatea.

Este o concepție străină dreptului internațional, pe care nici Horthy nu a îndrăznit s-o formuleze. Dar se pare că s-au găsit oameni care vor să depășească tot ceea ce a fost mai rău în istoria omenirii, în acest domeniu.

De problemele cetățenilor români — indiferent care a fost originea părinților lor — se ocupă partidul și statul nostru. De altfel, practic, este foarte greu să identificăm ce s-a întîmplat de veacuri. Un lucru este clar, că poporul român s-a născut pe aceste meleaguri, și-a cucerit independența, s-a format ca națiune în luptă, a conlucrat cu vecinii, inclusiv cu oamenii înaintați din rîndurile națiunii ungare. Pe aceste meleaguri au conlucrat și oamenii muncii români, și maghiari, și de altă naționalitate. Tot ceea ce s-a realizat în România reprezintă munca comună, iar toți cei ce locuiesc în România sînt cetățeni ro-

→

Din cuvîntarea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU la Plenara C.C. al P.C.R.

Stimaţi tovarăşi,

Mă voi referi, foarte pe scurt, la unele probleme internaţionale, avînd în vedere faptul că situaţia mondială continuă să se menţină gravă. Paşii înregistraţi spre destindere sînt încă mici. Inclusiv Acordul dintre Uniunea Sovietică şi Statele Unite privind rachetele cu rază medie de acţiune reprezintă numai un pas. Continuă să rămînă uriaşe cantităţi de arme nucleare, se produc noi asemenea arme, continuă experienţele nucleare. De aceea, pericolul războiului nuclear rămîne. Pericolul distrugerii omenirii, a înseşi vieţii pe planeta noastră rămîne. Trebuie să facem totul pentru a pune capăt acestei situaţii, pentru dezarmare, în primul rînd pentru eliminarea totală a armelor nucleare, pentru o politică de pace şi de colaborare egală între toate naţiunile lumii. (Aplauze prelungite).

Preocuparea tot mai activă a multor state, a tuturor popoarelor, s-ar putea spune, faţă de situaţia internaţională actuală face să se întrevadă posibilitatea opririi agravării cursului periculos al evenimentelor, schimbării acestui curs spre o nouă politică internaţională democratică. Pentru aceasta, este necesară o nouă gîndire şi o nouă politică internaţională, care să pună capăt cu desăvîrşire politicii de forţă şi dictat, de amestec în treburile interne ale altor state. În acelaşi timp, trebuie subliniat că problemele complexe ale lumii contemporane nu se pot soluţiona numai de cîteva ţări, oricît de mari ar fi ele. Pentru a se ajunge la dezarmare, la pace, la noi relaţii democratice, este necesară angajarea, cu toată fermitatea, a tuturor statelor şi popoarelor, în marea luptă pentru o nouă politică internaţională, de pace şi colaborare.

Cu cîteva zile în urmă s-a încheiat sesiunea specială a Organizaţiei Naţiunilor Unite consacrată dezarmării. Timp de cîteva săptămîni, reprezentanţii tuturor statelor au prezentat numeroase propuneri şi au insistat pentru adoptarea de hotăriri în legătură cu dezarmarea. Cu toate acestea, după cum cred că ştiţi, sesiunea s-a încheiat fără adoptarea unei hotăriri în această privinţă, ignorîndu-se voinţa marii majorităţi a popoarelor lumii. Aceasta, datorită cîtorva ţări şi, în primul rînd, Statelor Unite ale Americii, care s-au opus adoptării unei hotăriri în această problemă. Dar şi fără adoptarea unei hotăriri speciale, sesiunea a evidenţiat cu putere voinţa statelor şi popoarelor lumii, inclusiv a poporului american, de a se pune capăt actualei politici de înarmare — care poate duce, inevitabil, la un nou război mondial, la o catastrofă nucleară —, de a se acţiona pentru o politică de pace, de colaborare între toate naţiunile lumii.

Dăm o înaltă apreciere poziţiei marii majorităţi a ţărilor lumii la această conferinţă şi ne exprimăm speranţa că — în activitatea viitoare pe plan internaţional — se va ţine seama de dezbaterile ample care au avut loc la sesiunea specială a Organizaţiei Naţiunilor Unite.

De asemenea, sîntem profund preocupaţi de situaţia economică mondială, care continuă să se înrăutăţească, de agravarea situaţiei ţărilor în curs de dezvoltare, ale căror datorii externe depăşesc 1 trilion de dolari.

Întîlnirea de la Toronto a celor 7 ţări industrializate s-a încheiat — după cum este, de asemenea, cunoscut — fără hotăriri deosebite. De altfel, problemele economiei mondiale nu pot fi rezolvate numai de cîteva ţări, oricît de dezvoltate ar fi acestea.

Pentru a se ajunge la depăşirea crizei economice mondiale, la reluarea generală a activităţii economice şi soluţionarea problemelor complexe economico-financiare şi sociale ale lumii contemporane, este necesară o conferinţă internaţională pe problemele economiei mondiale şi, îndeosebi, pentru problemele subdezvoltării, pentru realizarea noii ordini economice mondiale.

România este ferm hotărîtă să contribuie activ, împreună cu toate ţările în curs de dezvoltare, cu alte state ale lumii, la soluţionarea tuturor acestor probleme, considerînd că acestea, împreună cu dezarmarea şi pacea, constituie factori hotăritori pentru noi relaţii internaţionale, pentru progresul fiecărei naţiuni, pentru realizarea unei lumi mai drepte şi mai bune pe planeta noastră. (Aplauze puternice, prelungite).

Deşi situaţia mondială, pe ansamblu, este destul de complexă şi gravă, avem convingerea că popoarele, forţele politice progresiste dispun de capacitatea necesară pentru a schimba cursul evenimentelor, pentru a asigura şi impune dezarmarea, pacea, o nouă ordine economică mondială. Vom fi, întotdeauna, în primele rînduri ale luptei acestor popoare — pentru pace, pentru o colaborare egală între toate naţiunile lumii ! (Aplauze puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceauşescu — P.C.R. !", „Ceauşescu — Pace !").

→

mâni, cu aceleaşi drepturi, dar şi cu aceleaşi obligaţii ! Nimeni din afară nu poate emite pretenţia de a se ocupa de un grup sau altul de cetăţeni români ! De toţi cetăţenii patriei noastre se ocupă conducerea statului şi partidului nostru, societatea noastră, se ocupă poporul nostru însuşi, care, în mod democratic, îşi hotărăşte dezvoltarea sa, viitorul socialist şi comunist !".

Referindu-se la relaţiile dintre popoarele român şi ungar, tovarăşul Nicolae Ceauşescu sublinia în cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. :

„Trăind de multe, multe secole ca vecini, oamenii muncii români, maghiari au trăit şi muncit împreună, au luptat de multe ori împotriva asupririi. Şi tot viaţa, realitatea au demonstrat că, atunci cînd nu au înţeles să nu se lase angajaţi pe calea şovinismului, s-a ajuns la înfrîngerea revoluţiilor din 1848. Nu este locul să facem, acum, istorie. Doresc, numai, să subliniez că poporul român, în spiritul tradiţionalei sale politici de bună vecinătate, de prietenie, nutreşte sentimente de prietenie faţă de poporul vecin, ungar, şi ne exprimăm speranţa că se vor depăşi problemele apărute şi se va asigura dezvoltarea, pe calea socialistă, a ridicării bunăstării.

Popoarele român şi ungar, vecine — ca rezultat al dezvoltării istorice — vor continua să trăiască şi în continuare ca vecini, şi au datoria să conlucreze cît mai strîns pentru progresul lor economic şi social, pentru dezvoltarea socialistă şi independentă, iar partidele şi conducerile celor două partide şi ţări au răspunderea în faţa popoarelor lor, a istoriei, a omenirii de a da glas năzuinţelor de colaborare, de bună vecinătate între popoarele noastre.

În ce ne priveşte, doresc să asigur plenara Comitetului Central, întregul nostru popor, că vom face totul pentru dezvoltarea relaţiilor dintre cele două partide, dintre Republica Socialistă România şi Republica Populară Ungară, în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului şi păcii, dar respingem în mod ferm orice încercare de amestec în treburile noastre interne. Problemele construcţiei socialiste, problemele României le rezolvăm noi, cu întregul popor şi pentru popor, în spiritul democraţiei muncitoreşti-revoluţionare, şi nu admitem nimănui amestecul în treburile noastre interne, sub nici o formă !"

În cuvîntările rostite la Plenara C.C. al P.C.R. şi la Plenara Consiliului Naţional al F.D.U.S., secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a abordat unele probleme internaţionale. Evidenţiind gravitatea situaţiei mondiale, că paşii spre destindere sînt încă mici, conducătorul partidului şi statului nostru a atras atenţia că pericolul de război nuclear se menţine. Dînd expresie poziţiei consecvent militante a României socialiste, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a pus în prim plan necesitatea unirii eforturilor tuturor statelor pentru a se pune capăt acestei situaţii, pentru a se trece la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, pentru a face să triumfe politica de pace şi colaborare egală între toate naţiunile lumii. Pentru schimbarea cursului actual al evenimentelor, pentru realizarea unei politici cu adevărat democratice, este necesară — a relevat secretarul general al partidului — o **nouă gîndire** şi o **nouă politică internaţională**, care să pună capăt cu desăvîrşire politicii de forţă şi dictat, de amestec în treburile interne ale altor state. Subliniind că problemele complexe ale lumii contemporane nu pot fi soluţionate de cîteva ţări, oricît de mari ar fi ele, secretarul general al partidului a pus în evidenţă necesitatea angajării, cu fermitate, a tuturor statelor şi popoarelor în lupta pentru o politică internaţională de pace şi colaborare. Este, aceasta, o politică pentru a cărei afirmare, în lume, ţara noastră, întregul popor sînt hotărîte să depună toate eforturile, avînd deplina convingere că forţele progresiste, naţiunile lumii dispun de capacitatea necesară pentru a schimba cursul evenimentelor, pentru a asigura şi impune dezarmarea, pacea, o nouă ordine economică mondială, o lume a păcii şi colaborării egale între toate popoarele.

Activitatea ideologică și politico-educativă – puternică forță materială de transformare a societății, de asigurare a victoriei socialismului și comunismului în patria noastră, de promovare a politicii de pace și colaborare

Uriașele transformări revoluționare din patria noastră, progresele înregistrate, într-un răstimp istoric scurt, îndeosebi după Congresul al IX-lea al P.C.R., stau limpede mărturie capacității partidului nostru comunist de a conduce cu cinste construcția noii orînduiri în România, de a călăuzi națiunea noastră socialistă, în plin proces de omogenizare, spre cele mai înalte culmi de progres și civilizație. Desfășurînd o susținută și rodnică activitate de elaborare și aplicare a planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială, de înflorire multilaterală a țării, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, partidul nostru se preocupă,în permanență, de sesizarea din timp și analiza multilaterală, științifică, a noilor tendințe ce apar pe plan social, de perfecționare continuă a activității din diferite sectoare, a întregii opere măreațe de conducere și făurire a celei mai drepte și mai umane orînduiri — socialismul și comunismul — pe pămîntul străbun al patriei. Exemplul cel mai elocvent, în acest sens, îl oferă prodigioasa activitate teoretică și practică a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, călăuzită cu consecvență de grija pentru sesizarea și afirmarea noului pe plan social, de preocuparea asigurării unui spirit militant, revoluționar, în abordarea tuturor problemelor construcției socialiste din România, ca și a fenomenelor, evoluțiilor și tendințelor ce apar pe plan internațional.

Puternic însuflețită de expunerea secretarului general al partidului, de sarcinile, indicațiile și orientările formulate, **Consfătuirea de lucru cu activul și cadrele de bază din domeniile muncii organizatorice de partid și politico-ideologice**, de săptămîna trecută, a dezbătut, în spiritul Tezelor din aprilie, o serie de probleme de mare importanță ale perfecționării activității din aceste sectoare, în vederea creșterii rolului conducător al partidului în întreaga viață economico-socială. Document de cea mai mare valoare teoretică și practică, model de viziune dialectică asupra procesului construcției socialiste din România, ca și a fenomenelor ce se manifestă pe plan internațional, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu demonstrează, încă o dată, alesele virtuți de gînditor și militant revoluționar ale conducătorului partidului și statului, capacitatea sa de a surprinde și lumina esența proceselor din societate, constituindu-se, ca atare, într-un bogat și însuflețitor program de activitate pentru perfecționarea întregii activități politico-educative și ideologice, pentru afirmarea ei ca forță materială, tot mai puternică a operei de construcție socialistă și comunistă din patria noastră, a luptei pentru înfăptuirea exemplară a istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului. Dînd o înaltă apreciere orientărilor și indicațiilor de mare însemnătate teoretică și practică din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, **Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.** a hotărît, în unanimitate, la ședința sa din 24 iunie, adoptarea acestui important document ca program de muncă și luptă al partidului, al întregului popor, pentru înfăptuirea obiectivelor și sarcinilor de dezvoltare economico-socială a țării, definite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului. Conform Hotărîrii adoptate, s-a stabilit ca aprecierile, tezele și orientările cuprinse în expunere să fie larg dezbătute cu întregul partid, cu întregul popor, precum și la plenara C.C. al P.C.R.

Elocventă mărturie a superiorității noii orînduiri

Sub conducerea încercatului nostru partid comunist, într-o deplină unitate de gînduri, și aspirații, poporul nostru a obținut succese epocale pe calea construirii socialismului în România, a lichidării unor rămînerii în urmă, moștenite de la trecut, făuririi unei puternice baze tehnico-materiale, a dezvoltării puternice a industriei și agriculturii, creșterii continue a venitului național și, pe această bază, sporirii permanente a nivelului general de civilizație materială și spirituală. Într-un răstimp istoricește scurt — avînd ca puncte de reper importanta trecere la edificarea socialismului și realizarea unității politico-organizatorice a forțelor politice revoluționare din patria noastră, crearea partidului unic al clasei muncitoare, de la care s-au împlinit, anul acesta, patru decenii — au fost parcurse mai multe etape de dezvoltare. Au fost lichidate pentru totdeauna orînduirea burghezo-moșierească și dominația imperialistă, străină, care controla o mare parte din resursele țării ; au fost lichidate exploatarea și asuprirea oamenilor muncii; s-a înfăptuit cu succes socialismul și s-a pășit, hotărît, la realizarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Dintr-o țară „eminamente agrară", cum era cunoscută înainte de război, slab dezvoltată, România a devenit o țară industrial-agrară în plin progres, cu o industrie modernă, avansată, la nivelul celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu o agricultură înaintată, în plin avînt. Puternica bază tehnico-materială creată a asigurat și asigură sporirea continuă a venitului național, ridicarea, în consecință, a nivelului de trai al poporului.

În acest proces ascendent, de edificare a noii orînduiri, un rol important a avut reorganizarea teritorial-administrativă a țării, de la care se împlinesc 20 de ani. Decizie politică de cea mai mare însemnătate, cu profunde implicații, adoptată din inițiativa directă a secretarului general al partidului, această măsură a deschis — după cum se subliniază în expunere — calea înfloririi tuturor județelor și zonelor țării, ca urmare a politicii juste a partidului și statului nostru de amplasare armonioasă a industriei și a celorlalte ramuri de activitate. S-au asigurat, astfel, condiții necesare pentru ridicarea generală a gradului de civilizație a tuturor oamenilor muncii, pentru realizarea adevăratei egalități în drepturi între toți cetățenii patriei, care, sub conducerea partidului, au făcut ca România să devină o țară socialistă înfloritoare, în plin progres.

În toată această activitate complexă, multilaterală, sarcini și atribuții din cele mai însemnate au revenit activității politico-educative, de formare a omului nou, comunist, cu o conștiință revoluționară înaintată, făuritor conștient al propriului viitor. **„Activitatea politico-educativă** — sublinia secretarul general al partidului — **a avut un rol important în ridicarea conștiinței revoluționare și unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii, a întregii noastre națiuni în lupta pentru lichidarea vechilor stări de lucruri și făurirea noii orînduiri a socialismului — a societății care asigură adevărata dreptate socială și națională, adevăratele condiții pentru creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor, țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România".**

Prilej de legitimă satisfacție și mîndrie patriotică, revoluționară, succesele obținute de națiunea noastră, sub conducerea încercată a partidului, reprezintă, totodată, o limpede mărturie a superiorității noii orînduiri, socialiste, a capacității maselor largi populare, călăuzite de concepția nouă despre lume și viață, de a asigura dezvoltarea multilaterală a patriei, afirmarea ei, liberă și demnă, în conștiința lumii.

Rolul decisiv al Congresului al IX-lea

Jalonînd drumul parcurs de poporul nostru pe drumul construcției socialiste, al perfecționării permanente a noii orînduiri, expunerea secretarului general al partidului definește, încă o dată, locul esențial al Congresului al IX-lea al P.C.R., din iulie 1965, în întreaga operă de înflorire multilaterală a patriei, în toate domeniile activității politice, economice și sociale, atît pe plan teoretic, cît și practic, atît pe plan

intern, cît și al activității internaționale a partidului și statului. **„În dezvoltarea generală a patriei noastre socialiste,** sublinia secretarul general al partidului, **un moment de importanță deosebită — s-ar putea spune hotărîtor pentru destinul socialist al patriei noastre — îl reprezintă Congresul al IX-lea al partidului, din vara anului 1965. Congresul al IX-lea a marcat o nouă etapă în activitatea partidului nostru comunist, în întregul proces revoluționar, a deschis calea gîndirii și activității creatoare, a perfecționării întregii munci de conducere și făurire a noii orînduiri, a socialismului în România".**

Din perspectiva timpului, a celor 23 de ani care au trecut de atunci, hotărîrile, orientările și deschiderile istoricului Congres al IX-lea al P.C.R., inclusiv pe plan politic și ideologic, ne apar, tot mai mult, ca o etapă legic necesară a procesului revoluționar din patria noastră, marcînd, am putea spune, temeliile inconfundabile ale celei mai rodnice și mai prestigioase epoci din întreaga devenire multilaterală a României, indisolubil legată de numele, gîndirea și activitatea prodigioasă ale ctitorului ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Manifestat profund și multilateral, saltul calitativ inaugurat în 1965, odată cu alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și a statului, înseamnă, deopotrivă, preocupare nobilă, permanentă, pentru descoperirea și promovarea noului în toate domeniile activității economico-sociale, renunțarea la dogme, tabuizări ideologice și idei preconcepute, potrivit exigențelor fundamentale ale aplicării creatoare a adevărurilor generale ale socialismului științific la condițiile concrete din fiecare țară, promovarea științei la rangul de forță motrice a construcției și conducerii noii orînduiri, combaterea fermă a dogmatismului, imobilismului, a șablonismului și — cum sublinia secretarul general al partidului — **„a cursului foarte periculos, care își făcuse loc la un moment dat, chiar de negare a trecutului și istoriei milenare a poporului nostru, a caracteristicilor limbii române, de nihilism, de cosmopolitism, de ploconire față de tot ce era străin, de servilism, de lipsă de patriotism și spirit revoluționar".**

Rupînd cu aceste stări de lucruri negative, cu manifestările străine spiritului nou, revoluționar, Congresul al IX-lea a stimulat puternic energiile creatoare ale maselor, ale întregului popor, a deschis drum larg progresului în toate domeniile de activitate, a consolidat unitatea politică și moral-volitivă a întregii noastre națiuni socialiste. Saltul înfăptuit s-a manifestat, deopotrivă, în concepția și practica partidului, de conducere a operei de construcție socialistă din patria noastră. În baza gîndirii și practicii revoluționare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, teza făuririi socialismului „Cu poporul, pentru popor" — teză profund democratică și umanistă — a devenit deviza de frontispiciu a unei epoci de construcție neîntreruptă, de dezvoltare și modernizare a industriei, de redimensionare a locului și rolului unei agriculturi moderne, avansate, de dezvoltare puternică a științei, învățămîntului, artei și culturii, de democratizare a întregului cadru de relații sociale, de amplasare, armonioasă a forțelor de producție, de dezvoltare amplă a relațiilor cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, și de participare dinamică, prestigioasă, la rezolvarea într-un spirit nou, constructiv, a marilor probleme ale lumii contemporane. Toate acestea demonstrează justețea liniei politice adoptate la Congresul al IX-lea, preocuparea continuă a partidului nostru comunist de a asigura perfecționarea activității de făurire și conducere a noii orînduiri.

Necesitatea creșterii continue, a rolului conducător al partidului. Atribuțiile muncii politico-ideologice în actuala etapă

Pe baza hotărîrilor istorice ale Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, țara noastră se află, acum, în fața marilor obiective ale dezvoltării intensive și realizării unei noi calități a muncii și vieții întregului popor. Lă capătul celui de-al 8-lea cincinal, aflat în curs de realizare, România va intra în rîndul țărilor socialiste mediu dezvoltate, urmînd ca, potrivit obiectivului strategic stabilit de partid, să se înscrie, la orizontul anilor 2000, în rîndul țărilor socialiste puternic dezvoltate. Toate acestea impun, după cum se subliniază în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, perfecționarea conducerii și creșterea răspunderii tuturor organelor de stat și a organismelor democrației muncitorești revoluționare, desfășurarea unei intense activități politico-ideologice și educative de unire a eforturilor întregului popor în direcția realizării exemplare a planurilor și programelor stabilite de partid, conform sarcinilor și atribuțiilor ce le revin. **„Fiind partid de guvernămînt,** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — partidul nostru poartă întreaga răspundere pentru realizarea planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială. În acest cadru, fiecare organizație de partid — în domeniul său — poartă deplina răspundere a realizării tuturor planurilor și programelor, a bunei desfășurări a întregii activități".**

Creșterea continuă a rolului conducător al partidului — care a cunoscut el însuși un proces de întărire permanentă, atît numeric, cît și calitativ, devenind un partid de masă, implantat în toate celulele societății — este o necesitate impusă de exigențele asigurării conducerii unitare și eficiente a întregii activități economico-sociale, politice și ideologice, de afirmare a valorilor noii orînduiri. **„Partidul** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — reprezintă centrul vital al întregii națiuni, de la care radiază energia și căldura revoluționară, care dinamizează întreaga activitate economico-socială. Este bine cunoscut că fără energia și căldura soarelui nu poate exista viața pe Pămînt. Tot așa, fără un partid revoluționar nu pot exista transformări progresiste, nu se pot făuri cu succes socialismul și comunismul — visul de aur al omenirii".**

Activitatea ideologică, ridicarea nivelului politico-educativ, a spiritului revoluționar constituie o latură hotărîtoare pentru creșterea rolului conducător al partidului în întreaga societate. În acest sens, relevînd o serie de rezultate importante în activitatea ideologică, în ridicarea nivelului de conștiință socialistă și formarea omului nou, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat, în expunere, necesitatea depășirii unei anumite rămîneri în urmă față de dezvoltarea generală a patriei, a afirmării muncii ideologice și politico-educative **ca forță materială tot mai puternică de transformare a societății, de asigurare a victoriei socialismului și comunismului în patria noastră, de promovare a politicii de pace și colaborare internațională a României socialiste.** Corespunzător actualei etape de dezvoltare a țării, problemelor și noilor exigențe, sarcini dintre cele importante sînt formulate îndeosebi în ce privește reflectarea corespunzătoare a marilor schimbări cunoscute de România pe drumul progresului economico-social, în structura socială și în altele, ca și în studierea temeinică, pe baza concepției revoluționare despre lume și viață, a schimbărilor petrecute în raportul de forțe și în dezvoltarea mondială, pentru a înțelege mai bine sensul evenimentelor și perspectivele luptei revoluționare, ale luptei pentru progres și pace în lumea actuală. Desigur, cum sublinia secretarul general al partidului, pentru perfecționarea activității ideologice și politico-educative, trebuie să se tragă învățăminte și din trecut, din întreaga experiență acumulată. Dar aceasta nu înseamnă a căuta răspunsuri în trecut, ci în problemele noi, în așa fel încît ele să corespundă noilor exigențe, noilor cerințe. Sînt multe probleme — între care, cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, cele referitoare la proprietatea socialistă, de stat și cooperatistă, repartizarea venitului național pentru acumulare și consum, sistemul cointeresării materiale și de retribuire, structura socială, democrația muncitorească revoluționară, contradicțiile în socialism, acțiunea legilor obiective în societatea noastră, dezarmarea și pacea — ce se impun să fie analizate în profunzime, să fie clarificate cît mai cuprinzător, în spiritul socialismului științific, al umanismului revoluționar. De aici decurg o serie de exigențe sporite privind perfecționarea continuă a învățămîntului politico-ideologic și muncii politice de masă, accentuarea rolului activității culturale, literaturii și artei, al presei și radioteleviziunii, în perfecționarea întregii munci ideologice, de formare a omului nou, cu un larg orizont de cultură politică, apt să înfăptuiască, în cele mai bune condiții, planurile și programele de propășire multilaterală a patriei, făuritor conștient al propriului viitor.

Noile sarcini și exigențe puse în fața activității ideologice, în actuala etapă, cuprind un spațiu extrem de vast, se referă atît la probleme interne, cît și externe. În mod deosebit, pornind de la marile schimbări survenite, atît pe plan național, cît și internațional, ca și de la faptul că principiile socialismului științific nu au fost date o dată pentru totdeauna, ci se cer continuu îmbunătățite, pe baza noilor cuceriri ale cunoașterii, ale științei și practicii sociale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat răspunderea deplină și egală a fiecărui partid, deci și a partidului nostru, de a studia noile realități, pentru a-și aduce contribuția la îmbogățirea tezaurului științelor sociale, a concepției revoluționare despre lume, a socialismului științific. **„Trebuie să punem cu mai mare putere în evidență** — sublinia conducătorul partidului și al statului — **faptul că viața, realitățile, practica au demonstrat justețea tezei revoluționare că socialismul nu se construiește după șabloane și modele, ci pe baza aplicării creatoare a legilor obiective, diferit de la o țară la alta, de la o etapă la alta. Să punem cu mai multă putere în evidență justețea politicii partidului nostru, care a știut să acționeze — și acționează — pentru a aplica creator adevărurile generale la realitățile din țara noastră!"** Mai cu seamă acum, cînd există o preocupare generală pentru perfecționarea activității diferitelor partide comuniste și muncitorești, pentru perfecționarea activității de construcție socialistă, este necesar ca partidul nostru să se angajeze cu toată forța în clarificarea noilor probleme ce apar în fața omenirii, să se acorde o mai mare atenție conținutului noii gîndiri ce trebuie să se afirme în relațiile dintre state, fenomenelor crizei economice și sociale mondiale, subdezvoltării și problematicii noii ordini economice, problemelor ecologice, aspectelor fundamentale ale drepturilor omului, punînd pe primul plan dreptul esențial la muncă, la viață și pace.

Cerințe și răspunderi dintre cele mai importante sînt puse, în actuala etapă, în fața științelor sociale, chemate să evidențieze cu mai multă vigoare rolul științei și culturii, al cunoașterii universale în dezvoltarea omenirii pe calea progresului și civilizației să abordeze în mod sistematic și global problemele noi, nu numai pe une-

le dintre ele, asigurînd buna lor cunoaștere, raportîndu-le permanent la perspectivele de dezvoltare proprii societății noastre. În condițiile în care procesul revoluționar nu s-a încheiat și nu se va încheia niciodată, după cum arăta secretarul general al partidului, se impune studierea lui dintr-o perspectivă științifică, pentru a-i pune în lumină conținutul și tendințele, pentru a sesiza noul care se dezvoltă și care reprezintă viitorul.

Justețea liniei politice internaționale a partidului și statului nostru

În cea mai deplină concordanță cu obiectivele de progres ale patriei, cu concluziile desprinse din analiza problemelor apărute pe plan mondial, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat, încă o dată, justețea politicii de pace și amplă colaborare internațională a partidului și statului nostru, de întărire a solidarității cu toate forțele înaintate ale contemporaneității în lupta pentru dezarmare, pentru așezarea relațiilor dintre state pe principii de deplină egalitate, de respect neabătut al independenței și suveranității naționale. Pornind de la faptul că situația internațională continuă să fie foarte gravă, că pașii spre destindere nu au schimbat raportul de forțe și nu au înlăturat pericolul pentru însăși existența vieții pe planeta noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reiterat, cu putere, necesitatea asumării unor răspunderi sporite, a angajării plenare a tuturor statelor în soluționarea marilor și complexelor probleme contemporane. Totodată, într-un spirit realist, democratic, specific tuturor demersurilor de politică externă ale partidului și statului nostru, este subliniat rolul fundamental al popoarelor, al partidelor și forțelor revoluționare, progresiste și democratice în lupta pentru rezolvarea nouă, constructivă, a dificultăților actuale, pentru asigurarea unor relații noi, de deplină egalitate, între toate statele.

Analiza făcută conținutului epocii actuale, cu marile cuceriri ale revoluției tehnico-științifice, și perspectivelor de progres ale omenirii pune puternic în evidență **necesitatea unei noi revoluții în gîndire** și, în acest sens, a combaterii oricăror manifestări de întoarcere la concepțiile vechi, perimate, a sublinierii legitimității și superiorității socialismului, care reprezintă noul pe plan social. **„Este bine cunoscut** — sublinia secretarul general al partidului — **că întreaga dezvoltare a societății omenești este istoria luptei între vechi și nou, istoria luptei de clasă, a luptei împotriva asupririi, a luptei pentru libertate și independență. În acest sens, întreaga noastră activitate politico-ideologică trebuie să pună cu putere în evidență politica de pace și colaborare a partidului, a României socialiste, să contribuie activ la înțelegerea corespunzătoare a schimbărilor ce se petrec în lume, a noilor tendințe, a perspectivelor, a viitorului omenirii".**

Magistrală analiză a exigențelor actualei etape de dezvoltare a patriei, a sarcinilor din domeniul muncii politico-educative și ideologice, a conținutului și trăsăturilor definitorii ale epocii contemporane, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu — adoptată ca program de muncă și luptă al întregului popor — conferă cea mai limpede expresie hotărîrii întregii noastre națiuni de a acționa cu perseverență, strîns unită în jurul partidului, al secretarului său general, pentru înfăptuirea exemplară a planurilor și programelor de înflorire multilaterală a României, într-o lume a păcii, progresului și dezvoltării libere a tuturor popoarelor.

„LUMEA"

Viziune profund dialectică asupra luptei dintre vechi și nou în viața internațională, perspectivă clară, puternic mobilizatoare asupra viitorului omenirii

Exemplară, în dinamica gîndirii tovarășului Nicolae Ceaușescu, este abordarea dialectică a problematicii complexe a lumii contemporane. Identificarea marilor contradicții ale epocii, evidențierea caracterului lor global, analiza științifică a fenomenelor într-o pătrunzătoare înțelegere a corelațiilor intime dintre ele — totul pentru afirmarea unei gîndiri fundamental noi, a unui nou mod de abordare, în consens cu exigențele timpului și pentru a da o perspectivă clară acțiunii forțelor sociale și politice purtătoare ale noului în istorie ; reexaminarea critică a tezelor și aprecierilor moștenite din trecut, abandonarea a tot ce nu mai corespunde procesului de înnoire istorică, adaptarea, îmbogățirea și, mai cu seamă, crearea unor concepte originale, de mare amplitudine teoretică și adîncă substanță umanistă, deschizînd orizonturi noi acțiunii practice, revoluționare ; lupta fermă, curajoasă împotriva oricăror închistări dogmatice și viziuni schematice, a oricăror modele prestabilite; degajarea acelor soluții și direcții de acțiune care corespund noilor condiții istorice și care, tocmai prin vitalitatea argumentelor, tezelor și ideilor ce le animă, atrag la acțiune conștiințele înaintate ale epocii, mase largi umane — sînt, toate acestea, caracteristici definitorii ale operei președintelui Nicolae Ceaușescu. O operă care, în totalitatea sa, a făcut convingătoarea demonstrație că materialismul dialectic și istoric, socialismul științific nu constituie sisteme închise ci, dimpotrivă, sînt permanent deschise înnoirilor, reprezintă științe în acțiune, determinînd cele mai avansate și revoluționare procese sociale și politice contemporane.

Printr-o asemenea operă, președintele Nicolae Ceaușescu a consacrat, definitiv, țării nu numai dreptul firesc de făuritor conștient al propriei istorii, ci și pe acela, la fel de firesc — dar profund revoluționar pe plan mondial — de a participa, în deplină egalitate, la viața internațională, la istoria contemporană, la înnoirea și înnobilarea tezaurului universal de gîndire politică. Și e un adevăr incontestabil că biografiile a numeroase idei, devenite puternice forțe sociale și politice în transformarea novatoare a societății și lumii de astăzi, își au, prin opera președintelui Nicolae Ceaușescu, punctul de pornire pe solul fertil al spiritualității românești. Președintele Nicolae Ceaușescu a consacrat o concepție unitară, atotcuprinzătoare despre lume și viață, o nouă gîndire, un nou mod de abordare și de inițiativă, care, prin originalitate, realism și profundă înțelegere a perspectivei istorice, și-au cîștigat un înalt prestigiu și o largă recunoaștere internațională. Mereu în avangarda gîndirii contemporane, opera președintelui Nicolae Ceaușescu a defrișat terenuri de vastă acțiune internațională, care, inițial, au fost considerate, de unii, tabù-uri intangibile, sau erau, de alții, prea puțin înclinați să întrevadă perspectiva, resimțite ca „perturbatoare" ale unei ordini condamnate de istorie, dar acceptate de ei, în numele unor interese înguste și oprimatoare, cu o condamnabilă pasivitate retrogradă. În confruntare cu vechiul, cu inerții de tot felul, depășind tipare ce păreau inamovibile, gîndirea președintelui Nicolae Ceaușescu a fundamentat idei de pionierat, o viziune asupra lumii, de largă și novatoare deschidere, impunîndu-se prin investiția de inteligență creatoare, de curaj, tenacitate și

originalitate — acțiune de mare semnificație politică și, deopotrivă, morală, căci a lupta pentru afirmarea noului într-un domeniu, precum cel internațional, a fost și este de prea multe ori întîmpinată cu neînțelegere, ostilitate și opacitate sau însoțită de convulsii dureroase și resimțită, la început, ca surpriză aparent inexplicabilă.

Afirmînd și argumentînd, în plan conceptual, un nou mod de a defini, profund dialectic, devenirea revoluționară a lumii, gîndirea tovarășului Nicolae Ceaușescu pornește de la o examinare realistă a stadiului în care se află raportul de forțe pe plan mondial, a principalelor tendințe — economice, politice, sociale, spirituale — ale lumii contemporane. Pe această bază, definirea conținutului, naturii și caracteristicilor epocii contemporane este exemplară prin capacitatea de a depăși viziunile restrictive, limitative, de a identifica problemele cu adevărat prioritare și a da răspunsurile care pot asigura perspectiva transformărilor înnoitoare, progresiste ale umanității, pentru triumful idealurilor de independență, libertate și progres social, de înțelegere, pace și colaborare între popoare.

Referirile la problematica internațională din recentele expuneri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu sînt, din acest unghi de vedere, ilustrative pentru dinamica gîndirii dialectice aplicate problemelor-cheie ale vieții internaționale și dezvoltării sociale contemporane. Realitatea este descrisă fără înconjur, definirea momentului istoric este limpede, expresia avînd sobrietatea adevărurilor spuse dintr-o adîncă înțelegere a resorturilor celor mai intime ale evoluțiilor mondiale. Situația internațională — atrage atenția conducătorul partidului și statului nostru — continuă să fie foarte gravă. Pașii spre destindere nu au schimbat raportul de forțe și nu au înlăturat pericolul pentru însăși existența vieții pe planeta noastră. Imperialismul nu și-a schimbat caracterul său agresiv ; pericolul de război se menține. Evoluțiile sînt contradictorii ; într-o epocă de uriașe cuceriri ale științei și cunoașterii, în general, asistăm, în același timp, la manifestări ale întoarcerii spre trecut, ale unor concepții vechi, retrograde. Omenirea — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — se află la un moment de răscruce, cînd apar multe neclarități și nedumeriri. **„Este deci necesar să se dea răspuns noilor probleme și realități, o perspectivă clară, progresistă pentru dezvoltarea generală a omenirii".**

În lumina acestei largi deschideri conceptuale — schițată, doar, aici —, gîndirea tovarășului Nicolae Ceaușescu este deosebit de ilustrativă pentru determinarea, cu fermitate revoluționară, a noului, drept criteriu de valoare suprem, care oferă garanția aprecierilor juste, de mare forță mobilizatoare a tuturor resurselor de înnoire socială ale umanității. **„Este necesară, cu adevărat, o nouă revoluție în gîndire. Aceasta se poate realiza nu prin întoarcerea la concepții vechi, care și-au trăit traiul, ci privind înainte, făcînd loc cu hotărîre noilor cuceriri ale științei, tehnicii, ale cunoașterii umane, în general. Nostalgia trecutului** — atrage atenția secretarul general al partidului nostru — **este întotdeauna un rău sfătuitor".** Din înțelegerea științifică a experienței istorice a luptei dintre vechi și nou sînt degajate perspectivele devenirii sociale, ale

„Este bine cunoscut că întreaga dezvoltare a societății omenești este istoria luptei între vechi și nou, istoria luptei de clasă, a luptei împotriva asupririi, a luptei pentru libertate și independență. În acest sens, întreaga noastră activitate politico-ideologică trebuie să pună cu putere în evidență politica de pace și colaborare a partidului, a României socialiste, să contribuie activ la înțelegerea corespunzătoare a schimbărilor ce se petrec în lume, a noilor tendințe, a perspectivelor, a viitorului omenirii".

NICOLAE CEAUȘESCU

marilor schimbări esențial progresiste. Pe temeiul gîndirii materialist-dialectice, creatoare, este motivată, istoric, rațiunea de a fi a socialismului ca unica alternativă a dezvoltării libere a omenirii, ca evoluție legică, în consens cu cerințele obiective ale afirmării noului în lume. În lumina aceleiași gîndiri profund dialectice, se relevă viguroasa argumentare a superiorității orînduirii socialiste, care are misiunea istorică de a asigura omenirii o nouă perspectivă de dezvoltare. **„Socialismul, care este o societate tînără, reprezintă noul, viitorul omenirii** — subliniază tovarășul **Nicolae Ceaușescu. Iar pentru a fi cu adevărat revoluționari, trebuie să privim la tot ceea ce este nou, trebuie să privim înainte, să avem deplină încredere în socialism, în comunism — care reprezintă viitorul și visul de aur al întregii omeniri !"**

Remarcăm — în aceste concluzii desprinse din recentele expuneri, ca, de altfel, din totalitatea operei teoretice a conducătorului partidului și statului nostru — sinteza dialectică, ilustrativă pentru valorile integratoare ale noii gîndiri promovate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, dintre legitățile procesului revoluționar, în multitudinea articulațiilor sale sociale și politice, exigențele acute ale cunoașterii, în condițiile revoluției tehnico-științifice, imperativele apărării păcii și civilizației umane, sub impactul global al problemei fundamentale a păcii și războiului în era nucleară.

Tulburătoarele probleme ale acestui sfîrșit de secol și de mileniu — ale păcii și războiului, ale pericolului unei conflagrații nucleare ; ale gestiunii raționale a resurselor naturale, de energie și materii prime, ale menținerii echilibrului ecologic ; contradicțiile, de factură globală, dintre socialism și capitalism, dintre țările bogate și cele sărace ; instabilitatea și conflictele economico-sociale, confruntările militare și de altă natură — își găsesc, în gîndirea președintelui Nicolae Ceaușescu, o abordare de cea mai largă amplitudine filozofică și, deopotrivă, de fermă determinare a căilor, mijloacelor și direcțiilor practice de acțiune pentru a face să triumfe noul în viață și societate, în raporturile internaționale, în lume, în ansamblu. Reprezintă, în acest sens, strălucite contribuții la tezaurul gîndirii politice universale, identificarea, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, a soluțiilor într-o serie de probleme fundamentale, precum : modalitățile de adîncire și dezvoltare, în continuare, a procesului revoluționar mondial ; întărirea influenței și afirmarea superiorității socialismului, a forței sale de atracție ; definirea principalelor contradicții ale lumii contemporane, a caracterului și naturii lor ; corelația dialectică dintre general și particular, dintre intern și extern, național și internațional, dintre independență și interdependență în lumea contemporană ; evoluția raportului de forțe pe plan mondial ; rolul forțelor progresiste, revoluționare, al popoarelor în promovarea politicii de pace, independență și colaborare.

Vom remarca, în această suită, sublinierea, în cadrul recentelor expuneri, a capacității maselor, popoarelor, de a schimba, pe baza acțiunii lor unite, cursul evenimentelor, de a asigura dezarmarea, pacea, dreptul fundamental al oamenilor la existență, la libertate, la viață. Legat de aceasta, se relevă, de asemenea, aprecierea, de mare valoare teoretică și practică, privind necesitatea democratizării reale a vieții internaționale, a faptului că problemele cu care se confruntă omenirea, prin însăși natura lor, nu pot fi soluționate de cîteva state — ceea ce impune, în mod obiectiv, asumarea răspunderii de către toate țările, participarea tuturor la rezolvarea lor.

Sînt, acestea, direcții de înaltă semnificație politică și adîncă substanță morală ale noii gîndiri promovate de președintele Nicolae Ceaușescu — o gîndire de mare forță anticipativă, definind prioritățile de acțiune, oferind soluții practice, deschizînd cîmp larg conlucrării pentru consacrarea în lume a unei politici noi, întemeiate pe principii noi, ca bază a unor relații internaționale de tip nou. O gîndire căreia îi este caracteristică nu numai cunoașterea, sesizarea și prezentarea fenomenelor distinctive ale vieții internaționale, ci, în același timp, adoptarea, cu consecvență, a unei poziții active, militante, de permanentă inițiativă, avînd ca finalitate transformarea revoluționară a lumii, reglementarea marilor probleme, în consens cu voința popoarelor și prin lupta lor unită și conștientă.

Radu Pascal

Propuneri realiste şi constructive pentru reducerea radicală a armamentelor convenţionale, efectivelor şi cheltuielilor militare

ROMÂNIA
mari idei în acţiune

Departe de a se situa la „remorca" înarmărilor nucleare, armele convenţionale reprezintă, prin gradul înalt de perfecţionare şi de periculozitate la care au ajuns, o componentă de prim ordin a cursei generale a înarmărilor, cu atît mai mult cu cît, în ultima vreme, se observă evoluţii cantitative şi calitative tot mai îngrijorătoare. Folosirea tehnicii de vîrf în industria militară a făcut ca armamentul aşazis tradiţional să fie convertit în tehnică de luptă ultramodernă, ceea ce apropie acest tip de arme de cele atomice. După cum este cunoscut, armamentele clasice se află în dotarea tuturor statelor, ele consumînd patru cincimi din bugetul militar mondial, care se cifrează la copleşitoarea sumă de peste 1 000 miliarde dolari pe an. De asemenea, armele convenţionale sînt folosite în intervenţiile militare şi în conflictele regionale, care provoacă mari pierderi de vieţi omeneşti şi pagube materiale incalculabile. Exemplificînd, în perioada postbelică au avut loc circa 150 de conflicte militare locale, care au făcut peste 20 milioane de victime. În această perioadă, omenirea nu a cunoscut decît 26 de zile complet senine, fără ostilităţi armate. Există, desigur, şi riscul ca asemenea stări conflictuale să degenereze într-un război mondial, care s-ar transforma inevitabil într-o conflagraţie nucleară, ceea ce ar duce la însăşi dispariţia civilizaţiei umane. În fine, conflictele regionale oferă posibilitatea unor puteri militare de a testa pe „viu" eficacitatea unor arme noi. (De pildă, forţele armate americane au folosit, lunile trecute, în zona Golfului, proiectile dirijate cu ajutorul laserului, ce s-au dovedit a fi de o mare precizie).

Tocmai în lumina acestor realităţi, România socialistă — prin propunerile prezentate la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. — îşi reafirmă, cu fermitate, poziţia în favoarea opririi acestui curs periculos, pentru trecerea la adoptarea unor măsuri concrete de dezarmare convenţională. Sintetizînd, remarcabil, complexa problematică a dezarmării şi, în cadrul acesteia, a celei convenţionale, ţara noastră, preşedintele Nicolae Ceauşescu au propus trecerea la **reducerea anuală a cheltuielilor militare de către toate ţările, astfel încît, pînă în anul 2000, aceste cheltuieli să scadă cu cel puţin 50 la sută, faţă de nivelul actual.** Avînd în vedere că dezarmarea interesează, fără excepţie, toate popoarele lumii, al căror destin este vital legat de soluţionarea acestei probleme, România a reafirmat, şi cu acest nou prilej, rolul Organizaţiei Naţiunilor Unite ca for mondial, în cadrul căruia, prin contribuţia efectivă a tuturor statelor membre, se pot găsi soluţii viabile.

Luînd în consideraţie că, în Europa, există cele mai mari arsenale nucleare, cea mai mare concentrare de armamente clasice şi forţe armate, propunerile româneşti de dezarmare acordă o atenţie deosebită situaţiei de pe acest continent. În condiţiile recentei ratificări a Tratatului dintre U.R.S.S. şi S.U.A. privind eliminarea rachetelor cu rază lungă şi mai scurtă de acţiune s-au creat perspective încurajatoare şi în adoptarea unor măsuri de dezarmare convenţională. În acelaşi timp, trebuie militat ferm pentru **oprirea oricăror modernizări ale armelor nucleare cu rază scurtă de acţiune,** cu atît mai mult cu cît, în Europa occidentală, există voci influente, care, sub diferite pretexte, cer o astfel de reînarmare. În viziunea ţării noastre, de o mare însemnătate este, totodată, angajarea, pînă la sfîrşitul acestui an, a statelor participante la cele două alianţe militare — N.A.T.O. şi Tratatul de la Varşovia — în negocieri, cu participarea tuturor ţărilor europene, care să ducă la **reducerea substanţială, cu cel puţin 20 la sută, pînă în anul 1990, cu 30—35 la sută, pînă în anul 1995, şi cu 50 la sută, pînă la sfîrşitul secolului, a armamentelor convenţionale şi efectivelor militare.** Esenţial este, totodată, ca **reducerile să înceapă cu principalele categorii de armamente,** avînd în vedere că, pe continentul nostru, staţionează aproximativ 100 000 de tancuri, circa 24 000 de avioane militare, iar, pe mările din împrejurimi, navighează peste 4 500 vase de război. Programul românesc de dezarmare scoate în evidenţă, de asemenea, — ca măsuri menite să ducă la stabilirea echilibrului militar la un nivel cît mai scăzut — **îngheţarea efectivelor şi cheltuielilor militare ale ţărilor celor două alianţe la nivelul anului în curs, desfiinţarea bazelor militare străine şi retragerea trupelor de pe teritoriul altor state în interiorul frontierelor naţionale, iniţierea de negocieri concrete pentru desfiinţarea simultană atît a N.A.T.O., cît şi a Tratatului de la Varşovia,** începînd **cu dizolvarea organizaţiilor lor militare.** În acest sens, în Expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la lucrările şedinţei comune a Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii şi a Consiliului Naţional al Agriculturii se arată că **„se impune trecerea la măsuri hotărîte privind reducerea armelor convenţionale, renunţarea la armele chimice, la alte arme de distrugere în masă, pentru retragerea trupelor străine de pe teritoriul altor state, renunţarea la manevre şi demonstraţii militare de amploare, la orice acţiuni de forţă sau de ameninţare cu forţa în apropierea graniţelor diferitelor ţări".**

De-a lungul anilor, România socialistă şi-a sprijinit, şi în domeniul dezarmării, principiile şi iniţiativele prin fapte. În ultimii 10 ani, ţara noastră şi-a redus, în cîteva rînduri, alocaţiile militare, iar, prin referendumul naţional din noiembrie 1986, s-a procedat la reducerea unilaterală a armamentelor, efectivelor şi cheltuielilor militare. România socialistă a avut, astfel, autoritatea politică de a prezenta, la cea de-a treia sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, iniţiativa **„Dezarmare prin fapte".** În termenii propunerii, Adunarea Generală este chemată să invite toate statele să iniţieze **acţiuni unilaterale şi pe bază de exemplu reciproc de îngheţare şi reducere a armamentelor, efectivelor şi cheltuielilor militare.**

• Aproximativ 100 milioane de locuitori ai planetei — militari, savanţi, tehnicieni, ingineri — sînt implicaţi, direct sau indirect, în cursa înarmărilor.

• Un sfert din oamenii de ştiinţă existenţi în lume lucrează în domeniul militar, care acaparează 40 la sută din sumele destinate cercetărilor ştiinţifice.

• Un obuz obişnuit costă circa 450 dolari, ceea ce depăşeşte de trei ori venitul individual anual a 500 milioane de locuitori ai Terrei.

• Cheltuielile medii pentru întreţinerea unui singur militar în stare de luptă sînt evaluate la 22 000 dolar anual.

În viziunea ţării noastre, armele convenţionale nu pot fi, sub nici un motiv, dezvoltate ca „măsuri compensatorii" pentru acordurile de reducere a arsenalelor nucleare, întrucît utilizarea lor nu ar reprezenta decît „uvertura" unui conflict atomic. Tezele potrivit cărora un război convenţional ar fi „tolerabil" sînt deosebit de primejdioase. Ele nu ţin seama de faptul că, în cazul unui conflict clasic în Europa, nici una din părţi nu s-ar recunoaşte învinsă, atîta vreme cît ar avea la dispoziţie „atu-ul ultimei instanţe" — mijloacele nucleare.

Trebuie, de aceea, acţionat pentru un **program complex de dezarmare,** care să determine înlăturarea treptată a tuturor categoriilor de arme nucleare, precum şi reducerea radicală şi concomitentă a armelor clasice, a efectivelor şi cheltuielilor militare, pentru eliberarea omenirii de coşmarul atotdistrugător, pentru a se asigura tuturor popoarelor dreptul la progres, într-o lume mai bună şi mai dreaptă.

Ştefan Cârjă

Crearea de zone denuclearizate — pas important pe calea dezarmării

ROMÂNIA
mari idei în acțiune

Săptămîna trecută s-au desfășurat la Berlin lucrările primei reuniuni internaționale privind crearea de zone denuclearizate, la care au luat parte numeroși delegați, reprezentanți guvernamentali, ai partidelor politice și ai organizațiilor internaționale, oameni de știință și cultură din peste 100 de țări, inclusiv din România, reprezentată de o delegație condusă de tovarășul Gheorghe Rădulescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat.

Șeful delegației țării noastre a prezentat, în cadrul reuniunii, **concepția, inițiativele și demersurile președintelui Nicolae Ceaușescu** în legătură cu problema în dezbatere, care s-au bucurat de un deosebit interes și o apreciere unanimă.

Dezbaterile din cadrul reuniunii au oferit un cadru de ample discuții și schimb de vederi, ce au pus în evidență actualitatea conceptului de creare a unor zone libere de arme nucleare și, deopotrivă, necesitatea obiectivă de instituire a unor astfel de zone ale păcii pe glob, ca măsură parțială de dezarmare.

Conceptul de „zonă denuclearizată" s-a cristalizat în condițiile existenței și perfecționării armelor nucleare. Conștientizarea opiniei publice asupra potențialului distructiv uriaș al acestor arme a generat intensificarea eforturilor statelor de a căuta mijloace prin care să se pună la adăpost de pericolul utilizării, împotriva lor, a unui atare tip de armament și de a evita implicarea lor într-un conflict nuclear. În consecință, propunerile privind crearea de zone denuclearizate au o importanță majoră pentru procesul de dezarmare. Realizarea unor asemenea zone este motivată, mai ales dacă ținem seama de contextul în care a apărut conceptul ca atare, în a doua jumătate a anilor '50, după ce omenirea cunoscuse experiența tristă a tragicelor bombardamente atomice de la Hiroshima și Nagasaki, de dorința statelor de a se pune la adăpost de eventualitatea atragerii lor într-un conflict nuclear. Ulterior, motivațiile pentru crearea de zone libere de arme nucleare au sporit, „zonele denuclearizate" fiind menite să îndeplinească și funcția de întărire a încrederii, contribuind, prin statutul lor, la crearea unui climat de securitate și cooperare, de echilibru în aria geografică respectivă.

Există deja în lume o rețea de zone denuclearizate instituite prin tratatele încheiate între state. Tratatul de la Tlatelolco (1967) privind denuclearizarea Americii Latine, Tratatul de la Rarotonga (1985) în Pacificul de Sud sînt unicele instrumente internaționale vizînd eliberarea, de sub spectrul armelor atomice, a unor părți populate ale globului. Au fost, însă, declarate zone denuclearizate și unele spații nelocuite, denumite generic „zone cu regim juridic special", considerate a fi patrimoniu comun al întregii umanități; este vorba de Antarctica, de spațiul extraatmosferic și fundul mărilor și oceanelor.

Militînd consecvent pentru încetarea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a elaborat un amplu program de acțiune, în care măsurile de ansamblu, generale, se împletesc cu măsuri parțiale, menite să contribuie la realizarea treptată de progrese în vederea atingerii scopului final — crearea unei lumi fără arme și războaie. În acest cadru, se înscrise și poziția României în sprijinul creării de zone denuclearizate în Europa, ca și pe alte continente, care să se constituie în tot atîtea regiuni ale înțelegerii, colaborării și încrederii între state, cu efecte benefice asupra ansamblului climatului politic mondial.

Procesul denuclearizării este declanșat — se arată în documentele partidului și statului nostru —, dar debutul său nu este, însă, suficient, dat fiind că tratatele și acordurile încheiate fie că vizează, în general, regiuni cu o slabă densitate a populației, fie că, așa cum este cazul unor orașe și unități administrative (în Japonia, de exemplu), nu au acoperire juridică la nivel național sau internațional. Potrivit opiniei țării noastre, denuclearizarea se cere, cu stringență, a fi pusă în aplicare pe continentele cu o mare concentrare de asemenea mijloace de distrugere în masă, în primul rînd în Europa, unde se află instalată majoritatea covîrșitoare a armelor și armamentelor — nucleare și clasice — existente în lume.

Țara noastră apreciază că, pentru concretizarea unor asemenea deziderate, este imperios necesară acțiunea conjugată a tuturor părților interesate, ca și acordarea de garanții corespunzătoare din partea puterilor nucleare. În opinia României, proclamarea regiunilor libere de arme nucleare contribuie la diminuarea tensiunii, sporește încrederea, duce la îmbunătățirea climatului politic general, deschide calea unui viitor pașnic al popoarelor, odată cu lărgirea continuă a ariilor geografice denuclearizate restrîngîndu-se tot mai mult aria primejdiei nucleare pînă la înlăturarea ei totală.

Această poziție principială se reflectă în activitatea prodigioasă a României în realizarea procesului de dezarmare, iar, în acest cadru, se remarcă programul (în zece puncte) prezentat la recenta sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U.

Țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu au acordat și acordă o atenție aparte înfăptuirii acestor deziderate în regiunea geografică în care România este situată, inițiind o suită de acțiuni vizînd transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii, prieteniei și colaborării, liberă de arme nucleare, fără baze și trupe militare străine. Înaintarea pe drumul extinderii colaborării interbalcanice și al denuclearizării peninsulei ar constitui un exemplu de urmat și pentru alte regiuni din Europa, ca și din restul lumii. **„România acționează ferm** — arăta președintele **Nicolae Ceaușescu — pentru dezvoltarea largă a colaborării în Balcani, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a bunei vecinătăți, a păcii și cooperării, fără arme nucleare și chimice, fără trupe și baze militare străine".** Aceste probleme ar putea constitui, în concepția României, punctele esențiale ale agendei de lucru a unei conferințe la nivel înalt a țărilor balcanice.

De asemenea, din inițiativa președintelui Nicolae Ceaușescu, încă la prima sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, ce a avut loc în 1978, iar ulterior la Conferința pentru dezarmare de la Geneva, precum și în cadrul Conferinței de la Stockholm din 1984, România a prezentat propunerea referitoare la „Stabilirea de-a lungul frontierelor dintre țările N.A.T.O. și cele ale Tratatului de la Varșovia a unui culoar de securitate, demilitarizat, liber de arme nucleare și alte arme de distrugere în masă".

Militînd consecvent pentru denuclearizarea regiunii Balcanilor, țara noastră sprijină activ, totodată, preocupările statelor privind proclamarea de zone denuclearizate și în alte părți ale continentului, în întreaga lume — fapt evidențiat cu pregnanță și în cadrul reuniunii de la Berlin. România apreciază inițiativele R.D. Germane și R.S. Cehoslovace privind crearea, în centrul Europei, a unui coridor denuclearizat, ca și inițiativa comună a Partidului Socialist Unit din Germania și Partidului Social-Democrat din R.F. Germania și Partidului Comunist din Cehoslovacia.

În cadrul reuniunii de la Berlin au fost reafirmate și propunerile în direcția instituirii unor zone denuclearizate în alte regiuni ale globului, cum ar fi Europa centrală și de nord, Oceanul Indian, Africa, Asia de sud-vest și sud-est, Orientul Mijlociu. Țara noastră sprijină consecvent asemenea propuneri, avînd în vedere că, existînd o rețea cît mai vastă de zone lipsite de armele atomice, se reduce, proporțional, pericolul amenințării unei catastrofe ce ar avea efecte pustiitoare pe întreaga planetă.

În fața alternativei de supraviețuire sau dispariție, — s-a arătat la reuniune — România consideră că problema dezarmării nucleare, a dezarmării în general, nu mai poate fi considerată ca fiind de competența marilor puteri sau a unui grup restrîns de state, ea interesînd deopotrivă toate popoarele, toate statele, indiferent de orînduire socială, de filozofie politică, de mărime, putere economică sau militară.

În lumina deziderateloor vitale de pace, activitatea consecventă a României în problema instituirii de zone denuclearizate pe planeta noastră s-a dovedit a fi, și în cadrul reuniunii de la Berlin, în deplină concordanță cu preocupările statelor în procesul dezarmării.

Mihaela Brumă

NAȚIUNILE UNITE

La încheierea sesiunii speciale consacrate dezarmării

– Un imperativ de maximă importanță : o mai amplă mobilizare a eforturilor, o mai intensă valorificare a premiselor existente pentru adoptarea unui program complex și cuprinzător de dezarmare –

Sesiunea specială consacrată dezarmării s-a încheiat fără adoptarea unui document final, ignorîndu-se — așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R. — voința marii majorități a popoarelor lumii, iar aceasta datorită cîtorva țări și, în primul rînd, Statelor Unite ale Americii, care s-au opus adoptării unei hotăriri în această problemă. „Dar și fără adoptarea unei hotăriri speciale, sesiunea a evidențiat cu putere — **arăta conducătorul partidului și statului nostru** — voința statelor și popoarelor lumii, inclusiv a poporului american, de a se pune capăt actualei politici de înarmare — care poate duce, inevitabil, la un nou război mondial, la o catastrofă nucleară —, de a se acționa pentru o politică de pace, de colaborare între toate națiunile lumii". **La încheierea sesiunii, o idee centrală se impune : important este să se țină seama de dezbaterile ample care au avut loc, astfel încît, prin mobilizarea mai intensă a eforturilor tuturor statelor, să se declanșeze un real proces de dezarmare.**

Pînă în ultimul moment, s-au întreprins consultări și negocieri asupra paragrafelor controversate din documentul final, s-a recurs la tradiționala formulă diplomatică a „opririi acelor ceasului", eforturile de armonizare a pozițiilor statelor continuînd pînă duminică dimineața, cînd președintele Comitetului de redactare, Ahmad Mansour (Pakistan), a făcut cunoscut că, în ciuda muncii laborioase de elaborare a textului final, acesta nu a putut fi convenit și a recunoscut că „speranțele sînt frustrate". Este lamentabil că nu ne-am putut atinge obiectivul — a declarat diplomatul pakistanez.

În cuvîntul de închidere a lucrărilor sesiunii speciale, președintele în exercițiu al Adunării Generale, Peter Florin, a exprimat regretul că delegațiile statelor participante „nu au reușit să realizeze consensul și să elaboreze documentul final". „Cu toate acestea — a apreciat el — discuțiile de la sesiune s-au caracterizat printr-o dezbatere multilaterală a problemelor limitării cursei înarmărilor și dezarmării. Ele au arătat, cu claritate, apropierea pozițiilor statelor asupra principalelor chestiuni privind dezarmarea și securitatea internațională. S-a dovedit util dialogul deschis și cuprinzător asupra problemelor în legătură cu care se mențin încă deosebiri în pozițiile statelor". În continuare, președintele Adunării Generale a evidențiat intensitatea dezbaterilor asupra problemelor dezarmării nucleare, curentul foarte larg de opinie care s-a degajat în ce privește necesitatea asigurării unei priorități maxime pentru măsurile vizînd realizarea dezarmării nucleare și eliminarea pericolului nuclear. De asemenea, el a relevat ponderea importantă, deținută în ansamblul dezbaterilor, a unor măsuri cum sînt încetarea tuturor experiențelor nucleare, elaborarea unei convenții de prohibire a armelor chimice, interzicerea militarizării spațiului cosmic, reducerea armamentelor convenționale, crearea de zone denuclearizate în diferite regiuni ale planetei și altele.

Privite în ansamblu, dezbaterile ample prilejuite de cel de-al treilea mare forum al Națiunilor Unite consacrat dezarmării (celelalte două au avut loc în 1978 și, respectiv, în 1982) au prilejuit o analiză cuprinzătoare și aprofundată a problematicii de importanță cardinală a opririi cursei înarmărilor, înfăptuirii dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, și înaintării spre obiectivul final — dezarmare generală și totală, sub un control internațional strict și eficace —, țel proclamat, de mai mulți ani, de către O.N.U. Interesul larg, nemijlocit, față de aceste probleme, a fost atestat de faptul că, în dezbaterile generale ale sesiunii, au luat cuvîntul șefii de delegații ai unui număr de 135 de state, din totalul de 159 de membri ai O.N.U., printre care 30 de șefi de stat sau de guvern, 60 de miniștri de externe și alți înalți reprezentanți. Ei au dat expresie preocupării și îngrijorării crescînde a guvernelor și popoarelor lor în legătură cu continuarea, în ritm alert și la cote tot mai periculoase, a cursei înarmărilor, sentimentelor de frustrare ale oamenilor de bună-credință de pretutindeni, datorită resurselor colosale care continuă să fie irosite la scară mondială în scopuri distructive, opțiunii ferme a majorității covîrșitoare a națiunilor în favoarea unor măsuri concrete, care să ducă la oprirea și schimbarea sensului actualei competiții militare irațională, la înfăptuirea dezarmării și, în primul rînd, a dezarmării nucleare, ca singura alternativă rațională, ca unica bază pe care pot fi construite o pace și o securitate autentice. În preocuparea de a se găsi noi căi și modalități de înaintare spre aceste obiective, în cadrul lucrărilor sesiunii speciale au fost avansate numeroase idei și propuneri — dintre care unele noi — vizînd adoptarea unor măsuri practice de dezarmare, între care încetarea experiențelor nucleare, eliminarea tuturor armelor nucleare de pe continentul european și din întreaga lume, lichidarea armelor chimice și a celorlalte arme de nimicire în masă, crearea de zone denuclearizate, reducerea substanțială a forțelor armate și armamentelor convenționale din Europa, reducerea bugetelor militare, limitarea înarmărilor navale, oprirea procesului de militarizare a spațiului extraatmosferic și altele.

Prin marea lor valoare și actualitate s-au distins **„Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la problemele dezarmării și direcțiile de acțiune a țărilor pentru soluționarea lor"**, prezentate de șeful delegației țării noastre în cadrul sesiunii speciale, care — sub genericul realist și mobilizator **„Dezarmare prin fapte"** — se constituie ca un adevărat program românesc de dezarmare, în centrul căruia este situat obiectivul dezarmării nucleare și al eliberării omenirii de spectrul anihilării atomice.

Faptul că, din păcate, la sesiune nu s-a putut realiza consensul asupra unui document final și a unui program global de dezarmare generează un sentiment de nemulțumire, frustrare și îngrijorare în rîndul majorității statelor, al popoarelor, al opiniei publice mondiale, al sutelor și sutelor de mișcări și organizații de toate orientările, care și-au activizat luările de poziție și manifestațiile — unele de mari proporții și impresionante prin mesajul lor — în favoarea stăvilirii cursei aberante a înarmărilor și trecerii hotărîte la dezarmare, în special la dezarmare nucleară. După cum se știe, multe demonstrații impresionante împotriva războiului nuclear, în favoarea dezarmării și păcii, au fost organizate, în diferite țări, înaintea și în timpul sesiunii speciale consacrate dezarmării, în semn de încurajare și sprijinire, de către cele mai largi cercuri ale opiniei publice, a eforturilor în direcția dezarmării întreprinse pe plan guvernamental, sub egida Națiunilor Unite.

Absența unor rezultate palpabile la încheierea lucrărilor celei de-a treia sesiuni special consacrate dezarmării invită la reflecții profunde și, mai ales, la o mai amplă mobilizare a eforturilor, la scară mondială, pentru materializarea obiectivelor, de importanță primordială, ale opririi înarmărilor, ale realizării dezarmării și consolidării păcii. Ea atestă, o dată în plus, justețea punctului de vedere al partidului și statului nostru, a concepției președintelui Nicolae Ceaușescu, potrivit cărora sînt necesare o **nouă gîndire** și **o nouă abordare** a problemelor majore, de interes global, ale lumii contemporane, printre care dezarmarea ocupă un loc central. Această nouă gîndire și nouă abordare se cer dovedite nu prin declarații de intenții în favoarea dezarmării și păcii, ci prin **fapte**, prin **acțiuni concrete și stăruitoare** ale tuturor statelor. Din acest unghi de vedere, lucrările sesiunii au pus în relief, cu pregnanță, că problemele de importanță vitală ale stăvilirii cursei înarmărilor și înfăptuirii dezarmării interesează, în cel mai înalt grad, toate țările, toate popoarele, și, în consecință, se cer soluționate cu **participarea și aportul activ și constructiv al tuturor statelor,** în interesul nemijlocit al cauzei păcii, securității, progresului și prosperității tuturor națiunilor.

Actualele împrejurări internaționale, de o mare complexitate și gravitate, în care s-au acumulat numeroase probleme nesoluționate și multiple pericole la adresa păcii, fac imperativ necesare **continuarea dialogului, intensificarea eforturilor și acțiunilor tuturor statelor,** sub auspiciile O.N.U., care trebuie să-și sporească rolul în sfera dezarmării, în vederea elaborării unor acorduri reale, în primul rînd de dezarmare nucleară, care să ducă la concretizarea obiectivelor dezarmării, la eliminarea riscului unei catastrofe nucleare, la făurirea unei lumi a păcii, fără arme și fără războaie.

Apare de cea mai mare importanță ca patrimoniul de înțelegere în diferite domenii, conturat în lucrările sesiunii, propunerile și ideile constructive, realiste, avansate în dezbateri de numeroase state, între care și țara noastră, să constituie o bază pentru negocierile și eforturile viitoare — bilaterale, regionale și internaționale — în sfera dezarmării, să conducă la convenirea și trecerea la aplicarea unui **program complex și atotcuprinzător de dezarmare,** care să dea substanță și să ofere o perspectivă clară ansamblului tratativelor urmărind oprirea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării, pentru a veni, astfel, în întîmpinarea aspirațiilor fierbinți și cerințelor viguroase ale popoarelor de pretutindeni, în favoarea idealurilor de înțelegere, colaborare și pace pe planeta noastră.

Nicolae Chilie

Reuniunea general-europeană de la Viena

Imperativul convenirii unui document final echilibrat și realist

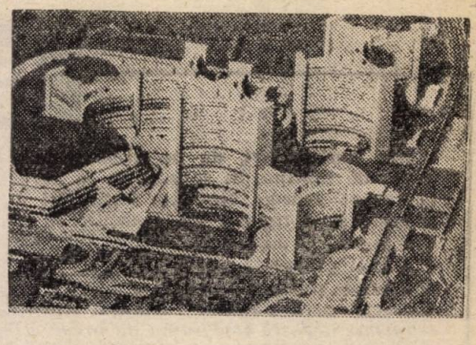

Dialogul care se poartă la Viena în problemele securității și cooperării în Europa a ajuns într-un moment hotărîtor — convenirea documentului final al Reuniunii, care să consemneze aprecierile și punctele de vedere convergente asupra drumului parcurs pînă în prezent de procesul început în urmă cu treisprezece ani, la Helsinki, precum și asupra direcțiilor de dezvoltare viitoare și aprofundare a conlucrării dintre cele treizeci și cinci de state participante la acest proces.

Din dorința declarată de a contribui la apropierea pozițiilor și la convenirea cît mai grabnică a documentului final al Reuniunii, țările neutre și nealiniate (Austria, Cipru, Elveția, Finlanda, Iugoslavia, Lichtenstein, Malta, San Marino și Suedia) au prezentat, la 13 mai a.c., un proiect de ansamblu, destinat să servească drept bază de negociere a deciziilor care ar urma să fie adoptate, prin consens, la încheierea lucrărilor forumului de la Viena. Deși acest proiect conține o serie de elemente pozitive, iar bunele intenții ale statelor coautoare nu trebuie puse la îndoială, rezultatul eforturilor lor nu satisface decît parțial exigențele de echilibru și realism, care trebuie să caracterizeze întregul proces de securitate și cooperare în Europa, pentru ca acesta să fie viabil, să răspundă preocupărilor și intereselor tuturor țărilor participante. Din această cauză, proiectul propus de țările neutre și nealiniate nu poate servi drept unică bază de negociere a documentului final al Reuniunii. România a propus ca tratativele să se poarte, în continuare, pe baza tuturor propunerilor avansate, inclusiv a proiectului țărilor neutre și nealiniate. Țara noastră a formulat, ea însăși, o serie de sugestii concrete, menite să contribuie la echilibrarea documentului final, la adoptarea unor decizii realiste, care se impun în prezent pentru respectarea și realizarea obiectivelor inițiale ale procesului declanșat de Conferința pentru securitate și cooperare în Europa (C.S.C.E.).

ROMÂNIA — PROPUNERI CARE ȚIN SEAMA DE SITUAȚIA ȘI PREOCUPĂRILE A MILIOANE DE OAMENI. În cursul lucrărilor Reuniunii de la Viena s-a manifestat, din partea unor state, tendința de a denatura și de a neglija sau chiar de a lăsa de o parte unele din problemele fundamentale ale drepturilor omului, cum sînt dreptul la muncă, la învățătură, la viață, la locuință și altele, punîndu-se accentul pe anumite aspecte secundare, nesemnificative, cu caracter administrativ, care sînt reglementate de fiecare țară, potrivit ordinii sale interne. Această tendință s-a regăsit și în proiectul de document final prezentat de țările neutre și nealiniate, atît în abordarea problemelor drepturilor omului, cît și a chestiunilor cu caracter umanitar.

Consecventă politicii sale interne, al cărei scop suprem îl reprezintă bunăstarea întregii societăți și dezvoltarea multilaterală a personalității umane și ținînd seama de problemele grave existente în Europa și în lume în ceea ce privește înfăptuirea drepturilor fundamentale ale omului, de îngrijorarea unor largi categorii ale populației față de situația lor materială și socială, ca urmare a șomajului, lipsei de locuințe, analfabetismului și diverselor inegalități pe plan economic, politic și social, România a propus ca, în documentul final al Reuniunii de la Viena, să se prevadă măsuri și angajamente ale statelor participante, destinate să ducă la soluționarea acestor probleme grave, care mai există în domeniul respectării drepturilor omului.

Astfel, pornind de la faptul că, în multe țări, tineretul se află într-o situație foarte gravă, datorită ponderii ridicate a șomajului, analfabetismului, criminalității, alcoolismului și consumului de droguri, țara noastră a propus ca statele participante la Reuniunea de la Viena să se angajeze să asigure condițiile necesare de învățătură pentru pregătirea tineretului, în vederea desfășurării unei activități utile în societate, a punerii depline în valoare a capacităților sale creatoare și să asigure tineretului locuri de muncă și repartizare în activități economice și sociale corespunzătoare pregătirii sale.

Ținînd seama de faptul că șomajul și creșterea continuă a acestuia afectează existența unui mare număr de oameni, lipsindu-i de cele mai elementare condiții de viață, punîndu-i în imposibilitatea de a-și valorifica pregătirea și întreaga lor capacitate, România a propus ca, în documentul final al Reuniunii de la Viena, să se prevadă că statele participante vor asigura, pentru fiecare cetățean, un loc de muncă corespunzător pregătirii sale, pentru a obține mijloacele materiale necesare unei vieți civilizate, în concordanță cu cerințele progresului social contemporan, și a-și putea valorifica întreaga sa capacitate fizică și intelectuală.

Datorită faptului că stimularea emigrării și racolării de cadre a permis unor țări să beneficieze de un important număr de specialiști din alte state, realizînd, pe această cale, un transfer de avuție națională fără nici o investiție, ceea ce afectează direct dezvoltarea economico-socială a statelor de origine, țara noastră a propus ca statele participante să-și asume angajamentul de a nu stimula emigrarea și de a renunța la racolarea de cadre de specialitate din alte țări, de a conlucra pentru pregătirea de cadre în diferite domenii, necesare statelor mai puțin dezvoltate.

O problemă socială deosebită, care afectează, în multe țări, o categorie importantă de persoane, inclusiv familii cu copii, este lipsa de locuințe. Ținînd seama de gravitatea acestei situații, România a propus să se elaboreze și să se treacă la înfăptuirea, în fiecare țară, a unui program care să asigure fiecărei familii, pînă în anul 2000, minimum de condiții de locuit.

Pornind de la rolul important pe care-l au femeile în societate, ele reprezentînd peste jumătate din populația lumii, de la numeroasele discriminări cărora le sînt supuse în exercitarea drepturilor lor economice, sociale, politice și civile și ținînd seama de nevoia participării acestora, în condiții de deplină egalitate, la viața politică și socială, România a propus ca documentul final al Reuniunii de la Viena să conțină angajamentul statelor participante de a asigura femeilor locuri de muncă, potrivit pregătirii și capacității lor, precum și retribuție egală cu cea a bărbaților pentru activități similare, precum și alte drepturi care să permită participarea deplină și efectivă a femeilor la viața politică și socială.

Prezentînd aceste propuneri, țara noastră consideră că asigurarea drepturilor fundamentale ale omului, punerea în valoare a capacității sale creatoare constituie o componentă esențială a progresului economic, social și politic al lumii contemporane, o îndatorire a fiecărui stat. Înfăptuirea acestei cerințe reclamă o conlucrare strînsă între toate statele participante la Reuniunea de la Viena, pe plan economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii, precum și promovarea largă, în opinia publică și, mai ales, în rîndurile tineretului, a idealurilor de pace, progres și colaborare, de înțelegere și respect reciproc între popoare. Aceasta impune, totodată, obligația statelor participante de a respecta cu strictețe principiile neamestecului în treburile interne ale altor țări, independenței și suveranității naționale, dreptul fiecărui stat de a-și soluționa problemele, în conformitate cu condițiile sale interne, cu Constituția și legile țării, cu tradițiile și specificul său național.

NEVOIA DE ECHILIBRU ȘI REALISM; ÎNTOARCEREA LA SURSE. În ultima perioadă, în cadrul procesului de securitate și cooperare în Europa, au apărut unele tendințe negative, care s-au accentuat treptat, luînd, uneori, forme îngrijorătoare, în special în problemele referitoare la drepturile omului și aspectele umanitare ale cooperării general-europene. Pe de altă parte, modul de desfășurare a reuniunilor din cadrul C.S.C.E. a devenit greoi și lipsit de eficiență, acestea prelungindu-se în mod nejustificat și transformîndu-se, adeseori, în foruri de confruntare și accentuare a divergențelor. S-au făcut și continuă să se facă încercări de a impune reglementări după care ar urma să se conducă statele participante, de a formula modele de organizare internă a acestora. În felul acesta, se stimulează amestecul în treburile interne ale unor state participante și se preconizează îndepărtarea de la principiile fundamentale înscrise în Actul final de la Helsinki.

Asemenea tendințe nocive s-au manifestat și la Reuniunea de la Viena, unde s-a încercat să se dea chiar o nouă orientare procesului C.S.C.E., care să ducă, treptat, la abandonarea obiectivelor convenite în Actul final de către cele treizeci și cinci de state semnatare.

Avînd în vedere necesitatea menținerii scopurilor și spiritului inițial, care au stat la baza Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa și a Actului final de la Helsinki, a promovării unui sistem de reuniuni și activități, în cadrul C.S.C.E., care să contribuie efectiv la edificarea securității și la dezvoltarea cooperării între

ȘAPTE ZILE

Mai multe știri, de pe diverse meridiane, au adus sub conul de lumină, în săptămîna la care ne referim, neliniști legate de aspecte ale unor activități mai absconse — și la propriu și la figurat — de natură să sporească pericolele, și așa grave, la adresa securității internaționale.

Ziarul panamez „El Matutino" informează, astfel, că un submarin nuclear american, însoțit de două nave militare, a trecut prin Canalul Panama. Agenția „Taniug", care a transmis această telegramă de presă, arată că „El Matutino" nu precizează data acestui fapt, fără precedent în istoria căii artificiale de navigație ce asigură legătura între oceanele Pacific și Atlantic, dar menționează că a fost semnalat de reprezentanți ai Administrației panameze a Canalului. Ziarul — care își însoțește relatarea de fotografii — cere guvernului președintelui Solis Palma să cerceteze fără întîrziere incidentul, trecerea submarinului nuclear prin Canal reprezentînd o amenințare pentru întregul sistem de securitate al acestei importante căi maritime.

Adăugăm că nu numai al acesteia. Pentru că, în prezent, o parte considerabilă a mijloacelor de distrugere în masă este amplasată pe oceane și mări, apele planetei, izvor primordial și rezervă inestimabilă a vieții, fiind folosite abuziv, în scopuri vizînd ireparabila distrugere. Și, în pofida afirmațiilor făcute de cercurile militarist-imperialiste, flotele militare, dotate cu o forță de șoc fără precedent, nu sînt nicidecum menite nevinovatului țel de a asigura securitatea comunicațiilor între continente, evenimente, mai vechi sau de dată mai recentă, demonstrînd că forțele maritime militare sînt folosite activ ca instrument de presiune armată și politică, destabilizînd tocmai ceea ce, chipurile, ar dori să apere — securitatea. Mai îngrijorător este că, cel puțin pînă în prezent, teribilele armamente maritime continuă să rămînă în afara sau la periferia procesului de negocieri început în problematica dezarmării.

Conștiente de marea primejdie pe care o reprezintă pentru pacea și securitatea lumii continuarea, în ritm alert, a cursei înarmărilor, inclusiv pe mări și oceane, popoarele se opun, ferm, „politicii canonierelor". Numeroase manifestări, transmise în aceste zile de agențiile de presă, subliniază acest lucru, mai pregnant decît orice comentariu. Iată, Consiliul japonez pentru interzicerea armelor atomice și cu hidrogen, precum și alte patru organizații nipone împotriva războiului, au adresat un protest comandamentului forțelor militare americane din Japonia în legătură cu intrarea în portul Yokosuka a submarinului atomic american „Omaha". La bordul acestei nave militare a S.U.A. se află rachete de croazieră „Tomahawk". Aflăm, de asemenea, că, în capitala Maltei, La Valletta, s-au desfășurat ample demonstrații de protest ale muncitorilor portuari împotriva ancorării în port a unui grup de nave militare britanice, printre care se află portavionul „Arc Royal" și crucișătorul „Edinbourgh", presupunîndu-se că ar putea avea la bord armament nuclear. Pentru a-și exprima solidaritatea cu muncitorii portuari, pe cheiul s-au adunat peste 20 000 de locuitori ai insulei. Navele străine trebuie să primească permisiunea de a intra în porturile țării numai în cazul cînd căpitanii lor vor garanta că nu au arme nucleare la bord, se arată, de asemenea, într-o rezoluție adoptată la Congresul Partidului de Centru din Suedia. Documentul relevă că Partidul de Centru va prezenta o inițiativă legislativă, în acest sens, în parlament. Mișcarea ecologistă „Greenpeace" a organizat o demonstrație de protest împotriva prezenței militare străine în Italia. Acțiunea a avut loc în apropierea bazei de sprijin pentru submarinele nucleare americane din largul coastelor Sardiniei. Și, în final, o știre din Madrid. Sub lozinca „Marea Mediterană liberă de arme nucleare!" a început campania națională a organizațiilor ecologiste spaniole.

Vasile Crișu

state suverane și egale în drepturi, fără ca procesul C.S.C.E. să dobîndească un caracter supranațional, România a propus, la începutul acestei luni, ca Reuniunea de la Viena să adopte o serie de măsuri în această direcție.

Țara noastră consideră că prevederile Actului final de la Helsinki și ale Documentului de la Madrid constituie un cadru corespunzător pentru edificarea securității și dezvoltarea, în continuare, a cooperării pe continentul european și că nu este necesar ca fiecare nouă reuniune europeană să adopte documente voluminoase, care să repete, în cea mai mare parte a lor, prevederi deja cuprinse în documente anterioare. Numai Actul final de la Helsinki conține peste cinci sute de teme de acțiune, dintre care numai o mică parte au fost puse în valoare pînă în prezent. Se impune, de aceea, ca viitoarele reuniuni, convocate în cadrul procesului C.S.C.E., să pornească de la această bază și să urmărească modul în care prevederile Actului final și Documentului de la Madrid contribuie la îmbunătățirea continuă a relațiilor dintre statele participante.

România a propus ca reuniunile general-europene să se întrunească la intervale regulate, de trei-patru ani, la nivel politic corespunzător, și să nu depășească, ca durată, cinci-șapte zile, iar lucrările să se concentreze asupra examinării principalelor probleme apărute în Europa, în perioada de la reuniunea anterioară. Analiza acestor probleme ar urma să se facă în cadrul unor comisii de lucru, la nivel de experți, organizate pe structura Actului final de la Helsinki (aspectele politico-militare ale securității, inclusiv principiile relațiilor dintre state; cooperarea în domeniile economiei, științei și tehnicii și mediului înconjurător; chestiuni referitoare la securitatea și cooperarea în Mediterana; cooperarea în domeniile umanitare și altele; urmările Conferinței). Comisiile de lucru ar urma să elaboreze recomandări, care să fie puse în practică de către statele participante, în conformitate cu legislația lor națională și cadrul constituțional propriu. Aceste recomandări, bazate pe principiile și prevederile Actului final și Documentului de la Madrid, ar putea constitui, de fapt, documentul final al reuniunii respective, document care nu ar trebui să depășească zece-cincisprezece pagini. Țara noastră a propus ca durata activității comisiilor de lucru să fie cît mai scurtă, iar, în faza finală a lucrărilor acestora, să se convoace o întîlnire la nivel de adjuncți ai miniștrilor afacerilor externe, care să treacă în revistă stadiul lucrărilor și să soluționeze problemele mai dificile, care nu au putut fi rezolvate la nivelul experților. În ceea ce privește organizarea de întîlniri de experți pe probleme specifice, România a propus ca durata acestora să nu depășească două săptămîni.

Ideile și propunerile preconizate de țara noastră urmăresc să restabilească, cu acordul și concursul tuturor statelor participante, echilibrul care a stat la baza înțelegerilor convenite la Helsinki, atunci cînd a fost inițiat procesul C.S.C.E. Însuși conținutul Actului final este realist și echilibrat. Documentul fundamental al noului sistem de securitate și cooperare în Europa nu este o rețetă utopică și nici un acord perimat, depășit. El conține teme de acțiune de mare actualitate și pornește de la fapte și realități concrete, pe care popoarele continentului le trăiesc cotidian, de la existența, în Europa, a unor state cu sisteme sociale, economice și politice diferite, cu sisteme de valori diferite. Actul final indică drumul pe care s-au angajat țările europene și constituie un program pentru prezent și viitor, un program complex și realist, destinat să creeze o ordine a păcii în Europa.

Procesul C.S.C.E. nu a anulat diferențele care există în Europa și nici nu și-a propus un asemenea scop. Prin semnarea Actului final, țările europene, S.U.A. și Canada s-au angajat să depășească tensiunile și confruntarea pe continent, să considere Europa ca o unitate în diversitatea națiunilor și sistemelor care o alcătuiesc și să acționeze pentru o Europă unită.

Viorel Doru

În această săptămînă...

„Grupul celor opt" și problemele Americii Latine

În orașul colonial mexican Oaxaca, a avut loc, la 25—27 iunie, reuniunea miniștrilor de externe ai statelor membre ale „Grupului celor opt". Aceștia au definitivat agenda viitoarei întîlniri la nivel prezidențial, care se va desfășura la 27—29 octombrie, la Punta del Este (Uruguay), abordînd, de asemenea, o serie de aspecte importante ale conlucrării politice și economice regionale.

„Grupul celor opt" a luat ființă în noiembrie 1987, cînd șefii statelor membre ale celor două echipe negociatoare în America Centrală — „Grupul de la Contadora" și „Grupul de sprijin" —

MOSCOVA

Conferința Unională a P. C. U. S.

Evenimentul ce-și pune amprenta pe întreaga activitate politică, economică și socială din Uniunea Sovietică este Conferința Unională a P.C.U.S., ale cărei lucrări se desfășoară în marea sală a congreselor de la Kremlin. Însemnătatea forumului comuniștilor sovietici derivă nu numai din faptul că se întrunește după o pauză de 47 de ani, ci și din problemele ce sînt înscrise pe ordinea de zi, și anume : traducerea în viață a hotărîrilor celui de-al XXVII-lea Congres al P.C.U.S. ; principalele rezultate obținute în prima jumătate a celui de-al 12-lea cincinal ; sarcinile organizațiilor de partid în vederea adîncirii procesului de restructurare ; măsurile ce trebuie întreprinse în vederea democratizării continue a vieții partidului și a societății.

La închiderea ediției revistei noastre, secretarul general al C.C. al P.C.U.S., M.S. Gorbaciov, începuse prezentarea raportului „Cu privire la realizarea hotărîrilor Congresului al XXVII-lea al P.C.U.S. și sarcinile pentru adîncirea restructurării".

Întreaga activitate a partidului a fost subordonată, în perioada premergătoare conferinței, pregătirilor pentru acest eveniment, cu semnificații politice majore. Amplele dezbateri au dat expresie marelui interes al comuniștilor, al oamenilor muncii din întreaga țară, față de procesul de perfecționare a activității de edificare a noii orînduiri, astfel încît, la conferință, să fie puse în discuție cele mai importante probleme și preocupări ale comuniștilor, ale colectivelor de muncă și ale populației țării, în ansamblu. Aceste dezbateri au pus în evidență acuitatea ce se face simțită pentru unele schimbări profunde în mecanismul economic, care să conducă la introducerea principiilor autoconducerii și autogospodăririi, la o creștere substanțială a cointeresării oamenilor muncii față de rezultatele finale ale activității.

Aprecierile privind rezultatele obținute în ultimii doi ani sînt că acestea se înscriu pe linia obiectivelor preconizate de Congresul al XXVII-lea. Stoparea tendințelor negative și eliminarea lor sînt apreciate ca rezultatul principal consemnat pe plan economic, la care se adaugă crearea premiselor pentru o schimbare calitativă. Aici sînt de menționat nu numai ritmurile mai intense de creștere a economiei, dar și crearea unor baze sănătoase pentru economie.

Documentele supuse dezbaterii, tezele C.C. al P.C.U.S. pentru Conferința Unională a partidului, sintetizează toate transformările concrete înregistrate în viața țării după plenara din aprilie 1985 și fac o analiză detaliată a situației economice, sociale și spirituale existente în țară, precum și a neîmplinirilor din ultimii trei ani. La capitolul realizări este consemnat faptul că, urmare a folosirii unor noi metode, în primul trimestru al anului, economia țării a înregistrat creșteri de 4 la sută, la venitul național, și de 5 la sută, la producția industrială, față de aceeași perioadă a anului precedent. De menționat că întregul spor a fost obținut pe seama creșterii productivității muncii. Un accent deosebit s-a pus pe aplicarea realizărilor revoluției tehnico-științifice. În ultimii doi ani, de pildă, în construcțiile de mașini au fost folosite peste 4 500 mașini, echipamente și aparate noi, la nivelul tehnicii mondiale. Au fost, totodată, consemnate primele realizări pe planul investițiilor în sfera socială. În ultimii doi ani, s-au construit 4,4 milioane apartamente, ceea ce a făcut posibilă ameliorarea condițiilor de locuit pentru 22 milioane de persoane. Au crescut veniturile populației și s-au înregistrat schimbări pozitive în domeniul asigurării asistenței sanitare, al învățămîntului. Ritmul transformărilor este apreciat, însă, ca nesatisfăcător, și Conferința Unională — se subliniază — are menirea ca, tocmai în acest sens, să-și spună cuvîntul prin hotărîrile ce vor fi adoptate.

Se precizează că una din componentele de bază ale procesului înnoitor o constituie dezvoltarea și aprofundarea democrației socialiste, iar aceasta a fost una din problemele dezbătute pe larg în perioada premergătoare conferinței. Demn de menționat este și faptul că alegerile de delegați au reținut atenția opiniei publice mai mult ca oricînd înainte, pentru toți fiind clar că cea de-a 19-a Conferință Unională a P.C.U.S. va constitui un eveniment de cotitură prin hotărîrile ce vor fi luate și care vor prefigura calea de dezvoltare în viitor a societății sovietice. În procesul de alegere a celor 5 000 de delegați, care să-i reprezinte pe cei 19,5 milioane de membri ai P.C.U.S., nimeni nu a rămas indiferent față de calitățile pe care trebuie să le întrunească cei ce îi reprezintă la conferință. Presa a informat că, în majoritatea cazurilor, opiniile organizațiilor de bază și ale colectivelor de muncă au coincis cu rezultatele alegerilor din cadrul comitetelor de partid, apreciindu-se că alegerile de delegați au constituit o experiență reușită de alegere democratică pentru forumul partidului.

Platforma pentru discuții asupra problemelor vitale ale țării a făcut obiectul unor intense dezbateri și la întîlnirile delegaților cu comuniștii și colectivele de muncă. În cadrul amplelor discuții la adunări, în emisiuni de radio și televiziune, în presă, au fost avansate numeroase propuneri concrete care vor permite — după cum afirma, într-un editorial, ziarul „Pravda" — să fie adoptate soluții care să dea un nou impuls procesului de perfecționare a activității în toate domeniile, nota comună a opiniilor exprimate fiind dorința ca, prin hotărîrile ce vor fi adoptate, conferința să marcheze o nouă treaptă care să deschidă perspective noi de dezvoltare a țării.

Corespondență de la Simion Morcovescu

---

s-au întîlnit la Acapulco (Mexic). Pe baza colaborării lor din ultimii ani, în procesul demersurilor pentru restabilirea păcii în regiunea centro-americană, statele respective au decis să extindă conlucrarea dintre ele în domeniul politic și economic, luînd, astfel, ființă „mecanismul permanent de conlucrare și concertare multilaterală", sau „Grupul celor opt". Fac parte țările inițiativei de la Contadora (Mexic, Venezuela, Columbia, Panama) și cele care sînt membre ale echipei sale „de sprijin" (Argentina, Brazilia, Peru, Uruguay).

Comunicatul recentei reuniuni ministeriale relevă că noul „mecanism" a dus, de la crearea sa, la o mai activă participare, pe plan internațional, a țărilor membre, ca și la întărirea capacității lor de interlocutor politic al altor state sau grupări de state. Documentul, semnat de țările participante (exceptînd Panama, a cărei prezență la reuniuni a fost temporar suspendată, ca urmare a incertitudinii evoluțiilor sale interne), subliniază că orice conflict trebuie rezolvat pe calea negocierilor, pe baza respectării liberei autodeterminări a popoarelor și a principiului neintervenției. Soluționarea problemei datoriilor externe — se relevă, pe de altă parte, — trebuie abordată pornindu-se de la recunoașterea co-responsabilității guvernelor statelor creditoare și ale celor debitoare, organismelor financiare multilaterale și băncilor internaționale. În plan regional, este reafirmată voința membrilor „Grupului celor opt" de a continua acțiunile lor vizînd adîncirea cooperării economice, în vederea depășirii obstacolelor comune cu care sînt confruntate în procesul dezvoltării.

Miniștrii de externe prezenți în Mexic au participat, apoi, în capitala țării, la o reuniune, în calitatea lor de reprezentanți ai statelor membre ale „Grupului de la Contadora" și „Grupului de sprijin". Șefii diplomațiilor respective au căzut de acord asupra necesității unor inițiative vizînd revitalizarea procesului de pace în America Centrală, pornind de la constatarea că negocierile inițiate în august 1987, cu prilejul reuniunii la nivel înalt a statelor centro-americane, au suferit, în ultimele luni, unele „fisuri". Se impune, de aceea, reactivarea procesului de pace : în această perspectivă, cele două grupuri negociatoare au lansat chemarea urgentă, adresată guvernelor din zonă, de a fi restabilit dialogul politic și continuate eforturile în direcția normalizării situației ; au fost cerute, de asemenea, încetarea oricărui ajutor acordat forțelor neregulate și fermitate în a nu fi permisă utilizarea teritoriului național pentru amenințări sau atacuri față de țările vecine ; țărilor care au interese în zonă le-a fost adresat din nou apelul de a contribui la restabilirea păcii regionale. Comunicatul precizează, de asemenea, că folosirea forței, încurajarea confruntărilor, climatul încordat și amenințător, privind o intervenție militară în zonă, ca și cursa înarmărilor, nu duc la destindere, ci, din contră, afectează evoluția negocierilor și eforturile de pace. Se pune, în acest context, un accent și mai puternic pe necesitatea creării și funcționării unui mecanism de verificare a îndeplinirii angajamentelor asumate în materie de securitate.

CIUDAD DE MEXICO

Partidele politice și confruntările electorale

Circa 38 de milioane de mexicani cu drept de vot se vor prezenta, la 6 iulie, la urne, pentru a desemna viitorul președinte al țării pentru anii 1988—1994, ca și membrii Congresului Național (senatorii și deputații). Se așteaptă, ținînd cont de evoluțiile politice mexicane din ultimele decenii, ca reprezentantul Partidului Revoluționar Instituțional, la guvern din 1929, să obțină din nou victoria. Se așteaptă, în același timp, ca alegerile să fie, de data aceasta, mult mai disputate, prin modificările apărute recent în raportul de forțe pe plan intern, urmare a deciziei partidelor stîngii de a forma o alianță electorală și de a prezenta, astfel, un candidat unic.

Pe scena evoluțiilor politice latino-americane, Mexicul pune în evidență o realitate inedită și specifică: de aproape șase decenii, la guvern se află același partid, care, de la crearea sa, în 1929, nu a pierdut niciodată alegerile prezidențiale, de guvernatori sau pentru Senat; controlează, în același timp, Camera Deputaților (292 de locuri din totalul de 400) și majoritatea posturilor de primari. Partidul Revoluționar Instituțional și-a asigurat această supremație prin faptul că a reunit, în rîndurile sale, pe principalii lideri ai revoluției mexicane din 1910—1917, devenind, astfel, de la bun început, o expresie a idealurilor democratice, care au început, apoi, a fi transpuse în viață. A devenit, în timp, un partid de masă, ce se sprijină, la nivel național, pe trei piloni de bază: Confederația muncitorilor din Mexic, cea a țăranilor și cea a organizațiilor populare. Din rîndurile sale au provenit ultimii zece președinți mexicani, cele mai recente alegeri fiind cîștigate de actualul șef al statului, Miguel de la Madrid Hurtado, cu un procent de 68,43 la sută din voturi.

La apropiatul scrutin, P.R.I. a decis — prin convenția sa națională din noiembrie trecut — să fie reprezentat de Carlos Salinas de Gortari, ales dintre șase precandidați care și-au disputat învestitura partidului. Acesta a fost, din decembrie 1982 și pînă în octombrie 1987, ministrul planificării și bugetului, fiind considerat drept unul din strategii-cheie ai guvernului și principalul arhitect al actualei sale politici economice. Expresie a continuității acestei politici, Carlos Salinas de Gortari este, în același timp, apreciat ca reprezentantul unei noi generații: programul său preconizează urmărirea, pe mai departe, a unor orientări de bază — renegocierea datoriei externe, austeritate economică, combaterea inflației, însănătoșirea finanțelor publice —, punînd, însă, accentul pe necesitatea „reînnoirii naționale" și a „modernizării". În această perspectivă, candidatul P.R.I. propune o serie de „schimbări" în plan politico-social și economic, concepute a se realiza în condițiile unei „democrații mai ample și mai participative", respectiv „acele reforme moderne, care să mențină vii idealurile revoluției mexicane". Se bazează, în adoptarea acestui program, pe realitatea că „societatea mexicană contemporană cunoaște un proces de intensă transformare, ceea ce presupune o participare mai amplă și o modernizare clară". Pe plan extern, se angajează să mențină poziția Mexicului de apărare fermă a principiului neintervenției străine în treburile interne ale statelor, a dreptului la autodeterminare al popoarelor, să promoveze colaborarea largă, echitabilă cu toate statele lumii, să desfășoare o politică internațională mai activă, în sprijinul păcii și dezarmării, al soluționării pe cale pașnică a conflictelor.

În cadrul unei campanii electorale ample — caracterizată, pentru toți candidații prezidențiali, prin mari mitinguri și turnee lungi prin țară —, Carlos Salinas de Gortari a declarat că speră să obțină aproximativ 60 la sută din sufragiile exprimate. În ultimele săptămîni, a făcut, pe de altă parte, o remarcă semnificativă: „Dacă P.R.I. va cîștiga, acesta se va menține ca partid majoritar, dar nu unic". Aprecierea sa are în vedere transformările petrecute pe scena politică mexicană, unde se constată o întărire evidentă a partidelor opoziției, comparativ cu precedentele perioade electorale, ceea ce îi îndeamnă pe observatori să aprecieze că viitorul scrutin va fi cel mai disputat din ultimii 50 de ani. În acest context — pornindu-se de la premisa că P.R.I. va cîștiga, aproape sigur, și actualele alegeri — întrebarea care se pune este „cine se va situa pe locul al doilea?" Problema survine pe fondul unei situații inedite în viața politică mexicană, apărută prin decizia ansamblului forțelor de stînga și de centru de a se uni, pentru prima dată, în cadrul unei alianțe electorale bazate pe comunitatea platformelor, permițînd, astfel, prezentarea unei candidaturi prezidențiale unice.

Doi dintre principalii candidați la alegerile prezidențiale mexicane, de la 6 iulie: Carlos Salinas de Gortari (P.R.I.) și Cuauhtemoc Cardenas (F.D.N.-P.M.S.).

Acest proces nu s-a realizat, desigur, spontan, ci, din contră, este rodul unor evoluții complexe, sesizabile mai ales în ultimii doi ani. Pe de o parte, în martie anul trecut, s-a constituit Partidul Mexican Socialist (P.M.S.), prin fuzionarea a cinci organizații mai mici ale stîngii cu Partidul Socialist Unificat din Mexic (P.S.U.M.). Acesta, la rîndul său, fusese creat în 1981, în urma alianței dintre vechiul Partid Comunist Mexican și alte patru grupări politice ale stîngii. Pe de altă parte, în cadrul, de data aceasta, al partidului la guvern, anul 1986 avea să aducă importante modificări interne, accelerate de perspectiva alegerilor. Este vorba de apariția și, ulterior, consolidarea așa-numitului „curent democratic", promotor, așa cum indică și numele, al unei democratizări interne a P.R.I., inclusiv în ceea ce privește modalitatea de alegere a candidatului prezidențial. Acest curent, format în 1986, a trecut în opoziție în anul următor, producînd o neașteptată fisură în cadrul P.R.I. În fruntea noii grupări s-a aflat, în primul rînd, Cuauhtemoc Carde-

În această săptămînă...

Noua Caledonie. Acord cu privire la viitorul acestui teritoriu

Guvernul francez a semnat, împreună cu reprezentanții comunităților din Noua Caledonie, un acord cu privire la viitorul acestui teritoriu francez de peste mări, situat în sudul Pacificului, la 7.000 km de metropolă, a cărui populație luptă pentru independență.

Documentul a fost semnat de premierul Michel Rocard, de președintele Frontului de Eliberare Națională Kanak Socialist (F.E.N.K.S.), Jean-Marie Tjibaou, și de liderul forțelor de dreapta, Jacques Lafleur.

Premierul Rocard a declarat că va prelua, din nou, în următoarele 12 luni întreaga putere în acest teritoriu, întrucît partizanii, cît și oponenții independenței și-au dat acordul în această privință — Noua Caledonie se va afla sub control francez direct pînă în 1998, cînd va avea loc un referendum privind dobîndirea independenței. Planul guvernului francez prevede crearea unei federații, formate din trei provincii autonome, care ar urma să se autoadministreze pînă la data consultării populare.

nas, membru de stînga al P.R.I., fost senator și guvernator al statului Michoacan. El este fiul fostului președinte mexican Lazaro Cardenas, una dintre cele mai proeminente personalități politice ale istoriei contemporane a țării, de numele căruia se leagă o serie de importante reforme progresiste : naționalizarea petrolului (1938), a căilor ferate, reforma agrară ș.a. În ultimul an, noua formațiune politică a obținut sprijinul a trei partide apropiate de guvern, apoi al unor grupări independente de stînga, constituindu-se, astfel, Frontul Democratic Național (F.D.N.), avîndu-l drept candidat prezidențial pe C. Cardenas, iar ca lider pe Porfirio Munoz Ledo, cunoscută personalitate politică în cadrul P.R.I.

Momentul de constituire a unității stîngii mexicane s-a produs cu o lună înainte de apropiatele alegeri : la 4 iunie, propunerea lui C. Cardenas de unire a rîndurilor a primit răspuns pozitiv din partea Partidului Mexican Socialist, al cărui candidat prezidențial, Heberto Castillo, și-a retras candidatura în favoarea celui dintîi. Contactele politice desfășurate, în ultimul timp, între formațiunile de stînga au dat, astfel, rezultatul scontat. Conștiința importanței unității a prevalat, în condițiile existenței unor platforme electorale cu multe puncte comune, ca și a necesității de a se oferi alegătorilor o „alternativă politică reală în timp de criză, cînd cele mai afectate sînt interesele și necesitățile majorității", a declarat Heberto Castillo. „Unitatea va întări lupta forțelor progresiste" în favoarea democrației, a justiției sociale, a creșterii rolului statului în economie, a subliniat C. Cardenas. Confruntarea cu alianța stîngii — apreciază observatorii cu cîteva zile înaintea alegerilor — este principala problemă ce preocupă P.R.I., care va trebui să facă față, acum, celui mai important test politic al său, pentru a-și verifica forța. În același timp, noul context creat — apreciază agenția „E.F.E." — ar putea orienta voturile indecișilor și reduce absenteismul, care se manifesta de obicei în cadrul alegerilor (15 la sută, în 1982). De asemenea, milioanele de tineri care se vor prezenta pentru prima dată la urne se vor îndrepta — arată sondajele de opinie —, în principal, către candidatul noii coaliții politice.

Referindu-se la recentele evoluții, Carlos Salinas de Gortari a apreciat că acestea au adus clarificări ale opțiunilor politico-ideologice : pe de o parte, propriul partid, definit drept „centrul progresist", pe de altă parte, „stînga unită" și, în sfîrșit, „dreapta reacționară", reprezentată de Partidul Acțiunea Națională (P.A.N.). Acesta și-a radicalizat considerabil, în ultimul timp, opoziția sa față de guvern, fiefu-l său electoral constituindu-l statele din nordul Mexicului, iar candidatul său prezidențial fiind omul de afaceri Manuel Clouthier. P.A.N. nu poate pune, însă, în discuție supremația politică a P.R.I. Majoritatea sondajelor de opinie indică, la o săptămînă înainte de scrutin, o pierdere mai accentuată de teren pentru formațiunea dreptei și, în schimb, o orientare sensibilă a electoratului către noua alianță recent creată, care, apreciază comentatorii, ar putea modifica harta politică tradițională a Mexicului.

Anca Voican

Reuniunea de la Toronto

Ineficiența abordărilor în cerc restrîns

Întîlnirea de la Toronto a celor șapte țări industrializate din Occident s-a încheiat fără hotărîri deosebite. Ceea ce demonstrează — așa cum arăta președintele Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R. — că problemele economiei mondiale nu pot fi rezolvate numai de cîteva țări, oricît de dezvoltate ar fi acestea. A reieșit, astfel, cu putere, în evidență necesitatea unei reglementări globale a problemelor complexe economico-financiare și sociale ale lumii contemporane, iar, în acest sens, actualitatea organizării unei conferințe internaționale pe aceste teme și, îndeosebi, asupra problemelor subdezvoltării, pentru realizarea unei noi ordini economice mondiale.

Rezultatele minore ale recentei întîlniri la nivel înalt de la Toronto a principalelor șapte state occidentale industrializate pun, din nou, în lumină divergențele dintre partenerii comerciali prin însăși amînarea soluționării diferendelor dintre cele trei centre de putere economică — S.U.A., C.E.E., Japonia —, deși „cei șapte" au apreciat, în Declarația economică, colaborarea în domeniul politicilor lor economice, ca fiind, în mare măsură, justă, iar acțiunile lor comune de natură a fi contribuit la preîntîmpinarea unei prăbușiri a economiei mondiale, după criza de la bursele de devize din octombrie 1987. Satisfacția șefilor de stat și de guvern ai S.U.A., Canadei, Marii Britanii, Franței, R.F. Germania, Italiei și Japoniei, cărora li s-a alăturat și președintele C.E.E., față de „cea mai lungă perioadă de creștere economică a țărilor occidentale din istoria postbelică", este o iluzie despre un miracol inexistent în propriile țări sau în relațiile reciproce, dovada ignorării prăpastiei între țările bogate și cele sărace, a neînțelegerii că, în lumea contemporană interdependentă, criza datoriilor poate acționa ca o bombă care să anunțe sfîrșitul actualei ordini economice mondiale. Tendințele anticipate pe următoarele 18 luni de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (O.E.C.D.) pentru cele 24 de țări membre, inclusiv „cei șapte", sînt — așa cum s-a făcut cunoscut la sediul din Paris al organizației — încetinirea activității economice, diminuarea cererii interne, creșterea șomajului, stabilizarea inflației și atenuarea deficitelor balanțelor de plăți curente ; după creșterea de 3 la sută înregistrată în 1987, O.E.C.D. afirmă că activitatea economică în țările membre probabil se va încetini, coborînd la 2,5 la sută, sau se va stabiliza la nivelul anului trecut. Se prevede că inflația în Europa occidentală va rămîne stabilă, iar în S.U.A. și Japonia va crește, existînd riscul unei sporiri mai mari a inflației în S.U.A., dacă dolarul ar cunoaște un declin abrupt pe piețele monetare, ceea ce s-ar materializa, fără îndoială, într-o nouă majorare a dobînzilor. Aceasta ar agrava, și mai mult, dificultățile țărilor sărace, în curs de dezvoltare, ar antrena încetinirea proceselor economice, repercutîndu-se, astfel, și asupra Nordului industrializat. Pe de altă parte, evaluînd situația economică din rapoartele interoccidentale din ultima perioadă, „Declarația" constata că se înregistrează un mare dezechilibru al schimburilor externe, o instabilitate a dobînzilor, o puternică fluctuație a ratelor de schimb monetare și o accentuare a presiunilor inflaționiste.

„Financial Times" scria că a fost o reuniune a armoniei orchestrate cu abilitate, care miza pe salvarea „păcii" pieței financiare mondiale. Presa internațională remarcă faptul că Occidentul i-a exclus de la dezvoltare pe cei mai mari debitori dintre țările în curs de dezvoltare, a căror datorie externă se cifrează la 1 200 miliarde de dolari „Numeroase state africane, de exemplu cele din Sahel — scria «ANSA» — nu își pot plăti prin exporturi nici măcar dobînzile la datoriile lor. Dobînda la datoria globală de 200 miliarde dolari a Africii este egală cu veniturile obținute de aceste țări din exporturile de mărfuri și servicii. Numeroase țări africane nu își pot plăti datoriile prin exporturi. Trebuie găsită o soluție, altfel datoria țărilor africane va crește la 600 miliarde dolari pînă în anul 2000".

După cum se știe, la Toronto, s-a convenit adoptarea unei strategii în problema datoriilor externe, printre altele reeșalonarea, în anumite condiții, pe bază selectivă, bilaterală, de la caz la caz, a creditelor acumulate de țările cele mai sărace.

Lipsa de preocupare de care s-a dat dovadă, în cadrul recent încheiatei reuniuni de la Toronto a principalelor state occidentale industrializate, față de adoptarea unei soluții globale, operative privind grava problemă a datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare a fost viu criticată în numeroase capitale ale acestor state, în organizații regionale. În acest sens s-a exprimat secretarul executiv permanent al Sistemului Economic Latino-American (S.E.L.A.), Carlos Perez del Castillo. Del Castillo a criticat atitudinea „celor șapte" în problema datoriei externe latino-americane și a subliniat că este timpul să se treacă la acțiuni practice în ceea ce privește cooperarea globală regională și să se găsească o soluție problemei datoriei externe prin eforturi și mijloace proprii. În Argentina, de pildă, diferite grupări politice și sindicale au criticat, cu severitate, rezultatele reuniunii „celor șapte", care nu au dat curs apelurilor de soluționare globală a problemei datoriilor externe. O serie de lideri politici și sindicate din această țară au declarat că singura opțiune rămîne moratoriul imediat, deoarece continuarea achitării datoriei externe, în condițiile actuale de rambursare, prejudiciază grav economiile țărilor din regiune.

În articolele apărute în presa țărilor africane — care, cel mai adesea, nu-și pot plăti nici dobînzile și, cu atît mai puțin, datoriile — se relevă că opțiunile „celor șapte" nu marchează un progres real la soluționarea crizei datoriilor, că aceste țări nu au înțeles interdependența existentă, deja, între economiile țărilor din Nord și ale celor din Sud. Se atrage atenția că principalele cauze care determină creșterea poverii datoriilor externe sînt sporirea dobînzilor și scăderea prețurilor la produsele primare : prin frînarea creșterii economice în țările debitoare, povara datoriilor conduce direct la mărirea decalajului de dezvoltare dintre lumea a treia și țările dezvoltate și nu se poate tolera — se arată — ca prosperitatea statelor industrializate să se întemeieze pe agravarea dificultăților economice și sărăcirea țărilor în curs de dezvoltare.

D. T.

Reuniunea „celor 12" de la Hanovra

Exigențele naționale în contradicție cu „obiectivul 1992"

În capitala Saxoniei Inferioare, Hanovra, oraș care nu a cunoscut nici o bombă în timpul celui de-al doilea război mondial, deoarece casa regală a Marii Britanii se trage de aici, s-a desfășurat, la 27 și 28 iunie, a 39-a reuniune la nivel înalt a „celor 12". Ultima, potrivit principiului rotației, din timpul președinției vest-germane ; următoarele două semestre vor reveni Greciei și Spaniei. Pe ordinea de zi au figurat aspecte sociale, ale pieței interne vest-europene și ale uniunii economice și monetare a C.E.E. A fost examinat felul în care au fost înfăptuite măsurile convenite la reuniunea extraordinară la nivel înalt, din luna februarie, privind reforma politicii agrare, fiscalității și structurilor instituționale, măsuri de natură a impulsiona crearea pieței interne comunitare, pe etape, începînd cu 1992.

Realizarea „obiectivului 1992", spre care converg, în general, eforturile „celor 12", multiplele negocieri care au avut loc în diverse Consilii ministeriale, de externe, finanțe, agrare și ale pescuitului, desfășurate înaintea reuniunii de la Hanovra, întîmpină numeroase obstacole și s-ar solda cu efecte negative ale căror dimensiuni se pot intui de pe acum.

Dosarele diferendelor nesoluționate între „cei 12" suscită interesul observatorilor care au urmărit reuniunea. Unul dintre aceste dosare îl reprezintă proiectul creării uniunii monetare și a unei bănci centrale comune, care să garanteze valoarea ECU (unitatea economică de cont în cadrul Pieței comune). În timp ce Franța consideră proiectul o etapă decisivă în colaborarea mai strînsă dintre țările membre, R.F. Germania susține că, pe această cale, instituțiile financiare naționale și-ar pierde independența, și s-ar transfera o parte substanțială a suveranității lor unei instituții supranaționale. Bonn-ul propune consolidarea Sistemului Monetar Vest-European (S.M.E.), la care nu au aderat toate statele membre (de pildă, Marea Britanie). La rîndul lor, Spania, Grecia și Portugalia manifestă reticențe față de tipul unei „uniuni" monetare care ar „privilegia" Nordul dezvoltat al C.E.E. și ar dezavantaja Sudul reprezentat de țările lor. Deși cancelarul Helmut Kohl s-a pronunțat, în Bundestag, pentru crearea unei monede comune și a unei bănci centrale vest-europene, poziția vest-germană este considerată, la Paris, ca insuficient de angajantă. Făcîndu-se ecoul poziției britanice exprimate la Hanovra, „Financial Times" afirma : „Trecem printr-o perioadă în care trebuie să ne pregătim să apărăm terenul și nu să încercăm că cucerim luna de pe cer", ceea ce nu sună a invitație pentru un mai înalt grad de convergență nu numai a politicilor monetare, ci și a celor economice. Deoarece este greu de imaginat un sistem de mișcare liberă a capitalului și serviciilor (cum prevede „obiectivul 1992") în absența unei bănci centrale vest-europene și a unei monede vest-europene, în condițiile fluctuațiilor foarte mari ale ratelor de schimb.

Pe de altă parte, reuniunea Comisiei miniștrilor Pieței comune pentru problemele creării unei piețe interne unice s-a încheiat, recent, la Luxemburg, fără a reuși să aprobe regulamentul privind fuziunea firmelor — competență pe care, potrivit reformei, și-ar asuma-o Comisia C.E.E. de la Bruxelles. (Aceasta ar deveni, iată, un organ supranațional, singurul în măsură să controleze concentrarea firmelor vest-europene). Marea Britanie și Franța, dar și alte țări din comunitate, se opun regulamentului, care le lasă deplină autoritate asupra firmelor mici și mijlocii și le înlătură de la marile fuziuni ale societăților care însumează circa un miliard ECU sau treipătrimi din piața unui sector al C.E.E.

Acordul asupra prețurilor agricole pentru campania 1988—89, realizat, la 25 iunie, la Luxemburg, a eliminat un obstacol important, care a constituit obiectul mai multor ședințe-maraton ministeriale. Nu au lipsit obișnuitele confruntări de interese : de data aceasta, Grecia a blocat, timp de o săptămînă, acordul la care ajunseseră ceilalți parteneri asupra pachetului de prețuri agricole. (Se convenise ca prețurile produselor agricole pentru sezonul 1988—1989 să rămînă la nivelul actual). În cele din urmă, exigențele elene au fost satisfăcute, în sensul primirii unor concesii suplimentare pentru agricultorii săi. Grecia a obținut un spor de 15 la sută pentru produsele din carne și 20 la sută pentru produsele vegetale în „drahme verzi" (ceea ce reprezintă indicele mediu artificial, pe baza căruia se calculează prețurile agricole comunitare aplicate agricultorilor eleni în monedă națională). „Suplimentul" acordat Greciei oscilează între 60 și 140 milioane ECU, ceea ce — a ținut să precizeze Comisia C.E.E., într-o declarație oficială — se încadrează în bugetul Pieței comune pe anul 1988. Bugetul comunitar agricol, pe anul în curs, a fost „înghețat" la 27,5 miliarde ECU (unități de cont vest-europene), la reuniunea extraordinară la nivel înalt din luna februarie, de la Bruxelles. „Suplimentul" elen a fost acoperit din economiile realizate în sectorul produselor lactate, a arătat Comisia.

Pe plan social, pachetul de reforme comunitare se va solda, pe termen scurt și mai îndelungat, cu efecte dintre cele mai nocive. În primul rînd, lichidarea locurilor de muncă va atrage mărirea șomajului de masă. Un exemplu concludent îl oferă, zilele acestea, situația din industria siderurgică, marcată de o gravă criză. Dacă, în anii trecuți, folosirea tot mai mult a înlocuitorilor în industria de automobile a redus, considerabil, „foamea" de oțel, afectînd serios acest sector tradițional, o recentă hotărîre a Pieței comune dă „lovitura de grație" acestei industrii. Este vorba de liberalizarea, începînd cu data de 1 iulie, a producției de oțel și de suprimarea cotelor existente, introduse în 1980 (la laminatele la cald și la rece, ca și la produsele de tablă și profiluri grele). Aceasta va duce, inevitabil, se apreciază la Bruxelles, la accentuarea concurenței între producătorii comunitari, la reducerea anuală a producției cu circa 14,5 milioane tone. Ceea ce se va solda — potrivit estimărilor Comisiei Executive a C.E.E. —cu pierderea slujbelor de către 55 000 de muncitori oțelari în următorii trei ani. Previziunile acestea sumbre au o mare notă de certitudine, din moment ce s-au și anunțat — pentru liniștirea spiritelor în acest grup socio-profesional — fonduri bugetare în vederea acordării de ajutoare sociale și recalificării muncitorilor. Țările cele mai afectate vor fi Spania și Italia : în perioada 1986—88, au căzut, deja, victime crizei 13 500 muncitori oțelari spanioli și 9 945 italieni. Aceasta, în contextul în care Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (O.C.D.E.) anticipa, recent, că, în Europa occidentală, numărul șomerilor va urca, anul acesta, de la 18,9 la 19 milioane, și la 19,5 milioane la sfîrșitul anului viitor, rata șomajului crescînd la 11 la sută din forța de muncă în viitoarele 18 luni.

D.T.

În această săptămînă...

Declarație C.A.E.R. — C.E.E.

La Luxemburg a fost semnată, la 25 iunie, „Declarația comună privind stabilirea de relații oficiale între C.A.E.R. și C.E.E.". În document se arată că părțile vor dezvolta colaborarea în domeniile aflate în competența lor și care prezintă interes comun. Pe baza contactelor și negocierilor dintre reprezentanți anume desemnați, se vor stabili domeniile, formele și metodele de colaborare. Totodată, în document se arată că, pe baza experienței acumulate în dezvoltarea colaborării lor, părțile vor studia, în caz de necesitate, posibilitatea stabilirii unor noi domenii, forme și metode de colaborare.

„Declarația comună privind stabilirea de relații oficiale între C.A.E.R. și C.E.E." a fost semnată, din partea C.A.E.R., de președintele Comitetului Executiv al C.A.E.R., R. Rohlicek, și de secretarul C.A.E.R., Viaceslav Sîciov, iar, din partea C.E.E., de președintele Consiliului ministerial, Hans-Dietrich Genscher, și de Willy de Clerq, membru al Comisiei C.E.E. însărcinat cu relațiile externe.

NICOSIA

Demersuri pentru reluarea dialogului intercomunitar

După ultima inițiativă a secretarului general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, prezentată părților la 24 mai, demersurile pentru reluarea dialogului dintre cele două comunități cipriote s-au intensificat. Recent, președintele Ghiorghios Vassiliou a anunțat că guvernul său acceptă propunerea privind organizarea unei apropiate întîlniri intercipriote la nivel înalt, în scopul reactivării negocierilor, în timp ce liderul comunității cipriote-turce, Rauf Denktaș, s-a pronunțat și el, în principiu, în favoarea unor asemenea convorbiri.

Ideea unei apropiate întîlniri Ghiorghios Vassiliou — Rauf Denktaș, ca prim pas necesar pe calea reluării dialogului propriu-zis, constituie principala componentă a sugestiilor „procedurale" înaintate părților de către secretarul general al O.N.U. În mod cît se poate de evident, ea vizează valorificarea efectivă a noii mobilități manifestate în legătură cu problema cipriotă, a auspiciilor favorabile create, pe plan intern, prin schimbarea de la conducerea statului (survenită în luna februarie), iar, pe plan extern, prin inițierea și continuarea procesului de destindere din relațiile greco-turce. Toate părțile interesate și-au exprimat, în aceste condiții, disponibilitatea pentru o deblocare a impasului din Cipru, pentru reactivarea negocierilor, chiar dacă, în ce privește soluțiile preconizate, pozițiile continuă să fie sensibil diferite.

În urmă cu mai puțin de două săptămîni, președintele Ghiorghios Vassiliou a anunțat că guvernul său acceptă, oficial, propunerile lui Javier Perez de Cuellar. El a făcut această declarație după o reuniune de trei ore a Consiliului Național, organism consultativ, alcătuit din liderii partidelor reprezentate în parlament și condus de șeful statului. Arătînd, la o conferință de presă, că noua inițiativă a lui Perez de Cuellar vizează, între altele, organizarea unei întîlniri — „imediate și fără condiții prealabile" — între el și liderul comunității cipriote-turce, președintele a subliniat : „În cazul în care Denktaș va fi de acord cu propunerile secretarului general al O.N.U., vom iniția, atunci, un dialog substanțial, sperînd ca acesta să ducă la o soluție justă și viabilă, bazată pe rezoluțiile Națiunilor Unite asupra Ciprului".

Cu aceeași ocazie, șeful statului a făcut o serie de alte precizări referitoare la linia de conduită a guvernului său în actuala etapă. El a menționat, astfel, că acceptarea inițiativei lui Javier Perez de Cuellar nu înseamnă abandonarea propunerii sale inițiale (făcută, la 28 februarie, în discursul de învestitură) privind organizarea unor convorbiri directe cu Ankara asupra „aspectelor internaționale" ale problemei cipriote. „Dimpotrivă, a subliniat Vassiliou, consider că o întîlnire cu premierul Turgut Ozal sau cu președintele Kenan Evren, ori cu amîndoi, este esențială". În opinia șefului statului cipriot, pe agenda unor asemenea convorbiri (respinse, însă, la Ankara, unde se insistă asupra rolului primordial al dialogului intercomunitar) ar urma să se afle chestiunea retragerii trupelor turce și a colonilor din nordul insulei, alte aspecte ale unei soluții durabile. Referitor la aceleași probleme, președintele a relevat că guvernul său „va face tot posibilul pentru promovarea ideii unei conferințe internaționale asupra situației din insulă". „Guvernul Ciprului — a spus el — consideră că un asemenea forum va trebui să discute retragerea trupelor și a colonilor turci, garanțiile internaționale efective pentru viitorul insulei și aplicarea pentru toți cetățenii, în toată țara, a celor trei libertăți fundamentale : libertatea de mișcare, de stabilire și proprietate".

Ghiorghios Vassiliou, președintele Ciprului

După cum relevă agențiile de presă, la amintită reuniune a Consiliului Național, două dintre principalele partide cipriote-grecești reprezentate — Partidul Progresist al Oamenilor Muncii din Cipru (AKEL) și Adunarea Democratică — s-au pronunțat, alături de șeful statului, în favoarea acceptării ca atare a ultimelor propuneri ale secretarului general al O.N.U. În același timp, Partidul Democratic (al fostului președinte Spyros Kyprianou) și Partidul Socialist (EDEK), condus de Vassos Lyssarides, s-au declarat împotriva reluării dialogului, în actuala etapă, condiționînd desfășurarea lui de acceptarea unor măsuri prealabile privind retragerea trupelor turce din insulă.

În favoarea preconizatelor convorbiri cu președintele Vassiliou s-a pronunțat, de mai multă vreme, și liderul comunității cipriote-turce, Rauf Denktaș. Arătînd că o invitație în acest sens i-a fost transmisă de către Oscar Camillon, reprezentantul secretarului general al O.N.U. în insulă, Rauf Denktaș a declarat că „acceptă în principiu, propunerea lui Perez de Cuellar, al cărei scop este relansarea tratativelor dintre cele două comunități cipriote". Totuși, după cum relevau diferite surse, el nu a răspuns încă, oficial, la inițiativa O.N.U., urmînd ca poziția sa finală să fie decisivă pentru viitorul noilor demersuri. Între timp, printr-o scrisoare adresată lui Perez de Cuellar, Rauf Denktaș și-a făcut cunoscută opoziția față de ideea „demilitarizării" Ciprului, expusă de președintele Vassiliou, la sfîrșitul lunii mai, în discursul rostit la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. asupra dezarmării. În opinia sa, o asemenea măsură (care, potrivit guvernului de la Nicosia, ar presupune retragerea trupelor străine, desființarea Gărzii naționale cipriote, cu rol de armată, și crearea unei forțe internaționale de menținere a păcii) ar avea efecte negative pe planul asigurării „securității" comunității cipriote-turce, mai mică numericeşte ; de aceea, ea nu trebuie luată în considerare sau discutată înaintea unei reglementări politice și fără obținerea unor „garanții efective și adecvate".

Sub o formă sau alta, problema situației din Cipru și a demersurilor de reluare a convorbirilor intercomunitare a revenit, în ultimul timp, și pe agenda contactelor greco-turce, a făcut obiectul unor luări de poziție la Atena și la Ankara. Potrivit purtătorului de cuvînt al guvernului grec, premierul Andreas Papandreu și-a exprimat, în cursul unei convorbiri telefonice cu șeful statului cipriot, sprijinul față de hotărîrea Nicosiei de a accepta ultima inițiativă a secretarului general al O.N.U., reactivarea negocierilor pentru găsirea unei soluții politice la problema cipriotă. Poziții favorabile reluării dialogului intercomunitar, organizării preconizatei întîlniri Ghiorghios Vassiliou — Rauf Denktaș, sub auspiciile secretarului general al O.N.U., au fost adoptate și la Ankara. Ambele capitale sînt de acord, pe de altă parte, că problema cipriotă, deși nu de esență bilaterală, afectează relațiile greco-turce, fiind de dorit, în consecință, ca actualul proces de destindere din raporturile reciproce să aibă efecte favorabile și asupra reglementării situației din insulă. Cu toate acestea, unele divergențe importante se mențin, ca și între cele două comunități cipriote. Astfel, în timp ce Atena sprijină ideea „demilitarizării", cu toate implicațiile ei, Ankara consideră că retragerea trupelor sale din nordul Ciprului (aflate acolo de la evenimentele din iulie—august 1974) este condiționată de realizarea unui acord cuprinzător la convorbirile intercomunitare. „Atît Turcia, cît și Grecia — declara, recent, premierul Turgut Ozal — trebuie să sprijine cele două comunități să rezolve problema ele însele", adăugînd că, în cazul unui acord, „Turcia va acționa în conformitate cu el, retrăgîndu-și trupele". În acest context, la Ankara a fost comentată nefavorabil sugestia secretarului general al O.N.U. (cuprinsă în raportul care a precedat prelungirea de către Consiliul de Securitate, la 15 iunie, a mandatului forțelor O.N.U. de menținere a păcii în insulă) privind o retragere parțială a trupelor sale din Cipru, ca măsură menită să faciliteze deblocarea impasului, reluarea dialogului pentru o soluție durabilă.

Rod al unor îndelungate căutări și demersuri politico-diplomatice, noua întîlnire intercipriotă la nivel înalt ar urma să permită, în cazul unui consens asupra ținerii ei, desfășurarea unor negocieri ulterioare susținute între cele două comunități, în vederea degajării cadrului unei reglementări cuprinzătoare a situației din insulă. Anunțîndu-și acordul cu privire la organizarea ei, președintele menționa că reuniunea ar putea avea loc la Geneva, în prima parte a lunii iulie, în prezența lui Perez de Cuellar. Unele surse vorbesc chiar despre o dată mai precisă : 10 iulie. Dacă această eventualitate se confirmă, întîlnirea Ghiorghios Vassiliou — Rauf Denktaș va fi a cincea reuniune intercipriotă la nivel înalt de la evenimentele din iulie—august 1974, organizată în condiții și sub auspicii sensibil diferite față de ale celor precedente.

I. Madoșa

MANILA

Măsuri de redresare economică

Semnat, la 10 iunie, de șeful statului, programul de reformă agrară în Filipine a devenit lege, intrînd, în sfîrșit, în vigoare. Recunoscîndu-i însemnătatea, ca și limitele, autoritățile se opresc asupra impactului pe care îl va avea această reformă — pe care președintele Corazon Aquino a apreciat-o drept una din cele mai importante ale guvernării sale — asupra vieții a milioane de filipinezi.

Orientările generale ale programului au fost prezentate de președintele Aquino încă din luna iulie, anul trecut. Parlamentului, respectiv celor două camere: Camera Reprezentanților și Senatul, le-a revenit, însă, sarcina de a definitiva aspectele principale ale reformei: limitele proprietăților funciare admise și compensațiile pentru proprietarii de pămînt expropriați.

Aproape un an le-a trebuit celor două foruri să ajungă la formula recent aprobată. Ea prevede ca, în interval de zece ani, 5,6 milioane de hectare de terenuri agricole să fie distribuite la aproximativ trei milioane de țărani fără pămînt, lucrînd ca arendași sau muncitori agricoli. Dacă sînt luate în calcul și familiile proprietarilor funciari, programul va interesa peste 30 de milioane de persoane din cele 58 de milioane, cît reprezintă populația arhipelagului filipinez. Legea permite proprietarilor de terenuri să-și păstreze 5 hectare, iar pentru fiecare moștenitor direct — trei hectare. Sînt prevăzute compensații în sume, achitabile imediat, reprezentînd între 25—35 la sută din valoarea terenurilor. Restul este achitat în obligațiuni de stat, ce pot fi folosite și pentru plata unor impozite, precum cele pe venituri, școlare sau de spitalizare. Observatorii din Manila relevă că este vorba de programul de reformă agrară cel mai cuprinzător adoptat vreodată în Filipine, pentru că se aplică tuturor genurilor de teren, inclusiv plantațiilor de trestie de zahăr și de cocotieri.

Reacțiile față de programul de reformă agrară sînt diferite, mergînd de la optimism spre scepticism, cu o gamă largă de nuanțe intermediare — notează agenția „China Nouă". Președintele Corazon Aquino și-a exprimat opinia că acest program oferă speranțe ca milioane de filipinezi să depășească „ancestrala lor sărăcie". Deși programul nu este perfect — a declarat, la rîndul său, președintele Camerei Reprezentanților, Ramon Mitra, — „el va schimba viața a milioane de oameni de la țară". În condițiile actuale din Filipine — a fost opinia unor membri ai parlamentului — măsura adoptată reprezintă cea mai adecvată legislație.

Aceste aprecieri optimiste — sînt de părere o serie de observatori — nu sînt, însă, împărtășite de unii țărani fără pămînt, nemulțumiți, după cum arată agenția „China Nouă", de faptul că limitele fixate pentru proprietari și moștenitori exceptează de la program o parte însemnată din terenurile agricole. Pe de altă parte, o serie de mari proprietari au amenințat deja că vor acționa, legal sau ilegal, pentru a-și manifesta opoziția față de legea agrară. Cei mai mulți dintre proprietari și țărani se situează, însă, pe o poziție de expectativă și chiar de îndoială față de aplicarea programului — sînt de părere unii observatori.

Rezervele exprimate își găsesc argumente în însești prevederile programului, în limitele acestuia. Astfel, termenul de aplicare este de un deceniu, cu etape succesive de realizare și cu limitări ale dreptului de proprietate și prevederi ce reduc suprafața de pămînt urmînd a fi disponibilă pentru distribuire. Unii analiști din capitala filipineză merg pînă la a considera programul drept un „acord stabilit în rîndurile elitei", un „pact plin de compromisuri" — cum îl numesc ei, atrăgînd atenția că promovează schimbări ce oferă latifundiarilor multiple posibilități de a-și reduce proprietățile cu minimum de pierderi.

Atitudinea opiniei publice filipineze față de program este influențată și de considerațiile în legătură cu capacitatea guvernului de a obține fondurile necesare finanțării aplicării proiectului, ca și de a înfrînge rezistența proprietarilor agrari. Costul programului este evaluat la aproximativ 7,25 miliarde dolari și — în condițiile greutăților financiare întîmpinate de guvern și ale eforturilor de achitare a considerabilei datorii externe a țării — există temeri că s-ar putea să nu fie găsite suficiente fonduri pentru subvenționarea reformei.

În sfîrșit, o sursă a scepticismului ar fi și soarta pe care au avut-o, în trecut, alte proiecte de reformă în agricultura filipineză, faptul că, minate de o serie de factori interni și externi, aceste proiecte, de vitală importanță, au avut, în cele din urmă și în mod paradoxal, efecte negative nu numai în sectorul agrar, ci, indirect, asupra întregii economii. Este evocată, în acest sens, reforma lansată în septembrie 1972, avînd drept obiectiv vînzarea, la prețuri reduse, a 1,5 milioane hectare țăranilor cultivînd orez și porumb. Însoțit de măsuri de asistență tehnică și un plan de irigare, proiectul a avut succes în ce privește producția agricolă; în 1977, Filipinele reușeau să-și acopere necesitățile de orez și chiar să exporte. Dar „șocul petrolier" — care a provocat o creștere a prețurilor la îngrășăminte, ca și ale mijloacelor de producție — i-a constrîns pe agricultorii filipinezi să recurgă la împrumuturi, căzînd astfel în capcana datoriilor. Nemaiputînd să plătească terenurile cumpărate, în cele mai multe cazuri acestea au revenit foștilor proprietari. Efecte nedorite au avut, potrivit specialiștilor, și încercările de constituire a unor „monopoluri", cum a fost cel al industriei zahărului — unul din principalele produse de export filipineze.

Metode de gestiune care s-au dovedit inadecvate, aplicarea unor teorii generalizatoare, ce nu au ținut seama, în suficientă măsură, de realitățile specifice din arhipelag, scăderea cursului materiilor prime pe piața mondială — au fost numai cîțiva din factorii ce au erodat bunele rezultate obținute la început de aceste programe, sporind, în cele din urmă, inegalitățile societății filipineze, agravînd aspecte economice și sociale, precum inflația, datoria externă, sărăcia. În 1971, de pildă, partea din venitul național a 40 la sută din populația cea mai săracă, predominant rurală, era de 11,70 la sută, iar cea a 5 la sută din cei mai bogați — de 24,8 la sută. În 1978, această proporție era de 11,2 la sută pentru defavorizați și de 32 la sută pentru 5 la sută din privilegiați. Între anii 1960 și 1972, datoria externă a sporit de la 3 la 8,7 miliarde dolari, pentru a ajunge la 15 miliarde, la începutul anilor '80, și la circa 26 miliarde, în 1986, cînd s-a produs schimbarea de regim de la Manila.

Este bine cunoscut, de altfel, aportul pe care l-a avut criza economică la accentuarea instabilității politice, culminînd cu evenimentele din februarie 1986, cînd Ferdinand Marcos a părăsit puterea, în favoarea regimului președintelui Corazon Aquino. Declarațiile noii conduceri lăsau să se întrevadă că redresării situației din economie i se va acorda un loc prioritar. Pentru aceasta s-au impus, însă, de la început, menținerea și consolidarea puterii, instituirea unor noi structuri politice. Cu atît mai mult cu cît nu puține au fost momentele de încordare, de încercare de punere în dificultate a noului regim. Deși o anume stare de neliniște se mai face simțită din cînd în cînd, după punerea în funcțiune a noului mecanism politic de administrare (guvern, parlament, Constituție), autoritățile de la Manila consideră că, pe această bază, se poate trece mai intens la soluționarea unor sarcini din domeniul economic și social. În cadrul unei recente conferințe de presă, președintele Corazon Aquino declara: „acum, baza securității noastre o constituie ameliorarea situației din economie".

Unele premise ar exista deja: după mulți ani de stagnare și chiar dare înapoi, în 1987 economia țării a înregistrat o creștere de 5,7 la sută. A scăzut semnificativ rata șomajului, ca și numărul de greve. Dar, înainte de orice, redresarea situației din economia Filipinelor rămîne legată de problema agrară — problemă vitală pentru o țară a cărei populație este, în proporție covîrșitoare, de circa 70 la sută, interesată în agricultură. Țara dispune de 14,5 milioane hectare cultivabile, dintre care 10 milioane sînt cultivate — în proporție de 85 la sută cu orez, porumb, nuci de cocos. Un procent de 3,8 la sută de mari latifundiari dețin 72,4 la sută din terenurile agrare. În majoritate, țăranii sînt lucrători agricoli angajați. Șomajul în mediul rural a trecut de 40 la sută. Marii

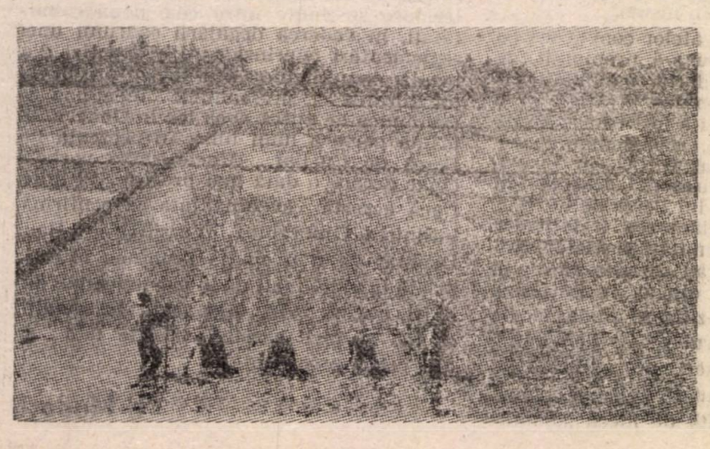

Programul filipinez de reformă agrară a devenit lege